

Εμείς
και οι
'Άλλοι
ΕΠΙΠΕΔΟ 5*

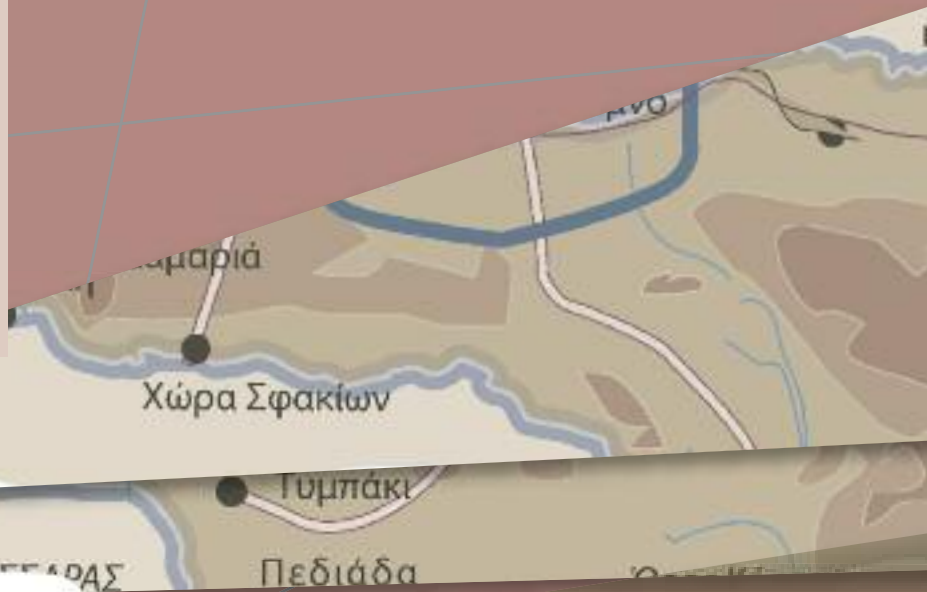
ΤΡΙΓΩΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.
ΡΕΘΥΜΝΟ 2014

© Υπουργείο Παιδείας &
Θρησκευμάτων
Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών
(Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου
741 00 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310-77605
Fax: 28310-77636
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme.edc.uoc.gr

ΤΡΙΓΩΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ»

Το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από Εθνικούς πόρους, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης, και υλοποιήθηκε από το «Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών» του Πανεπιστημίου Κρήτης. Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού που περιέχεται στο παρόν τεύχος εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Αντώνης Χουρδάκης

ΣΥΓΓΡΑΦΗ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
Μαρία Μανιουδάκη, Σοφία Τρούλη, Αντώνης Χουρδάκης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Υακίνθη Παρίσση

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Υακίνθη Παρίσση

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
Χρυσούλα Κελαϊδή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΡΓΟΥ
Μιχάλης Δαμανάκης (Φεβρουάριος 2011- Μάρτιος 2012)
Ασπασία Χατζηδάκη (Μάρτιος 2012- Ιούνιος 2014)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στις έξι ενότητες που περιλαμβάνει το βιβλίο θα μιλήσουμε για «τρίγωνες ιστορίες». Τρεις ιστορικοί πρωταγωνιστές συνδέονται μ' ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός.

Οι τρεις αυτοί πρωταγωνιστές με τη δράση τους και τις σχέσεις τους σχηματίζουν ένα τρίγωνο.

Ο καθένας τους βρίσκεται σε μια από τις γωνίες του τριγώνου

που φτιάχνουμε στο μυαλό μας. Συγκεκριμένα στις τρίγωνες ιστορίες πρωταγωνιστούν δύο χώρες και μια ελληνική παροικία, που αποτελεί τον συνδετικό μεταξύ τους κρίκο και, επομένως παίζει σημαντικό ρόλο.

Στην παροικία γίνονται όλες εκείνες οι ενέργειες που καθορίζουν τις σχέσεις των δύο χωρών, της χώρας προέλευσης και της χώρας υποδοχής. Χώρα προέλευσης είναι πάντα η Ελλάδα.

Χώρα υποδοχής είναι οποιαδήποτε χώρα στην Ευρώπη ή σε άλλη ήπειρο, στην οποία υπάρχει ελληνική παροικία.

Η ελληνική παροικία γράφει τη δική της ιστορία μέσα στη χώρα που ζει.

Η ιστορία της, όμως, επηρεάζεται από το περιβάλλον και τις συνθήκες της ξένης χώρας και της Ελλάδας, αλλά και από τις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών.

Η παροικία, όμως, δεν μένει αμέτοχη.

Και η ίδια δέχεται επιδράσεις και συμμετέχει στις ιστορικές εξελίξεις.

Επομένως, ο στόχος αυτού του βιβλίου είναι να δείξει τον σημαντικό ρόλο των ελληνικών παροικιών στην ιστορία της χώρας μας.

Η
π
ε

IOANNIS K...
ΓΡΑΜΜ
THE
ΑΙΘΝΟΔΟΡΙΚΗ
ΕΙΛΑΥΜΕΝΗ Τ
ΕΛΛΗΝΙΣΤ

1955

επιχορηγία ειρηνικής

ΤΕΤΡΑΚΟΣ
ΕΛΛΗΝ
ΘΑ

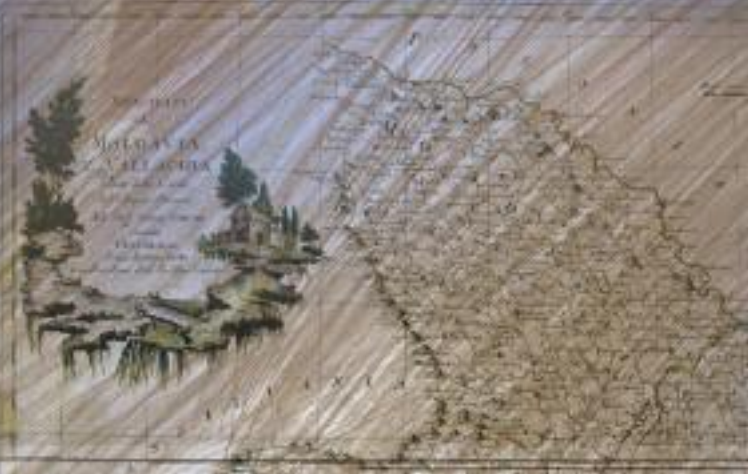
ΖΗΤΩ

ΑΡΧΙ...
ΜΕΣ...

ΤΙ ΜΟΝ...

ΔΟΓΙΑ

ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ –
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ –
ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ.....σελ. 10

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ
1870-1908.....σελ. 28

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928
ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....σελ. 50

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ.....σελ. 68

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ.....σελ. 88

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ.....σελ. 106

ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝσελ. 132

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙσελ. 133

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΗΓΩΝ
ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝσελ. 134

ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ - ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ

ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥΡΚ

ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ - ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ

ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

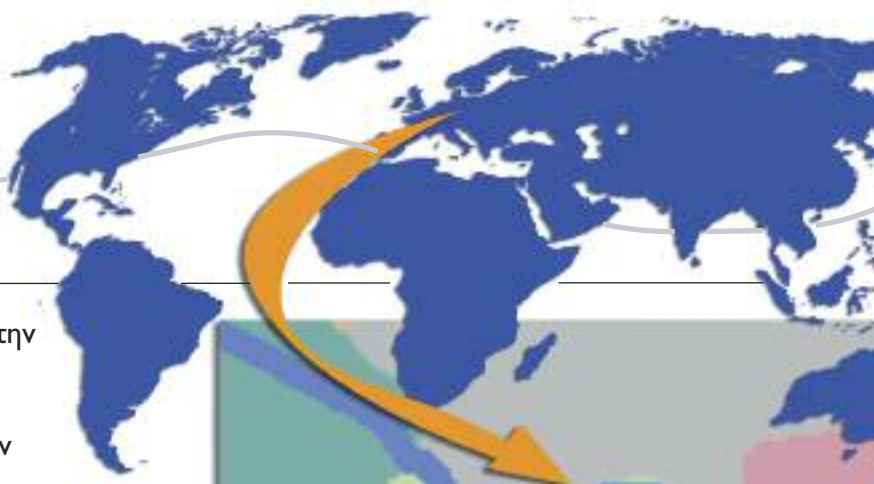
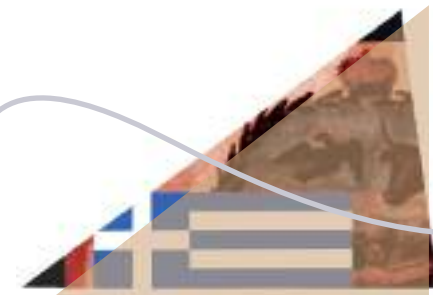
ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ – ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΚΙΕΣ – ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για τους έλληνες εμπόρους που έζησαν στις μεγάλες πόλεις γύρω από τον Δούναβη και για τη βοήθεια που πρόσφεραν στην Ελλάδα, λίγο πριν από την Επανάσταση του 1821.

ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ

Οι Έλληνες της διασποράς επηρέασαν την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική ζωή του ελληνικού κόσμου. Κατά την οθωμανική περίοδο, βοήθησαν την πατρίδα τους, που αγωνιζόταν για την ελευθερία της.

Στο τέλος του 18ου και στις αρχές του 19ου αιώνα, οι έλληνες έμποροι ταξίδευαν σε ευρωπαϊκές χώρες. Σ' αυτές τις χώρες της Ευρώπης έφτιαχναν εμπορικούς σταθμούς και αργότερα παροικίες.

Παραδουνάβιες ηγεμονίες, Μολδοβλαχία.

- Δες τον χάρτη και ονόμασε τις περιοχές που ταξίδευαν οι έλληνες έμποροι.

Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή και το εμπόριο

Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, το 1774 βοήθησε πολύ το ελληνικό εμπόριο και τη μετανάστευση των Ελλήνων. Οι Έλληνες ταξίδευαν ελεύθερα προς τη νότια Ρωσία και τις παραδουνάβιες ηγεμονίες, Μολδαβία – Βλαχία, δηλαδή περίπου τη σημερινή Ρουμανία. Ίδρυσαν εμπορικούς σταθμούς στις όχθες του Δούναβη. Επειδή ο ποταμός ήταν πλωτός, μετέφεραν τα προϊόντα τους σ' όλη την Ευρώπη.

Τα σημαντικότερα λιμάνια του Δούναβη ήταν το Γαλάτσι, η Βραϊλα και ο Σουλινάς. Οι περισσότεροι Έλληνες κατοικούσαν στα τρία αυτά λιμάνια.

Λέσχη Ιωάννη Ράλλη. Εδώ έγινε η ιδρυτική συνέλευση της Ελληνικής Κοινότητας της Βραΐλας. Σήμερα στεγάζει το δημοτικό θέατρο της πόλης.

Οικία Ξενάκη. Εδώ γεννήθηκε το 1922 ο Ιάννης Ξενάκης, ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες συνθέτες και αρχιτέκτονες του 20ου αιώνα. Στη Βραΐλα γεννήθηκε και ο ποιητής και ψυχαναλυτής Ανδρέας Εμπειρίκος.

«Η ένωση των ηγεμονιών το 1857» του Θεοντόρ Αμάν.

- Μπορείς να βρεις πώς βοήθησε η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή το εμπόριο των Ελλήνων;
- Βρες στον χάρτη τις σημαντικότερες πόλεις στις όχθες του Δούναβη.

Οι ελληνικές παροικίες στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

Την ίδια περίοδο, οι εμπορικές πόλεις στις παραδουνάβιες ηγεμονίες άρχισαν να μεγαλώνουν. Έλληνες έρχονταν για να μείνουν μόνιμα, επειδή δεν μπορούσαν να αντέξουν τις δύσκολες συνθήκες στη χώρα τους. Έμποροι, λόγιοι και ιερείς ίδρυσαν ελληνικές παροικίες στις παραδουνάβιες περιοχές της Μολδαβίας και της Βλαχίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι μεταναστεύσεις αυτές ήταν πολύ μεγάλες. Τις περισσότερες φορές οι χώρες υποδοχής βοηθούσαν τους Έλληνες να εγκατασταθούν στα εδάφη τους.

Ενδυμασίες εποχής στη Βλαχία

Γυναίκα από τη Βλαχία

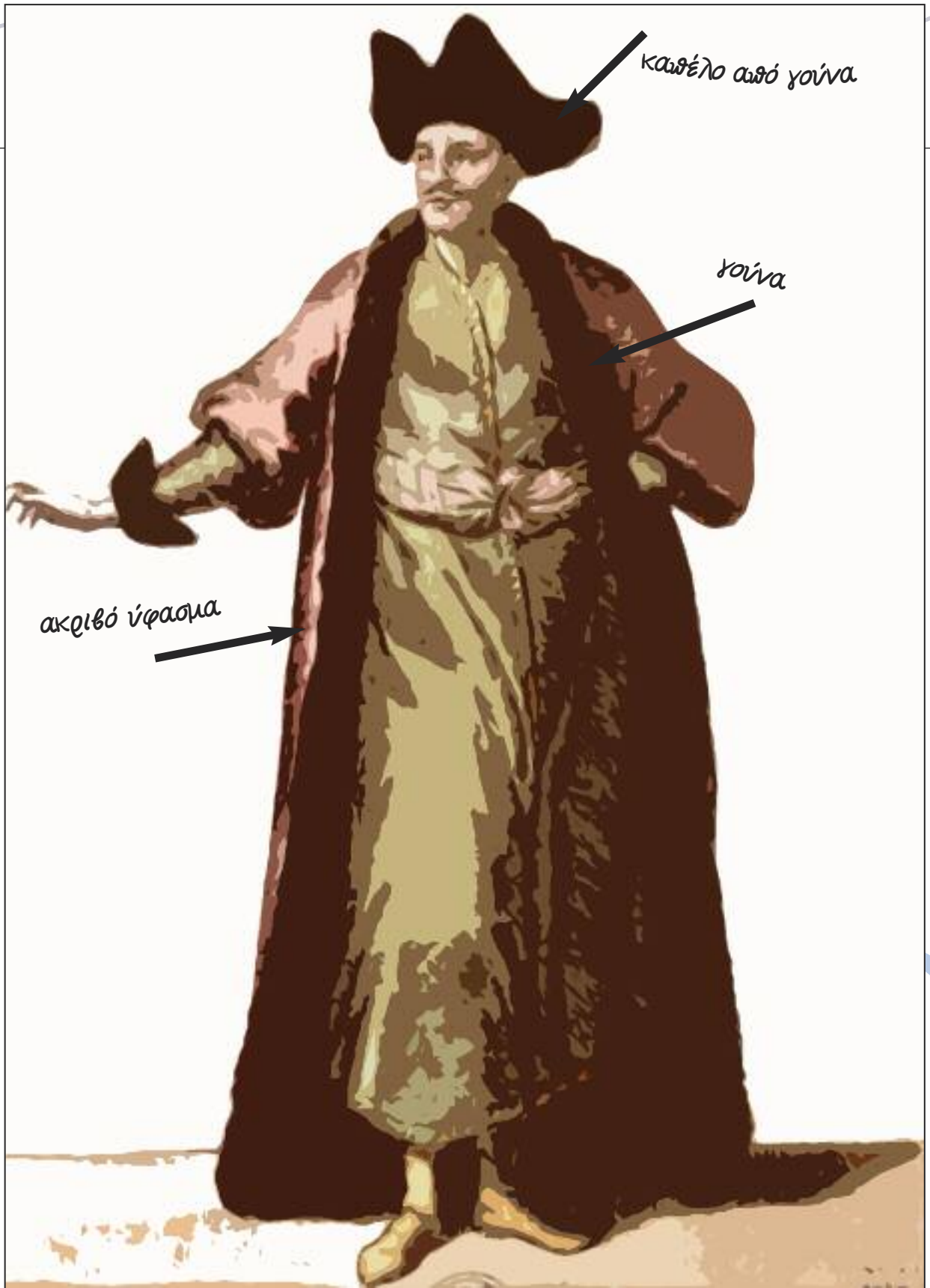
Άρχοντας στη Βλαχία

Έλληνας στη Βλαχία

Περίγραψε τις εικόνες. Ποιοι άνθρωποι φορούσαν τέτοια ρούχα; Τι δουλειά έκαναν; Ντύνονταν όλοι οι άνθρωποι μ' αυτά τα ρούχα; Βρες στο διαδίκτυο τι άλλο φορούσαν οι άνθρωποι στις παραδουνάβιες ηγεμονίες το 18ο αιώνα.

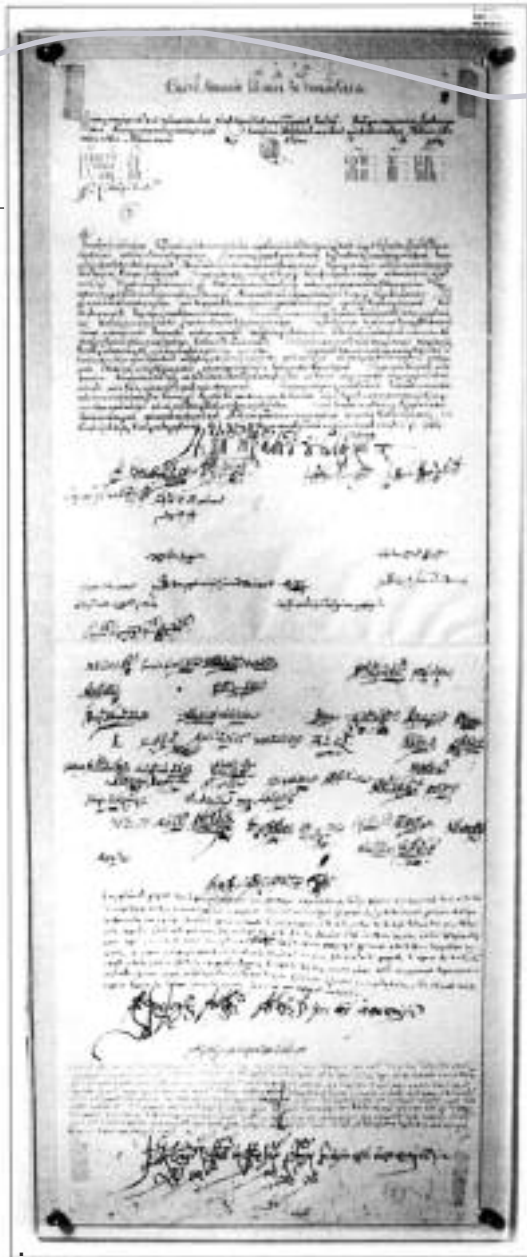

Οι Φαναριώτες

Οι ελληνικές κοινότητες στις παραδουνάβιες ηγεμονίες αναπτύχθηκαν τον 18ο αιώνα, που είναι γνωστός και ως "αιώνας των Φαναριωτών". Εκείνη την εποχή οι Φαναριώτες διορίζονταν ηγεμόνες σ' αυτές τις περιοχές, δηλαδή στη Μολδαβία και στη Βλαχία. Πολλοί Έλληνες εγκαταστάθηκαν τότε στις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Έκαναν εμπόριο και με τα χρήματα που κέρδισαν βοήθησαν τις ελληνικές παροικίες. Οι Έλληνες συμμετείχαν στην οικονομική και πολιτιστική δραστηριότητα της χώρας που έμεναν. Ακολουθούσαν τους νόμους της και προσπαθούσαν να αποκτήσουν μία καλή θέση στην κοινωνία. Επίσης, διατηρούσαν με κάθε τρόπο τις αναμνήσεις τους από την πατρίδα. Η οικονομική δύναμη, που απέκτησαν τους έδωσε τη δυνατότητα να βοηθήσουν τους Έλληνες που ζούσαν στην Ελλάδα.

Η σημαία των παραδουνάβιων ηγεμονιών τον 18ο αιώνα.

Το διάταγμα του Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου για την κατάργηση της δουλείας στη Βλαχία.

Εθνόσημο της Μολδαβίας και της Βλαχίας, κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Νικόλαου Μαυροκορδάτου.

Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος

- Βρες πληροφορίες και γράψε μία παράγραφο για το ποιοι ήταν οι Φαναριώτες.

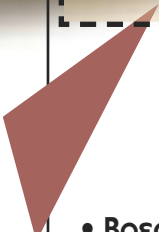

Ευρωπαϊκός και Νεοελληνικός Διαφωτισμός

Εκείνη την εποχή, στην Ευρώπη είχε εξαπλωθεί ο Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός. Στις παροικίες, ο Ελληνισμός ήρθε σε επαφή με τις ιδέες του. Οι Έλληνες που ταξίδευαν στην Ευρώπη, μετέφεραν και διέδωσαν αυτές τις ιδέες στον ελλαδικό χώρο. Έτσι δημιουργήθηκε, γύρω στα μέσα του 18ου αιώνα, ένα κίνημα που με τις ιδέες του Διαφωτισμού, ήθελε να προετοιμάσει τον αγώνα για την ελευθερία. Το κίνημα αυτό αναπτύχθηκε πρώτα στις παροικίες. Στη συνέχεια, μεταφέρθηκε στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα και ονομάστηκε Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

-
- Βρες πληροφορίες για τα κινήματα του Ευρωπαϊκού και του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Γράψε τα ονόματα των σημαντικότερων εκπροσώπων τους.
-

Ηγεμόνες της Βλαχίας οπαδοί του Διαφωτισμού

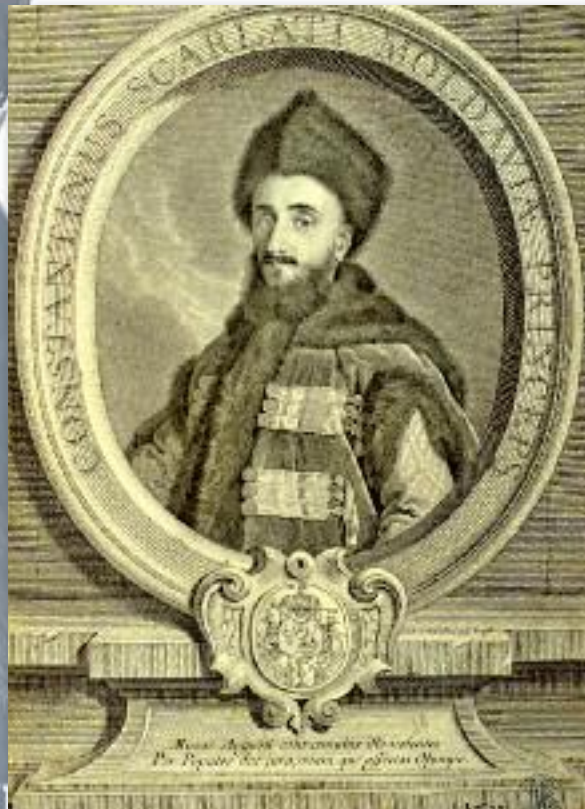

Αλέξανδρος
Μαυροκορδάτος.

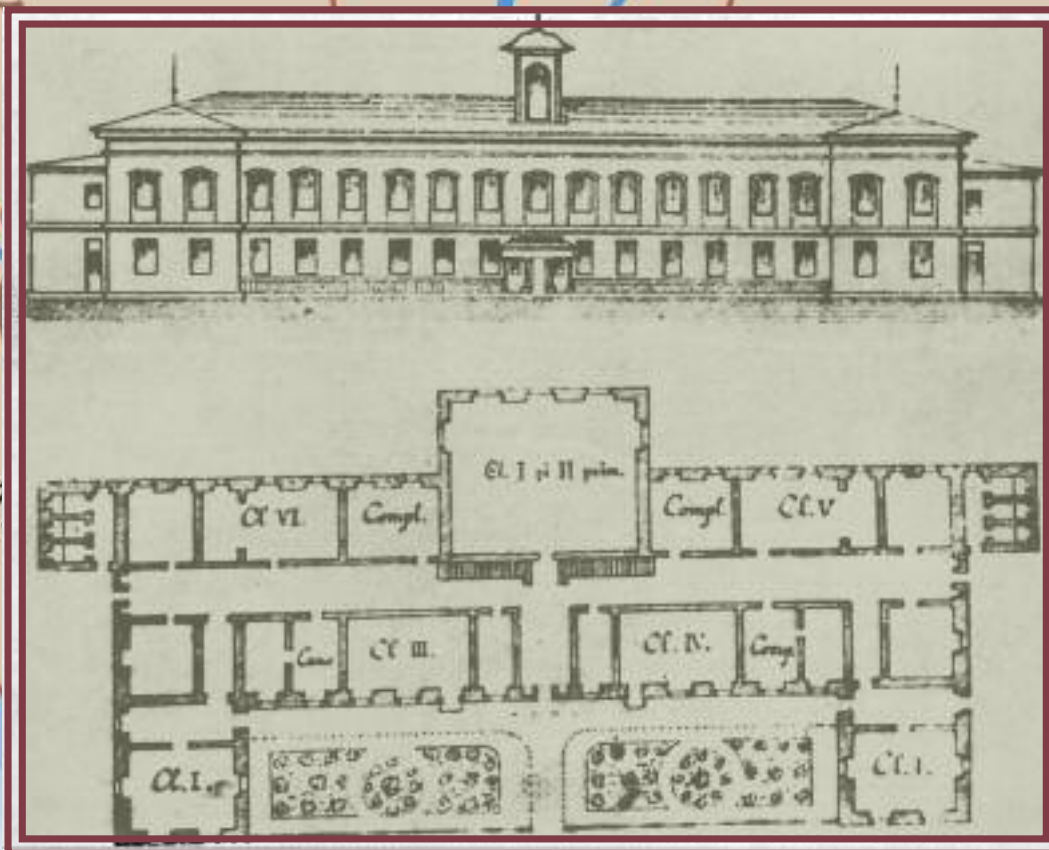
Αλέξανδρος
Υψηλάντης.

Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος.

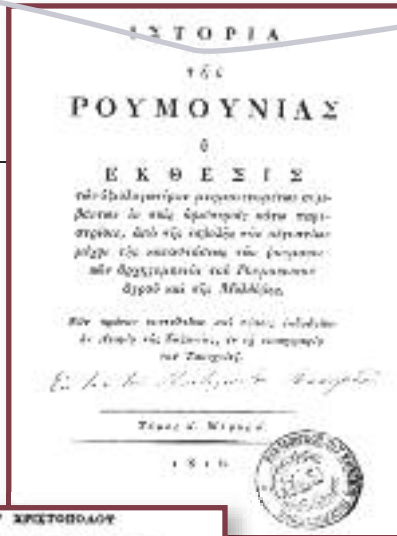

Η καλλιέργεια της εθνικής συνείδησης

Οι έλληνες πάροικοι ωφελήθηκαν από την επαφή τους με τη χριστιανική Δύση. Οι οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες στις χώρες που ζούσαν, τους βοήθησαν να καταλάβουν τη σημασία της ελευθερίας της Ελλάδας. Έτσι οι απόδημοι Έλληνες συνειδητοποίησαν το πολιτικό πρόβλημα της πατρίδας τους. Μορφώθηκαν και προσπάθησαν με την παιδεία να καλλιεργήσουν την εθνική συνείδηση των συμπατριωτών τους.

Η Ηγεμονική Ακαδημία του Βουκουρεστίου.

Δ. Φιλλιπίδη, «Ιστορία της Ρουμανίας».

Δ. Φιλλιπίδη, Γρ. Κωνσταντά, «Γεωγραφία Νεωτερική».

Ιώσηπου Μοισιόδακα, «Απολογία».

Αθ. Χριστόπουλου, «Γραμματική».

Τα δυτικά κράτη έδιναν στους Έλληνες, που ζούσαν εκεί, πολλές ευκαιρίες για ειρηνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, ενώ οι υπήκοοι της αυτοκρατορίας των σουλτάνων και ειδικά οι χριστιανοί ραγιάδες, δεν είχαν τέτοιες δυνατότητες. Στις παροικίες ιδρύθηκαν τυπογραφεία, όπου τυπώνονταν βιβλία και εφημερίδες. Μέσα σ' αυτά μπορούσαν να διαβάσουν οι σκλαβωμένοι Έλληνες τις ιδέες του Διαφωτισμού αλλά και τις ευρωπαϊκές εξελίξεις σ' όλους τους τομείς.

• Μπορείς να βρεις πληροφορίες για τα τυπογραφεία εκείνης της εποχής;

Η πνευματική καλλιέργεια των υπόδουλων Ελλήνων

Οι έλληνες έμποροι και λόγιοι ταξίδευαν συχνά και μετέφεραν στην οθωμανική Ανατολή τις ιδέες για ελευθερία και δημοκρατία. Εκείνοι έφεραν στην Ελλάδα βιβλία, και έτσι, οι Έλληνες ενημερώνονταν για αυτά που συνέβαιναν στο εξωτερικό.

Οι πλούσιοι έλληνες πάροικοι έφτιαξαν σχολεία στην Ελλάδα.

Σ' αυτά δίδασκαν σοφοί δάσκαλοι, που μάθαιναν στους μαθητές και τις μαθήτριες ότι η δημοκρατία γεννήθηκε στην αρχαία Ελλάδα.

Επομένως, έπρεπε ν' αγωνιστούν με κάθε τρόπο για την ελευθερία τους και τη δημοκρατία.

Οι Έλληνες των παροικιών βοήθησαν πολλούς νέους από την Ελλάδα να σπουδάσουν στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Εκείνοι πρόσφεραν στη συνέχεια τις υπηρεσίες τους στην πατρίδα τους.

Η συμμετοχή των ελληνικών παροικιών στην Επανάσταση

Οι Έλληνες της Διασποράς βοήθησαν την Ελλάδα την περίοδο της Επανάστασης. Άνθρωποι από τις ελληνικές παροικίες της κεντρικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ρωσίας βοήθησαν υλικά και ηθικά τις εξεγέρσεις κατά των Οθωμανών. Οργάνωσαν επαναστατικά κινήματα.

Μανούκ Χάνι.

Η συνοικία του Ρήγα στο Βουκουρέστι

Ναός
Σταυροπόλεως.

Ποταμός Νταμπόβιτσα.

Οι απόδημοι Έλληνες πλήρωσαν ακριβά τη συμμετοχή τους στην Επανάσταση. Ένα από τα πολλά παραδείγματα ήταν το μαρτυρικό τέλος του Ρήγα Φεραίου και των συντρόφων του. Ακόμη, πολλοί Έλληνες σπουδαστές στην Ευρώπη θυσιάστηκαν στις πολεμικές συγκρούσεις στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και στην επαναστατημένη Ελλάδα.

- Μπορείς να βρεις πληροφορίες για το πώς πέθανε ο Ρήγας;

Τα Ορλοφικά

Γύρω στις αρχές του 18ου αιώνα, οι Έλληνες ζήτησαν τη βοήθεια της Ρωσίας. Έτσι, το 1770 έγινε επανάσταση με κέντρο την Πελοπόννησο. Η κινητοποίηση, ωστόσο, των Ελλήνων δεν ήταν μεγάλη. Τα ρωσικά πολεμικά πλοία, που συμμετείχαν με αρχηγούς τους αδερφούς Ορλώφ, ήταν λίγα. Έτσι, η επανάσταση, τελείωσε άδοξα.

Η ναυμαχία στον Τσεσμέ, κοντά στη Σμύρνη.

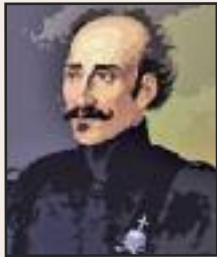
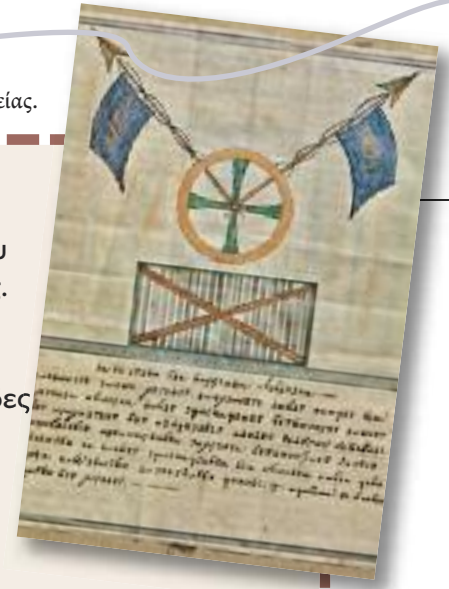

Ο Αλέξιος Ορλώφ.

• Τι έγινε στα Ορλοφικά; Βρες πληροφορίες στον ιστότοπο <http://elearning.ediamme.edc.uoc.gr/moodle/> στην ενότητα της Θεσσαλίας.

Η Φιλική Εταιρεία

Το σύμβολο της Φιλικής Εταιρείας.

Αλέξανδρος
Υψηλάντης.

Η Φιλική Εταιρεία ήταν μια μυστική οργάνωση που δημιουργήθηκε το 1814 στην Οδησό της Ρωσίας. Ο σκοπός της ήταν η προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για την ανεξαρτησία. Η Φιλική Εταιρεία απευθύνθηκε σ' όλες τις κοινωνικές ομάδες του ελληνισμού, κυρίως σε έμπορους και λόγιους. Απέκτησε γρήγορα πολλά μέλη. Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, που ήταν ανώτατος αξιωματικός του ρωσικού στρατού, έγινε ο αρχηγός της.

Η σφραγίδα
της Φιλικής Εταιρείας.

Ο όρκος των Φιλικών.

Ο Νικόλαος Σκουφάς. Ο Αθανάσιος Τσακάλωφ. Ο Εμμανουήλ Ξάνθος.

• Ποια ήταν η δράση της Φιλικής Εταιρείας; Ποιοι ήταν οι ιδρυτές της;

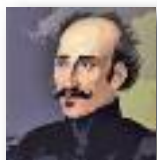
Η Επανάσταση στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

Η Επανάσταση αποφασίστηκε να ξεκινήσει από τις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Πρώτον, γιατί εκεί δεν υπήρχε τουρκικός στρατός δεύτερον, γιατί λίγο βορειότερα βρισκόταν ο ρωσικός στρατός.

Οι Έλληνες πίστευαν πως ο ρωσικός στρατός θα βοηθούσε.

Επίσης ζήτησαν από τους ηγέτες των βαλκανικών χωρών να πάρουν μέρος στην Επανάσταση.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, ξεκινώντας από ρωσικό έδαφος, πέρασε τον ποταμό Προύθο και στις 14 Φεβρουαρίου 1821 κήρυξε την Επανάσταση στο Ιάσιο της Βλαχίας.

Ο Υψηλάντης μοίρασε προκηρύξεις με τις οποίες μιλούσε για την Επανάσταση. Άφηνε να εννοηθεί ότι πίσω απ' αυτήν βρισκόταν η Ρωσία. Παράλληλα, έφτιαχνε το στρατό του. Γρήγορα, όμως, δημιουργήθηκαν σοβαρά προβλήματα.

Οι πλούσιοι Έλληνες των ηγεμονιών δεν έδωσαν χρήματα και η στρατολόγηση δεν προχωρούσε.

Ο τσάρος δεν δέχτηκε την Επανάσταση και επέτρεψε την είσοδο του τουρκικού στρατού στις ηγεμονίες για να σταματήσει τους επαναστάτες.

Ο πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε΄, επειδή τον πίεζε ο Σουλτάνος, αφόρισε όσους συμμετείχαν στο κίνημα.

Παρά τις δυσκολίες, ο Υψηλάντης συνέχισε τον αγώνα.

Η κρίσιμη μάχη δόθηκε στο Δραγατσάνι (7 Ιουνίου 1821).

Εκεί πολέμησε και ο Ιερός Λόχος, μία ομάδα από εθελοντές σπουδαστές. Τελικά, όμως, οι επαναστάτες νικήθηκαν.

Αλεξ. Υψηλάντης.

Σημαία του Ιασίου.

Συγκέντρωση των επαναστατών στην πλατεία του Ιασίου.

Οι παροικίες στο Δούναβη μετά την Επανάσταση

Οι Ιερολοχίτες μάχονται στο Δραγατσάνι.

Η Ελληνική Επανάσταση έβαλε τέλος στην παρουσία των Φαναριωτών στις παραδουνάβιες ηγεμονίες. Η καλλιέργεια σιτηρών, όμως, ανέδειξε τον Δούναβη και τις περιοχές που διασχίζει σε κέντρο εμπορίου και ναυσιπλοΐας, που προσέλκυσε πολλούς Έλληνες. Οι περισσότεροι Έλληνες μετακινήθηκαν προς τα λιμάνια του Δούναβη, μετά τη συνθήκη της Αδριανούπολης (1829), η οποία άνοιξε την αγορά των σιτηρών σε άλλες χώρες.

- Επισκέψου τον ιστότοπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού: <http://www.ime.gr/chronos/11/tgr/gr/index.html>. και διάβασε για την περίοδο που οδήγησε στην Επανάσταση.
- Βρες στον ιστότοπο: <http://elearning.ediamme.edc.uoc.gr/moodle/>, τον Θούριο του Ρήγα Φεραίου άκουσέ τον, διάβασέ τον και τραγούδσέ τον.

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870-1908

σχέσεις Ελλάδα και Βουλγαρίας

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870-1908

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870-1908

ΟΡΤΑΚΙΟΪ
● Στενήμαχ
● ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870-1908 και οι σχέσεις ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

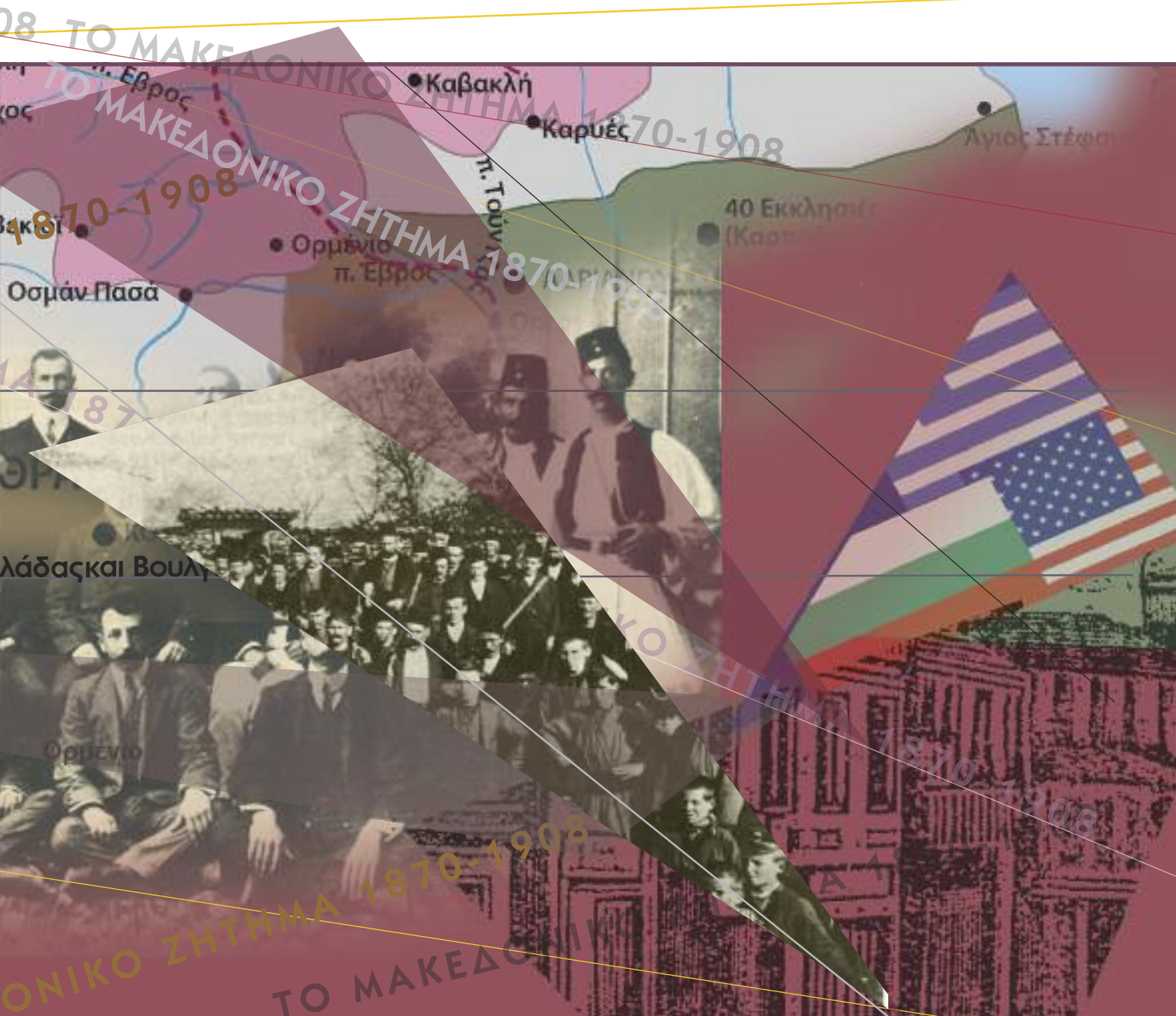
Αϊμόνας

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870-1908

ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ 1870 - 1908

και οι σχέσεις Ελλάδας και Βουλγαρίας

Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για τους ανθρώπους που ζούσαν στη Μακεδονία και στην Ανατολική Ρωμυλία στις αρχές του 20ου αιώνα. Θα συζητήσουμε ακόμη για τους πρώτους αγώνες που έδωσαν οι Έλληνες, οι Βούλγαροι και οι Οθωμανοί για τα εδάφη της Μακεδονίας αλλά και για τις αντιδράσεις των Ελλήνων της Αμερικής σ' αυτά τα γεγονότα.

Η Μακεδονία στα τέλη του 19ου αιώνα

Άνδρας και έφηβος από την Καστοριά. Φοράνε τη στολή του Μακεδονομάχου.

- Τι νομίζεις πως σημαίνει η λέξη «Μακεδονομάχος»; Παρατήρησε την εικόνα. Ποια είναι τα όπλα τους και τα ρούχα τους; Πώς νομίζεις ότι αισθάνονται αυτοί οι άνθρωποι;

Στα τέλη του 19ου αιώνα η Μακεδονία ανήκε στην οθωμανική αυτοκρατορία. Πολλοί βαλκανικοί λαοί ήθελαν τα εδάφη της. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν οι Έλληνες και οι Βούλγαροι. Άλλωστε, οι περισσότεροι άνθρωποι στη Μακεδονία μιλούσαν ελληνικά και βουλγαρικά.

Το Μοναστήρι, πολιτικό και οικονομικό κέντρο της δυτικής Μακεδονίας.

Η διοικητική διαίρεση της Μακεδονίας στα τέλη του 19ου αιώνα.

Η αρχή του Μακεδονικού Ζητήματος

Το Μελένικο ήταν πλούσια εμπορική πόλη και αξιόλογο κέντρο του ελληνισμού στο βόρειο τμήμα της Ανατολικής Μακεδονίας, πολύ κοντά στις Σέρρες. Σήμερα ανήκει στη Βουλγαρία.

Η Ελλάδα προσπάθησε, πρώτον, να ανοίξει περισσότερα σχολεία και δεύτερον, να στείλει εκπαιδευτικούς και κληρικούς για να βοηθήσει τους ελληνόφωνους κατοίκους της Μακεδονίας. Το ίδιο έκανε και η Βουλγαρία, που προσπαθούσε να πάρει με το μέρος της τους σλαβόφωνους κατοίκους της Μακεδονίας, αλλά και τους Έλληνες που ζούσαν στα εδάφη της και στα εδάφη της Ανατολικής Ρωμυλίας. Βέβαια υπήρχαν και πολλοί Σλαβόφωνοι στη Μακεδονία που πίστευαν πως η Μακεδονία έπρεπε να απελευθερωθεί και να ενωθεί με την Ελλάδα. Η Τουρκία είχε πάρει κάποιες αποφάσεις. Αυτές είχαν δημιουργήσει μεγαλύτερη ένταση ανάμεσα στους Έλληνες και στους Βούλγαρους. Το 1870 ο Σουλτάνος ίδρυσε τη Βουλγάρικη Εξαρχία, που ήταν μία άλλη ορθόδοξη εκκλησία. Αυτή ήταν ανεξάρτητη από το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, το οποίο δεν συμφώνησε μ' αυτήν την κίνηση. Αυτό είχε σαν συνέπεια οι ορθόδοξοι χριστιανοί, που ζούσαν στα εδάφη της Μακεδονίας, να χωριστούν. Επίσης, αυτή η απόφαση δημιούργησε πολλά προβλήματα και στους Έλληνες που ζούσαν στη Βουλγαρία.

Δημοτικό σχολείο Μελένικου, στη βορειοανατολική Μακεδονία (σημερινή Βουλγαρία).

Οι Βούλγαροι πίεζαν τους Έλληνες που ζούσαν στα εδάφη τους να γίνουν Βούλγαροι. Έκαναν μικτούς γάμους με Ελληνίδες, ίδρυσαν πολλά σχολεία, αλλά και πολλές φορές απειλούσαν τη ζωή των Ελλήνων. Το ελληνικό κράτος έστελνε δασκάλους, παπάδες και διπλωμάτες για να βοηθήσει μ' αυτόν τον τρόπο τους Έλληνες της Μακεδονίας. Ωστόσο, οι διπλωμάτες και οι δεσπότες έστελναν συνέχεια γράμματα στην ελληνική κυβέρνηση. Σ' αυτά έγραφαν για τα προβλήματα που είχαν οι Έλληνες με τους Βούλγαρους και για την ανάγκη να βοηθήσει το ελληνικό κράτος τους ελληνικούς πληθυσμούς.

Δάσκαλοι και παιδιά ελληνικού σχολείου στο Καβακλή το 1900.

Το Καβακλή ήταν ελληνική κωμόπολη χτισμένη σε απόσταση 40 χλμ. βόρεια από την Αδριανούπολη. Μέχρι το 1900, δεν υπήρχαν εκεί πολλοί Βούλγαροι.

Το ελληνικό σχολείο της Λεύκης (Ζουπάνιστας), κοντά στην Καστοριά στις αρχές του 20ου αιώνα.

Ομαδική φωτογραφία εκπαιδευτικού προσωπικού στη Θεσσαλονίκη.

Η Μαράσλειος Σχολή στη Φιλιππούπολη, στις αρχές του 20ου αιώνα.

Δασκάλες των σχολείων της Μακεδονίας.

• Παρατήρησε τις φωτογραφίες. Γράψε σε μία παράγραφο πως νομίζεις πως ήταν η ζωή των παιδιών στις αρχές του 20ου αιώνα στη Μακεδονία.

Κεντρικό νηπιαγωγείο στο Μοναστήρι.

Συγκέντρωση κατοίκων της Καστοριάς, αρχές 20ου αιώνα.

Γράμμα κατοίκου του Καβακλή προς τον Έλληνα πρόξενο της Αδριανούπολης Ν. Γεννάδη. Ταχυδρομήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1878. Περιγράφει τις δύσκολες στιγμές που ζούσαν οι Έλληνες στα χωριά της Ανδριανούπολης.

(διασκευασμένο)

«Κύριε Πρόξενε,

...

Προ καιρού... σας στείλαμε μία επιστολή. Σ' αυτήν σας περιγράψαμε τι περνάνε οι Έλληνες αυτών των χωριών από τους Βούλγαρους. Προχθές, κύριε Πρόξενε, μερικοί από εμάς πήγαμε σ' ένα χωριό και μας συνέλαβαν οι Βούλγαροι, λέγοντας πως είμαστε προδότες. Στην αρχή παραδοθήκαμε γιατί νομίζαμε πως δεν θα μας κάνουν κακό. Αλλά στη συνέχεια οι Βούλγαροι απειλούσαν πως θα σκοτώσουν τον πλουσιότερο από εμάς και ευτυχώς βρέθηκε ένας γνωστός του Βούλγαρος και σώθηκε. Και άλλα τέτοια συμβαίνουν κάθε μέρα. Γι' αυτό σας παρακαλούμε να φροντίσετε για εμάς σαν Έλληνες. Δεν έχουμε σε κανένα άλλον να απευθυνθούμε παρά μόνο σ' εσάς που είστε προστάτης μας και ελευθερωτής μας.

• Διάβασε το γράμμα που έστειλε κάτοικος του Καβακλή στον έλληνα πρόξενο της Ανδριανούπολης. Τι του ζητάει;

Οι βουλγαρικές και οι ελληνικές ένοπλες ομάδες και οι οργανώσεις

Οι συγκρούσεις μεταξύ ελληνικών και βουλγαρικών ομάδων στη περιοχή της Μακεδονίας αυξήθηκαν στα τέλη του 20ου αιώνα, μετά τις Συνθήκες του Αγίου Στεφάνου και του Βερολίνου. Αυτές οι Συνθήκες είχαν ένα σημαντικό αποτέλεσμα: να αναμειχθούν και οι Μεγάλες Δυνάμεις στο Μακεδονικό Ζήτημα.

Οι βούλγαροι κομιτατζήδες και οι έλληνες μακεδονομάχοι οργάνωσαν ένοπλες ομάδες. Έτσι, συγκρούονταν μεταξύ τους, αλλά πολεμούσαν και κατά των Οθωμανών. Στη Βουλγαρία και στην Ελλάδα είχαν γίνει οργανώσεις που έστελναν όπλα και πολεμοφόδια στις ένοπλες ομάδες στη Μακεδονία.

Οι οθωμανοί στρατιώτες παρακολουθούσαν τις ελληνοβουλγαρικές συγκρούσεις και κάποιες φορές αντιδρούσαν, ξεσπώντας, κυρίως, κατά των ελληνικών πληθυσμών.

Η παλιά Αδριανούπολη.

Ομάδα Μακεδονομάχων.

Ομάδα βούλγαρων κομιτατζήδων.

Μοναστήρι, 23 Ιανουαρίου 1903

Αγαπητέ μου Παύλε,

Καταφεύγω σε σένα γιατί είσαι ο καλύτερος πατριώτης που είδα στην Ελλάδα. Πρέπει να ξέρεις δύο πράγματα· πως για να επιτύχουμε κάτι σ' αυτήν την περίσταση χρειάζονται: Εργασία εδώ· αυτήν την κάνουμε, όπως μπορούμε εμείς και εργασία στην Ελλάδα.

Και για τις δύο δουλειές χρειάζονται χρήματα.

Γ' αυτό σε ρωτώ τι γίνεται η Εταιρεία; Θα συσταθεί; ... Έχει χρήματα; Αν έχει χρήματα να κρατήσετε αρκετό ποσό ν' αγοράσουμε όπλα.

Μπορεί αργότερα να τα χρειαστούμε... Αυτά σας παρακαλώ να μείνουν μυστικά. Κάνω πράγματα που δεν επιτρέπονται. Τώρα να φροντίσετε:

- 1) Να οργανώσετε πόλεμο δημοσιογραφικό στην Ευρώπη, για τα ελληνικά συμφέροντα...
- 2) Να έχετε χρήματα διαθέσιμα για κάθε ενδεχόμενο...

διασκευασμένο

Ο Ίωνας Δραγούμης

Στις αρχές του 1903, ο Ίωνας Δραγούμης ήταν υποπρόξενος στο Μοναστήρι.

Σε συνεργασία με τον Παύλο Μελά, που ήταν σύζυγος της αδερφής του, προσπάθησε να οργανώσει τις ορθόδοξες κοινότητες εναντίον των βουλγαρικών κομιτάτων.

Ακόμη, κινητοποίησε τις ελληνικές δυνάμεις και ήταν μέγας υποστηρικτής του Μακεδονικού Αγώνα.

Ο Ίωνας Δραγούμης αντάλλαζε συχνά γράμματα με τον Παύλο Μελά, στα κρυφά. Μάλιστα οι δύο άντρες έγραφαν σε μία γραφή κρυπτογραφική για να μην τους καταλαβαίνουν.

- Βρες πληροφορίες στο διαδίκτυο για τις Συνθήκες του Αγίου Στεφάνου και του Βερολίνου. Κάνε μία λίστα με τις πιο σημαντικές διαφορές τους. Θα σε βοηθήσει και το βιβλίο «Η Ελλάδα στον νεότερο και σύγχρονο κόσμο», αλλά και ο ιστότοπος <http://elearning.ediamme.edc.uoc.gr/> και ειδικότερα οι ενότητες της Θράκης και της Μακεδονίας από τις «Ιστοριοδρομίες».

- Διάβασε την επιστολή του Ίωνα Δραγούμη προς τον Παύλο Μελά. Σημείωσε με δύο λόγια τι του ζητάει.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ

Ανεχώρησαν εναντίον της
Αυγούστου 1904 και επέστ
ρωικός τις Στάσια της Μο
δονία τη 14 Οκτωβρίου 190
Τελειοποιεί του λίξετε προς τ
ή τονός του ήσαν

νας νιά
σε όλο
έσφιχτη
μυμικ
μυμικ
νός-ο
ού του λα
μοι έσο
ποτασίου
Υ ΑΓΩΝΑ

Η εξέγερση του 1903 και τα αποτελέσματά της

Στις 20 Ιουλίου 1903, την ημέρα του Προφήτη Ηλία (Ίλιντεν), οι βούλγαροι κομιτατζήδες προσπάθησαν να ξεσηκώσουν τον αγροτικό χριστιανικό πληθυσμό στην περιοχή της Μακεδονίας. Έλεγαν πως ανήκει «η Μακεδονία στους Μακεδόνες». Ωστόσο, ο στόχος τους ήταν να περάσει η Μακεδονία στα χέρια της Βουλγαρίας. Οι Βούλγαροι ανατίναξαν μερικά τουρκικά κτήρια, αλλά μετά υποχώρησαν. Οι Οθωμανοί για να τιμωρήσουν τους επαναστάτες έκαψαν τρεις βλαχόφωνες ελληνικές κωμοπόλεις, το Κρούσοβο, την Κλεισούρα και το Νυμφαίο. Η εξέγερση του Ίλιντεν συγκίνησε τον Ελληνισμό.

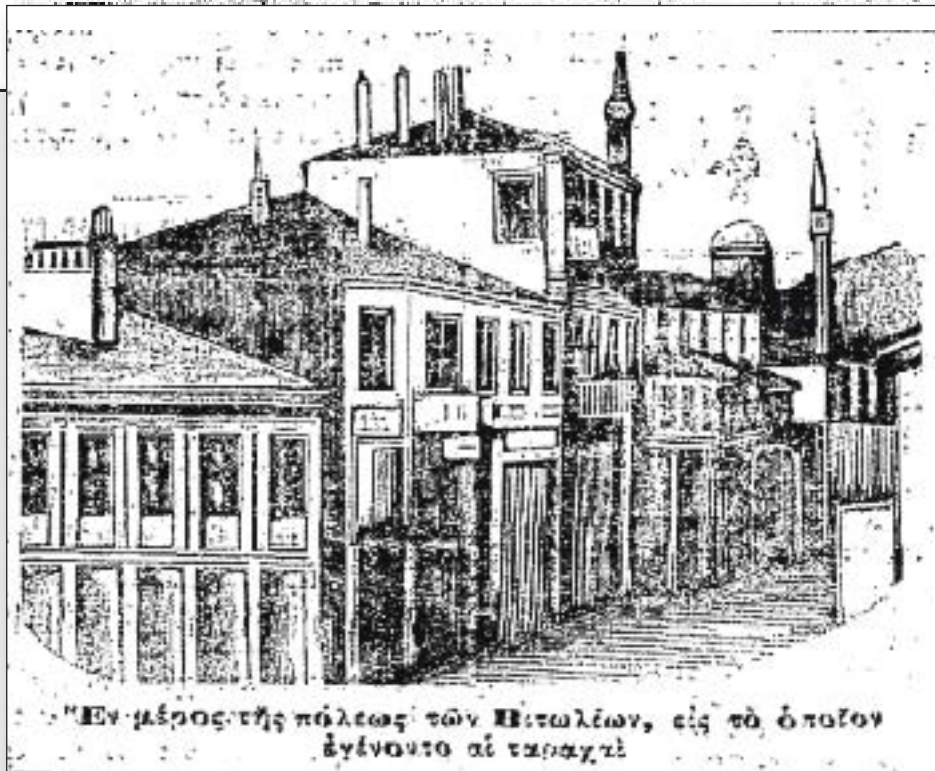
Ήταν η πρώτη φορά που το αθηναϊκό κοινό αλλά και ο Ελληνισμός του εξωτερικού κατάλαβαν τον κίνδυνο για τη Μακεδονία και ευαισθητοποιήθηκαν. Η ελληνική πρεσβεία του Λονδίνου έκανε έρανο για τους άστεγους Έλληνες του Κρούσοβου. Η ελληνική παροικία έδωσε πολλά χρήματα. Η ελληνική κυβέρνηση έδωσε οδηγίες στην πρεσβεία του Λονδίνου για να αποδείξει τον μεγάλο αριθμό των Ελλήνων στη Μακεδονία.

Στο Μόναχο η ελληνική κοινότητα οργάνωσε μνημόσυνο και συζητήσεις για τα θύματα του Ίλιντεν. Οι Μεγάλες Δυνάμεις συναντήθηκαν τον Οκτώβριο του 1903 για να βρουν τρόπους να βοηθήσουν τους χριστιανούς της Μακεδονίας. Ωστόσο, δεν τα κατάφεραν. Προσπάθησαν, όμως, να προωθήσουν τα δικά τους συμφέροντα.

Συλλαλητήριο στη Θεσσαλονίκη
για την καταδίκη της εξέγερσης
του Ίλιντεν.

ΕΜΠΡΟΣ
 ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
 ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΧΩΡΙΟΥ ΥΠΟ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΛΗΣΤΩΝ

Πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Εμπρός για την εξέγερση του Ίλιντεν.

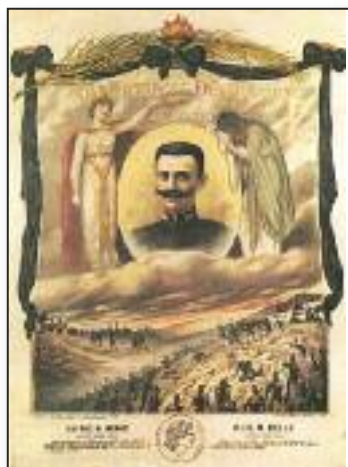

Θύματα των ενόπλων σωμάτων των Κομιτατζήδων στο χωριό Σύρψι το 1903. Στη φωτογραφία διακρίνονται γυναικόπαιδα και άνδρες μπροστά στα χαλάσματα κάποιου μισογκρεμισμένου σπιτιού.

Ο Μακεδονικός Αγώνας (1903-1908)

Τον Δεκέμβριο του 1903 η κυβέρνηση Θεοτόκη κέρδισε τις εκλογές. Άρχισε να υποστηρίζει ανεπίσημα τον ένοπλο αγώνα στη Μακεδονία. Από τις αρχές του 1904 έφτασαν στη Μακεδονία έλληνες αξιωματικοί, αλλά και εθελοντές από την Ελλάδα. Το ίδιο γινόταν και από την πλευρά της Βουλγαρίας. Ενώ στις συγκρούσεις συμμετείχαν και τουρκικά στρατεύματα. Οι πιο σκληρές μάχες δόθηκαν στην περιοχή της Καστοριάς και της λίμνης των Γιαννιτσών. Από τους Έλληνες που πήραν μέρος στον Μακεδονικό Αγώνα, πολύ γνωστός είναι ο Παύλος Μελάς, που στα 34 του χρόνια πέθανε στη Μακεδονία. Ο θάνατος του έδωσε δύναμη στους Μακεδονομάχους να πολεμήσουν πιο σκληρά.

Λαϊκή εικόνα αφιερωμένη στον θάνατο του Παύλου Μελά.

- Διάβασε τι γράφει στην εικόνα. Γράψε μία παράγραφο, εξηγώντας πώς αυτή η εικόνα θα μπορούσε να βοηθήσει τους Μακεδονομάχους.

Οι επιτυχίες των Μακεδονομάχων οφείλονταν, πρώτον, στην υποστήριξη του ντόπιου ελληνικού στοιχείου και κάποιων Σλαβόφωνων και των Βλάχων και δεύτερον στην ανοχή των οθωμανικών αρχών.

Αυτές οι επιτυχίες προβλημάτισαν, αλλά και θύμωσαν τους Βούλγαρους.

Γι' αυτό οργάνωσαν συλλαλητήρια κατά των Ελλήνων στη Βάρνα, στη Σόφια, στη Φιλιππούπολη και αλλού.

Κατέστρεψαν ελληνικές περιουσίες και κακοποίησαν τους Έλληνες που ζούσαν στις όχθες του Εύξεινου Πόντου και στην περιοχή της Ανατολικής Ρωμυλίας, από τα αρχαία χρόνια. Πολλοί άνθρωποι αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν, σ' άλλες πόλεις στα μακεδονικά εδάφη, στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό. Στην περιοχή του Αλμυρού στον Βόλο χτίστηκε μία μικρή πολιτεία από την ελληνική κυβέρνηση για να μείνουν οι πρώτοι πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία. Αυτή ονομάστηκε Ευξεινούπολη.

Ταχυδρομική κάρτα με τον Παύλο Μελά.

Ο Τέλλος Άγρας με άντρες της ομάδας του στη λίμνη των Γιαννιτσών.

Γειτονιά της Φιλιππούπολης στις αρχές του 20ου αιώνα και σήμερα.

Ο Πύργος (Μπουργκάς) στη Μαύρη Θάλασσα.

Έλληνες λίγο πριν εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, στις όχθες της Μαύρης Θάλασσας, το καλοκαίρι του 1906.

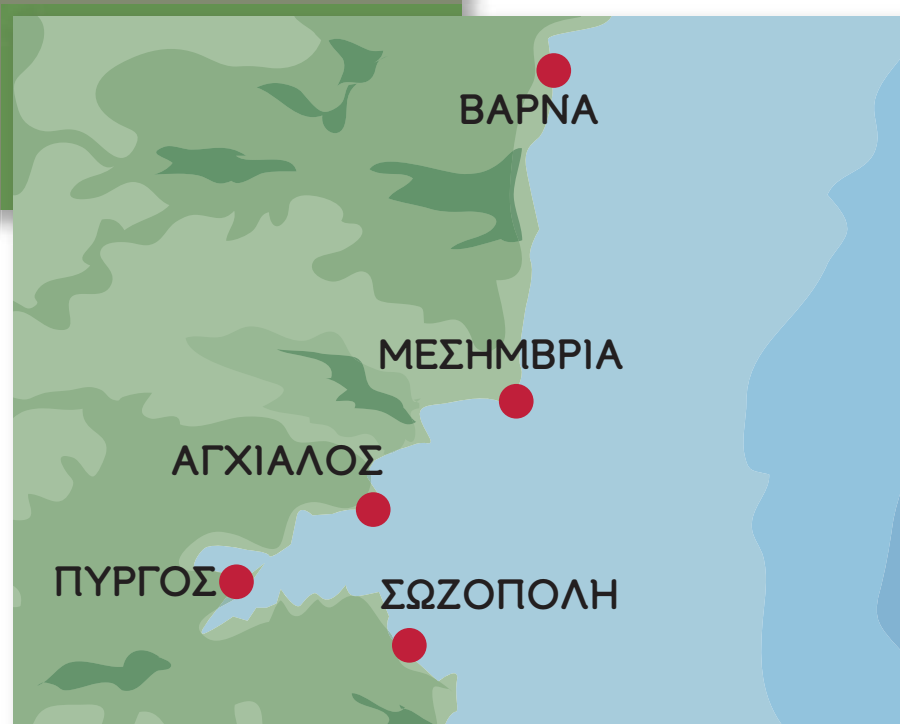
Παζάρι στη Φιλιππούπολη το 1905.

Μοισία (ΤΜΗΜΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ) (ΝΥΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ)

Χάρτης ελληνικών χωριών και πόλεων των αρχών του 20ου αιώνα στην περιοχή της Βουλγαρίας.

• Δείτε το ντοκιμαντέρ
 «Όστρακα της Μαύρης Θάλασσας -
 Ο Ελληνισμός της Βουλγαρίας»

Η μετανάστευση από τη Μακεδονία στην Αμερική

Το προσωπικό του ελληνικού προξενείου της Θεσσαλονίκης σε ομαδική φωτογραφία το 1908.

Ο Λάμπρος Κορομηλάς.

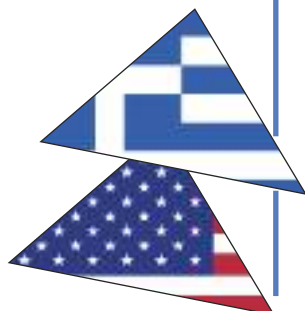
Η μετανάστευση από τη Μακεδονία προς τις ΗΠΑ άρχισε, κυρίως, μετά την εξέγερση του Ίλιντεν, το 1903. Το 1905 περίπου 5.500 άνθρωποι μετανάστευσαν από την περιοχή του Μοναστηρίου. Αυτοί κατάγονταν από τα χωριά που δέχονταν τις μεγαλύτερες πιέσεις ενόπλων σωμάτων. Το σημαντικότερο αποτέλεσμα ήταν η μεταφορά των διαφορών μεταξύ των Ελλήνων και των Βουλγάρων στην αμερικανική ήπειρο. Η Ελλάδα όσο και η Βουλγαρία κατάλαβαν τη σημασία αυτού του γεγονότος. Από ελληνικής πλευράς, ήταν σημαντικό να συμβιώσουν οι Μακεδόνες με τους μετανάστες από το ελληνικό κράτος και να μην απομονωθούν οι Σλαβόφωνοι ως Βούλγαροι. Το ελληνικό κράτος έστειλε τον Λάμπρο Κορομηλά, για να μπορέσει να ενώσει τους ελληνόφωνους και σλαβόφωνους μακεδόνες μετανάστες. Στη διάρκεια της παραμονής του στις ΗΠΑ (1907-1910), ο Λ. Κορομηλάς προσπάθησε, πρώτον, να ενώσει τους εκεί Έλληνες και να δημιουργήσει την "Πανελλήνια Ένωση". Και δεύτερον κατάφερε να τακτοποιήσει πολλά εργατικά ζητήματα των μεταναστών με το αμερικανικό δημόσιο. Πολλοί Έλληνες μετανάστες από τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής επέστρεψαν στην Ελλάδα για να πολεμήσουν στους Βαλκανικούς Πολέμους. Ο πρώτος ιερέας της κοινότητας του Τορόντο, ο Αμβρόσιος Παρασχάκης, επέστρεψε στην Ελλάδα για να αγωνιστεί για την ελευθερία της Μακεδονίας.

Διαφημιστική αφίσα του υπερωκειάνειου «ΠΑΤΡΙΣ»

Από τότε που οι ακτοπλοϊκές εταιρείες άρχισαν τα δρομολόγια από τον Πειραιά στη Νέα Υόρκη ο αριθμός των μεταναστών δεν σταμάτησε να μεγαλώνει... Κατά την τελευταία αναχώρηση, μπορούσατε να δείτε στην προκυμαία του Πειραιά Έλληνες από τη Θράκη, την Ήπειρο, την Χίο, τις δυτικές Σποράδες, τη Μακεδονία και την Κωνσταντινούπολη.

Εφημερίδα Εμπρός, 18 Ιουνίου 1907

- Διάβασε την πηγή. Από πού προέρχονταν οι έλληνες μετανάστες της Αμερικής στις αρχές του 20ου αιώνα;

Το μακεδονικό ζήτημα τα επόμενα χρόνια μέχρι σήμερα

Με τον Μακεδονικό Αγώνα είχε αρχίσει η απελευθέρωση της Μακεδονίας. Αυτή ολοκληρώθηκε στο τέλος των Βαλκανικών Πολέμων, το 1913. Το μακεδονικό ζήτημα, όμως, δεν τελείωσε. Μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, το μακεδονικό ζήτημα πήρε μία άλλη μορφή. Η διαφωνία που δημιουργήθηκε μεταξύ της Ελλάδας και της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας για την ονομασία της δεύτερης και για τη χρήση ή όχι του όρου Μακεδονία σε αυτή. Οι συζητήσεις έχουν φτάσει στο μέγιστο βαθμό διεθνούς διαμεσολάβησης με πολλές προσπάθειες επίλυσης του θέματος, κυρίως μέσω του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Χάρτης των Βαλκανίων μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους και τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου.
Σύγχρονος χάρτης των Βαλκανίων.

Τα μυστικά του βάλτου της Πηνελόπης Δέλτα.

Η προσωρινή ονομασία Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας χρησιμοποιείται στις διακρατικές σχέσεις όπου παίρνουν μέρος κράτη που δεν αναγνωρίζουν το όνομα Δημοκρατία της Μακεδονίας (Republic of Macedonia). Ωστόσο, όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ έχουν συμφωνήσει να δεχτούν την τελική απόφαση, που τα δύο κράτη θα πάρουν στις συζητήσεις τους. Η διαφωνία των δύο χωρών δεν έχει εμποδίσει τις μεταξύ τους στενές εμπορικές συναλλαγές και επενδύσεις, κυρίως από την πλευρά της Ελλάδας, αλλά έχει προκαλέσει έντονες συζητήσεις σε πολιτικό και ακαδημαϊκό επίπεδο και στις δύο πλευρές.

Η ελληνική ομογένεια και ειδικότερα οι Έλληνες που παρέμειναν στα εδάφη της Βουλγαρίας αλλά και εκείνοι που ζουν στην Αμερική είναι με το μέρος των προτάσεων της ελληνικής κυβέρνησης.

- Επισκεψου την ιστοσελίδα του Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.imma.edu.gr/imma/index.html>. Παρακολουθήστε το βίντεο: Ο Μακεδονικός Αγώνας.
- Βρες στην ιστοσελίδα: www.emthrace.org, πληροφορίες για τις πόλεις της Βουλγαρίας που έζησαν οι Έλληνες και φτιάξε ένα λεύκωμα.
- Διάβασε: «Τα μυστικά του βάλτου» της Πηνελόπης Δέλτα.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 στην Αμερική και στην Ελλάδα

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Η οικονομική κρίση του 1928 στην Αμερική και στην Ελλάδα
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 στην Αμερική και στην Ελλάδα
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 στην Αμερική και στην Ελλάδα
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 στην Αμερική και στην Ελλάδα

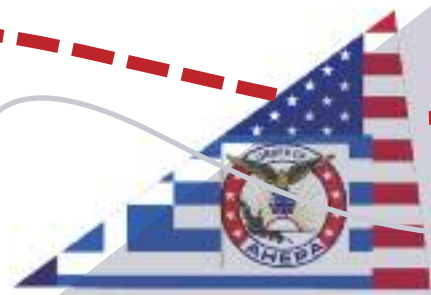

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1928 ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

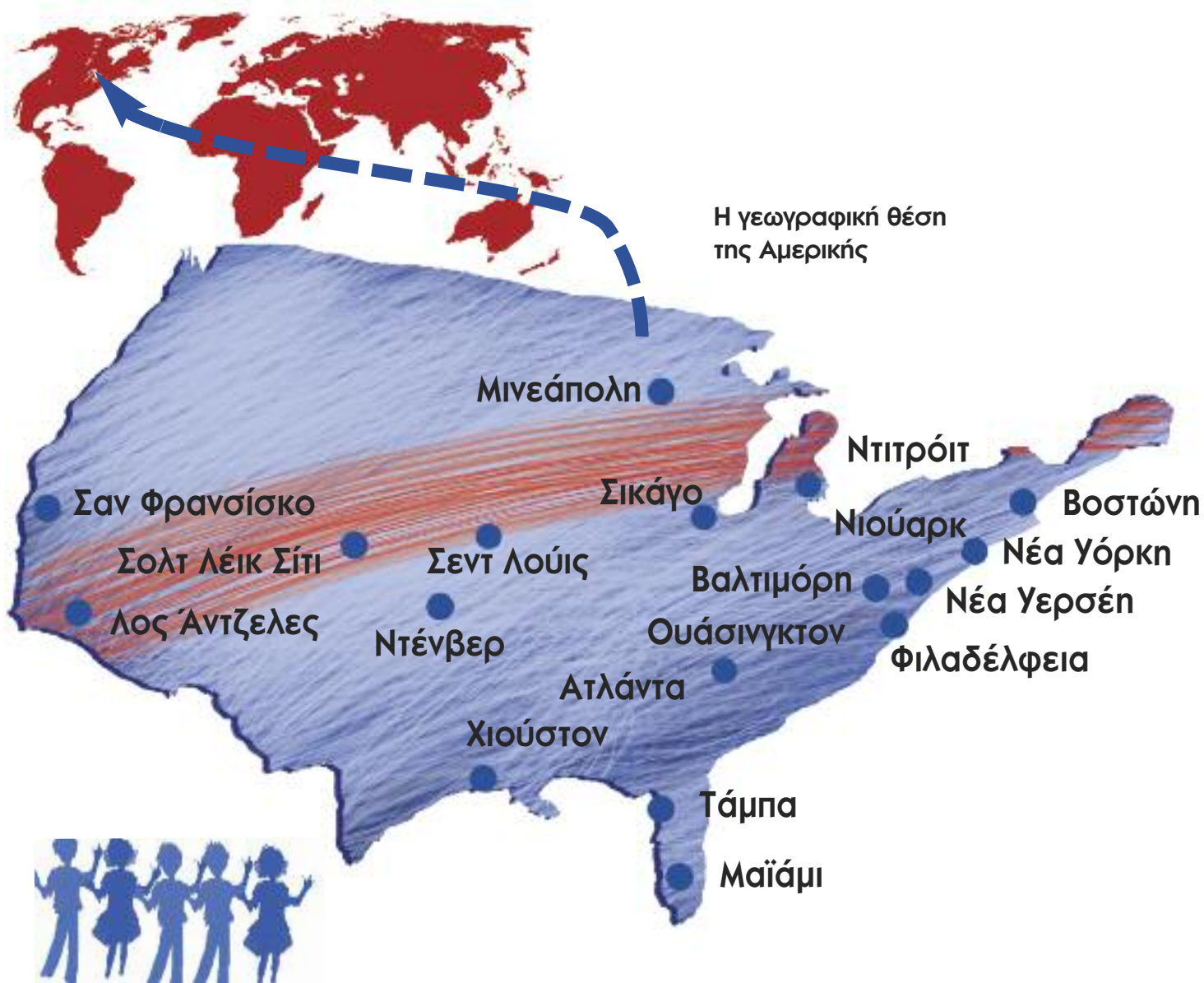
Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για την οικονομική κρίση του 1928, γνωστή ως το Κραχ της Wall Street, και τις συνέπειές της στην Αμερική, στους Έλληνες της Αμερικής και στην Ελλάδα.

Η δεκαετία του 1920

Στα τέλη της δεκαετίας του 1920 τα ευρωπαϊκά κράτη βρίσκονταν σε πολύ δύσκολη οικονομική θέση. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος είχε περιορίσει τη βιομηχανική παραγωγή. Αντίθετα, η αμερικανική οικονομία αναπτυσσόταν, γιατί ο Πόλεμος δεν είχε φτάσει στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ουρά ανέργων και αστέγων για ψωμί. Γλυπτό στο μνημείο του Φραγκλίνου Ρούσβελτ στην Ουάσιγκτον.

- Παρατήρησε την εικόνα. Σκέψου τι μπορεί να αισθάνονται οι άνθρωποι της φωτογραφίας. Μπορείς να συζητήσεις με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σου τι μπορεί να τους οδήγησε σ' αυτήν την κατάσταση;

Η ευημερία της Αμερικής

Διαφήμιση βιομηχανίας αυτοκινήτων της δεκαετίας του 1920.

- Παρατήρησε την εικόνα. Γράψε μία παράγραφο για να την περιγράψεις. Ακόμη αναζήτησε στο διαδίκτυο και άλλες πληροφορίες για τη μόδα της εποχής και φτιάξε ένα μικρό λεύκωμα.

Στην αμερικάνικη βιομηχανία άρχισε ο αυτοματισμός, η τυποποίηση των προϊόντων και η μεγάλη παραγωγή. Το κράτος άρχισε να δανείζει στους πολίτες. Όμως, η μεγάλη παραγωγή απαιτούσε τεράστιες ποσότητες πρώτων υλών. Η μεγάλη ζήτηση οδήγησε στην αύξηση των τιμών. Ο γρήγορος ρυθμός της ανάπτυξης μεταφέρθηκε και στο χρηματιστήριο. Το χρηματιστήριο δεν στηριζόταν στην εργασία αλλά στις επενδύσεις. Καθώς οι τιμές των πρώτων υλών και των τελικών προϊόντων αυξάνονταν, ανέβαιναν και οι τιμές των μετοχών. Οι Αμερικάνοι αγόραζαν μετοχές. Μ' αυτόν τον τρόπο πίστευαν πως θα πλουτίσουν γρήγορα, χωρίς να κουραστούν.

Το Ντιτρόιτ τη δεκαετία του 1920.

Η εταιρεία Μάγκνα Μότορ που ανήκε στις αρχές της δεκαετίας του 1920 στην οικογένεια Σταμούλη.

- Συζήτησε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου τι βλέπετε στον πίνακα της Φλορίν Στετχάιμερ. Αναζήτησε στο διαδίκτυο και άλλα έργα της ζωγράφου. Ακόμη μιλήστε για την άποψή της σχετικά με τον καταναλωτισμό.

Οι καθεδρικοί της Σης Λεωφόρου.
Πίνακας της Φλορίν Στετχάιμερ.

Η Ελλάδα των δανείων και η βοήθεια των Ελλήνων της Αμερικής

Όταν τελείωσε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, τα ευρωπαϊκά κράτη πήραν δάνεια από την Αμερική. Το ίδιο έκανε και η Ελλάδα. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή το 1922, η Ελλάδα ζήτησε οικονομική βοήθεια από το εξωτερικό και πήρε πολλά δάνεια. Μ' αυτά προσπάθησε να βελτιώσει τη ζωή των Ελλήνων, τη γεωργική παραγωγή και τη βιομηχανική ανάπτυξη. Το 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδας και το 1929 η Αγροτική Τράπεζα. Η οικονομία άρχισε να βελτιώνεται, κυρίως, με τις εξαγωγές φύλλων καπνού και σταφίδας. Η δραχμή σταθεροποιήθηκε. Το 1928 η κυβέρνηση ακολούθησε τον κανόνα του χρυσού. Αυτός ήταν ένα τρόπος μετατροπής των νομισμάτων σε άλλο νόμισμα μέσω μιας ισοτιμίας σε σχέση με την τιμή του χρυσού. Την ελληνική οικονομία εκείνη την εποχή τη βοήθησαν και οι Έλληνες της Αμερικής. Χιλιάδες ομογενείς έστειλαν χρήματα, ρούχα και τρόφιμα για τους πρόσφυγες. Υπολογίζεται ότι γύρω στα 85.000.000 δολάρια έφτασαν στην Ελλάδα είτε ως εμβάσματα είτε από έρανους της ομογένειας κατά το 1924 – 1930.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος κάθεται σε δείπνο της ελληνοαμερικάνικης κοινότητας στην Αμερική το 1922.

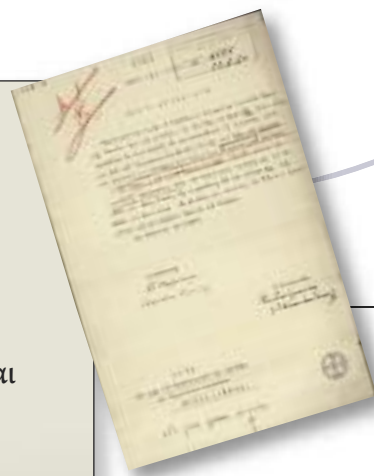
Φόρτωση καπνών στην Καβάλα.

Αθήνα, 8 Ιουλίου 1920

Κύριε Πρωθυπουργέ,
Λαμβάνουμε την τιμή να σας στείλουμε επιταγή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας με το ποσό των 25.798 δραχμών. Τα χρήματα αυτά προέρχονται από τις συνεισφορές των παλινοστούντων από την Αμερική Ελλήνων. Πρόκειται για χρήματα που προορίζονται για τα ορφανά των νεκρών και για τους ανάπηρους του μικρασιατικού πολέμου (1919-1922) ...

(διασκευασμένο)

Επιστολή προς τον Ελ. Βενιζέλο για τη μεταφορά επιταγής Ελλήνων παλινοστούντων από την Αμερική στην Ελλάδα.

- Διάβασε το κείμενο και εντόπισε πότε βοήθησε η Αμερική την Ελλάδα. Αν θέλεις να διαβάσεις όλη την ομιλία κάνε μία επίσκεψη στο: <http://www.venizelosarchives.gr/rec.asp?id=32755>.

... Αλλά υπάρχουν και άλλοι ακόμη ηθικοί δεσμοί, εκείνοι τους οποίους δημιούργησε η συμπάθεια την οποία η Αμερική έδειξε στην Ελλάδα σε κάθε δύσκολη κατάσταση. Αυτή η στάση συνεχίζεται από την εποχή του αγώνα της ανεξαρτησίας, της Κρητικής Επανάστασης του 1866 μέχρι και την υποστήριξη της Ελλάδας από το Εθνικό Κογκρέσο μετά το τέλος του Μεγάλου Πολέμου (Α' Παγκόσμιος Πόλεμος) και τη Μικρασιατική Καταστροφή. Ειδικότερα τότε οι φιланθρωπικές οργανώσεις της Αμερικής πρόσφεραν πάρα πολύ σημαντικές υπηρεσίες στο δύσκολο έργο της περίθαλψης των προσφύγων...

(διασκευασμένο)

Απόσπασμα από την ομιλία του Ελ. Βενιζέλου προς τους Έλληνες της Αμερικής

- Δες την ταινία του Τσάρλιν Τσάπλιν, «Μοντέρνοι Καιροί».
- Γράψε μία παράγραφο για ποιο θέμα μιλάει.
- Βρες πληροφορίες για το αν και πώς βοήθησε την Ελλάδα η ελληνική κοινότητα της περιοχής που κατοικείς τη δεκαετία του 1920.

Το Κραχ της Wall Street

Αμερικάνικο χαρτονόμισμα, ομόλογο και μετοχή του 1928.

Τα πράγματα δεν πήγαν καλά μετά το 1928. Τα ευρωπαϊκά κράτη ενημέρωσαν τις αμερικάνικες τράπεζες πως δεν μπορούσαν να πληρώσουν τα δάνεια που είχαν πάρει. Επίσης, η μεγάλη παραγωγή στην Αμερική ξεπέρασε τη ζήτηση. Οι βιομηχανίες και οι αγρότες δυσκολεύονταν να πουλήσουν τα προϊόντα τους στην αγορά. Πολλές επιχειρήσεις δεν ήξεραν τι να κάνουν τα προϊόντα τους και πού να βρουν χρήματα για τις υποχρεώσεις τους. Οι τράπεζες πίεζαν για τις δόσεις των δανείων και τους τόκους. Στο χρηματιστήριο η μεγάλη αξία των μετοχών δεν αντιστοιχούσε καθόλου στην πραγματική αξία τους. Μέσα στους πρώτους εννιά μήνες του 1929, οι τιμές των μετοχών αυξήθηκαν ως 83%. Η μοναδική λύση για όλους, όσοι χρωστούσαν, ήταν να πουλήσουν τις μετοχές τους. Τότε πολλοί άνθρωποι άρχισαν να πουλάνε τις μετοχές τους, με αποτέλεσμα το χρηματιστήριο να καταρρεύσει.

Περιμένοντας στην ουρά για ένα κομμάτι ψωμί, μετά τις πλημμύρες του 1937 στην πόλη Λούσβιλ.

- Κάνε μία λίστα με τα συναισθήματα που νιώθουν οι άνθρωποι που περιμένουν στην ουρά και μία λίστα με τα συναισθήματα που έχουν οι άνθρωποι στη διαφήμιση. Στη συνέχεια συζήτησε για τις διαφορές.

«Το φτωχό σπίτι», τοιχογραφία του Τζορτζ Μπιντλ.
Ο ζωγράφος δείχνει μέσα από το έργο του
σκηνές της καθημερινής ζωής μίας φτωχής οικογένειας
στην Αμερική του 1935.

Στις 24 Οκτωβρίου του 1929, στη Wall Street, όπου βρίσκεται η έδρα του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης, έγινε αναγκαστική πώληση 19.000.000 μετοχών. Μέσα σε λίγες ώρες, οι τιμές έπεσαν κάτω από την αρχική αξία τους. Έτσι, χάθηκαν 23 δισεκατομμύρια δολάρια. Μέσα στην ίδια μέρα, καταστράφηκαν 50.000 μικρές επιχειρήσεις. Αυτό ήταν το γνωστό «Κραχ της Wall Street». Μεγάλες επιχειρήσεις έκλεισαν. Η ανεργία αυξήθηκε. Χιλιάδες άνεργοι στέκονταν για ώρες στην ουρά για ένα κομμάτι ψωμί. Ακολούθησε η πολύ μικρή κατανάλωση, αφού οι άνεργοι δεν είχαν χρήματα να αγοράσουν. Τα έσοδα του κράτους και οι τιμές των πρώτων υλών, που δεν πωλούνταν, μειώθηκαν. Η κυβέρνηση αύξησε τους φόρους. Αυτό οδήγησε τους ανθρώπους σε μεγαλύτερη φτώχεια. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Κραχ οδήγησε σε αυτοκτονίες και στην ποτοαπαγόρευση.

Αντικείμενα και εικόνες από την Χούβερβιλ στο Σιάτλ τη δεκαετία του 1930, Μουσείο Ιστορίας και Βιομηχανίας.

Μητέρα με τα παιδιά της σε μια παραγκούπολη στο Χούβερβιλ, το 1936.

Οι συνέπειες του Κραχ για τους Έλληνες της Αμερικής

Διαφημιστική αφίσα της πόλης Τάρπον Σπρινγκς.

Την κρίση την έζησαν και οι Έλληνες της Αμερικής. Οι Έλληνες εργάζονταν σκληρά για να καταφέρουν να επιβιώσουν αλλά και να μπορέσουν να στείλουν χρήματα στην Ελλάδα. Το 1924 η Τράπεζα των Αθηνών ίδρυσε υποκατάστημα στην Νέα Υόρκη, ενώ το 1930 η Εθνική Τράπεζα άνοιξε τα γραφεία της στη Wall Street. Μετά από τα γεγονότα του 1929 η Εθνική Τράπεζα, κέρδισε την εμπιστοσύνη των Ελλήνων της Αμερικής. Στην περιοχή Τάρπον Σπρινγκς στη Φλόριντα υπήρχε μία ολόκληρη ελληνική πόλη, που δεν την άγγιξε πολύ η κρίση. Εκεί ζούσαν ψαράδες και σφουγγαράδες από την Κάλυμνο. Η αξία του σφουγγαριού δεν μειώθηκε την εποχή του Κραχ.

Έτσι, εκεί η ανεργία ήταν μικρή.

Ο κεντρικός δρόμος του Τάρπον Σπρινγκς το 1922. Τότε επισκέφτηκε την πόλη και ο Ελ. Βενιζέλος.

Επίσκεψη του Ελευθέριου Βενιζέλου με τη γυναίκα του στην πόλη Τάρπον Σπρινγκς τη δεκαετία του 1920.

Ανακοίνωση για τα εγκαίνια της πολυτελούς αίθουσας θεάτρου του Αλέξανδρου Πανταζή στο Λος Άντζελες, το 1920. Αριστερά παρουσιάζεται ο ίδιος ο Αλέξανδρος Πανταζής και δεξιά ο γενικός διευθυντής της εταιρείας τους.

Το θέατρο του Αλ. Πανταζή στην Ουάσιγκτον.

Ωστόσο αρκετοί Έλληνες, κυρίως, επιχειρηματίες καταστράφηκαν. Ένας από αυτούς ήταν ο Αλέξανδρος Πανταζής.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1920 ήταν γνωστός ως ο «βασιλιάς τους κινηματογράφου», γιατί του ανήκαν πολλοί κινηματογράφοι. Ωστόσο, αποφάσισε να τους πουλήσει σε αμερικάνικες εταιρείες. Τα χρήματα που κέρδισε τα επένδυσε σε μετοχές αυτών των εταιρειών στο χρηματιστήριο. Με το Κραχ, όμως, έχασε όλα τα χρήματά του. Λίγα χρόνια αργότερα πέθανε, έχοντας χάσει σχεδόν όλη την περιουσία του. Ακόμη, το Κραχ του 1929, οδήγησε τους Έλληνες στην επιλογή άλλων χωρών για μετανάστευση. Επίσης, από το 1929 ως το 1933 ελαττώθηκε ο αριθμός των Ελλήνων που ζούσαν στην Αμερική και ήθελαν να αποκτήσουν την αμερικάνικη υπηκοότητα.

- Αναζήτησε πληροφορίες και φωτογραφίες για τη ζωή των ελλήνων σφουγγαράδων στην πόλη Τάρπον Σπρινγκς στο διαδίκτυο. Χρησιμοποίησε τις παρακάτω διευθύνσεις: <http://www.loc.gov/> και <http://umedia.lib.umn.edu>.

- Προσπάθησε να περιγράψεις τις δυσκολίες που περνούσαν οι άνθρωποι εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Σήμερα οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα; Γράψε σε μία παράγραφο την άποψή σου.

Το θέατρο του Αλ. Πανταζή στο Χόλυγουντ. Ακόμη και σήμερα διατηρείται η επιγραφή Pantages.

Οι πρώτες συνέπειες του Κραχ στην Ελλάδα

Οι συνέπειες της κρίσης στον κόσμο.
Άρθρο από την εφημερίδα Μακεδονία Φύλλο: 31/10/1929

Στην Ελλάδα, οι εφημερίδες παρουσίαζαν την καταστροφή του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης, το φθινόπωρο του 1929. Οι πρώτες δυσκολίες στη χώρα άρχισαν με τη μείωση των εξαγωγών σταφίδας και καπνού αλλά και με την ελάττωση των χρημάτων, που έστελναν οι Έλληνες ομογενείς της Αμερικής. Ωστόσο, οι συνέπειες της αμερικάνικης κρίσης εκδηλώθηκαν πιο έντονα στην Ελλάδα από το φθινόπωρο του 1931.

• Παρατήρησε τον τίτλο του άρθρου και συζήτησε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου σε ποια θέματα αναφέρεται.

• Παρατήρησε την εικόνα. Συζήτησε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες σου για τους ανθρώπους της φωτογραφίας.

Μία παρέα ανθρώπων σε εκδρομή στην περιοχή των Γρεβενών γύρω στα 1930.

Η ελληνική χρεωκοπία του 1932

Η Αγγλία αποφάσισε να εγκαταλείψει τον χρυσό κανόνα για την ισοτιμία των νομισμάτων τον Σεπτέμβριο του 1931. Η αγγλική λίρα έχασε την αξία της. Η ελληνική κυβέρνηση του Ελ. Βενιζέλου ήθελε να κρατήσει σταθερή τη δραχμή. Γι' αυτό αποσύνδεσε τη δραχμή από τη λίρα και τη συνέδεσε με το δολάριο, που ακολουθούσε ακόμη τον χρυσό κανόνα. Το τελευταίο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου οι Έλληνες έστειλαν στο εξωτερικό 3.600.000 δολάρια. Το χρηματιστήριο έκλεισε. Ο Ελ. Βενιζέλος προσπαθούσε να σταθεροποιήσει τη δραχμή. Ζήτησε βοήθεια από την Κοινωνία των Εθνών, την Αγγλία, τη Γαλλία και την Ιταλία για τη στήριξη του ελληνικού νομίσματος. Το Συμβούλιο της Κοινωνίας των Εθνών, στη συνεδρίασή του τον Απρίλιο του 1932, αρνήθηκε να βοηθήσει την Ελλάδα. Την Πρωτομαγιά του 1932, η Ελλάδα κήρυξε πτώχευση. Από την ημέρα εκείνη, σταμάτησε η πληρωμή των δόσεων για όλα τα δάνεια του δημοσίου και των τόκων για τα εξωτερικά δάνεια. Ταυτόχρονα, οι οφειλές σε Έλληνες ή ξένους που ζούσαν στην Ελλάδα μετατράπηκαν σε οφειλές σε δραχμές (εκατό για κάθε δολάριο). Οι εισαγωγές σχεδόν σταμάτησαν, καθώς με την υποτίμηση της δραχμής τα ξένα προϊόντα πωλούνταν ως και τέσσερις φορές πάνω από τα ντόπια. Την ίδια ώρα, τα μεροκάματα μειώθηκαν και η ανεργία αυξήθηκε.

Πίνακας αριθμού ανέργων στην Ελλάδα κατά το 1928-1935

Έτος	Αριθμος ανέργων
1928	75.000
1929	127.000
1930	155.000
1931	218.000
1932	237.000
1933	156.000
1934	162.000
1935	150.000

**Χώρες ανατολικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης
Χρέος ανά κάτοικο σε δολάρια**

Πίνακας Δημόσιου χρέους ανά κάτοικο το 1932	
Ελλάδα	43,07
Ρουμανία	32,26
Γιουγκοσλαβία	27
Ουγγαρία	27,8
Πολωνία	13,8
Βουλγαρία	18,8
Τσεχοσλοβακία	12,1

- Διάβασε τα παρακάτω κείμενα και πες με δύο λόγια τι πιστεύει ο Ελ. Βενιζέλος για την κρίση και ποια ήταν η άποψη των αντιπάλων του.

Η ευχή μου είναι να περάσει καλό Πάσχα ο λαός μου. Αλλά το θρησκευτικό Πάσχα δεν σημαίνει και το τέλος των παθών της οικονομικής Μεγάλης Εβδομάδας.

Εύχομαι, λοιπόν η Μεγάλη αυτή Εβδομάδα των οικονομικών παθών να περάσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα για να μπορέσει τότε ο λαός να γιορτάσει και το οικονομικό Πάσχα. Η ανατολή αυτού του Πάσχα θα έρθει τόσο γρηγορότερα όσο περισσότερη είναι η ευψυχία με την οποία ο λαός αντιμετωπίζει τη σημερινή κατάσταση, τις σημερινές δυσκολίες και όσο περισσότερη είναι η πεποίθηση του για ένα καλύτερο αύριο.

Οι αντίπαλοι του Ελ. Βενιζέλου, θεωρώντας τον ίδιο υπεύθυνο για την κατάσταση της χώρας απάντησαν: Θα έπρεπε αυτήν τη στιγμή τουλάχιστον ν' αποφύγει τις ευχές ενώ ξέρει πόσος κόσμος περνά το πικρότερο Πάσχα χωρίς ψωμί, χωρίς ελπίδα... ενώ γνωρίζει ότι προχθές ακόμη αγροτικοί πληθυσμοί, ομάδες δυστυχισμένων ξεκίνησαν για να ζητήσουν ψωμί, ενώ γνωρίζει ότι το Κράτος του δεν κατόρθωσε να δώσει και μία έστω δεκάρα για τους φτωχούς και τους πεινασμένους... Αφού βύθισε στη δυστυχία τον λαό ολόκληρο, τώρα, παίζοντας με τον λαό, τον διαβεβαιώνει ότι από αυτόν εξαρτάται, από τον πεινασμένο λαό, η σωτηρία του....

Πηγή διασκευασμένη από αναδημοσίευση στην Εφημερίδα
Ημερησία

Ο Τζιμ Λόντος στην Αθήνα το 1932

Το καλοκαίρι του 1932, έφτασε στην Αθήνα, από την Αμερική, ο ομογενής Τζιμ Λόντος. Ήταν πολύ γνωστός παλαιστής στην Αμερική. Οι Έλληνες μετά τη χρεοκοπία και την ανεργία είδαν με χαρά τον ερχομό του. Ο Τζιμ Λόντος αγωνίστηκε στο Παναθηναϊκό Στάδιο μ' έναν ρώσο παλαιστή. Τον νίκησε. Οι 75.000 Έλληνες, που είχαν συγκεντρωθεί εκεί, πανηγύριζαν και για λίγο ξέχασαν τις δυσκολίες τους και την οικονομική κρίση. Ο Ελ. Βενιζέλος τον κάλεσε στο γραφείο του για να τον συγχαρεί. Του είπε: « Είσαι άξιον τέκνον της Ελλάδος! Καλά που έχουμε κι εσένα που αναπτερώνεις το ηθικό των Ελλήνων σε δίσεκτους χρόνους...».

Ο Τζιμ Λόντος στην Ελλάδα και στην Αμερική.

Γελοιογραφία του 1932. Την άνοιξη του 1932 στα διεθνή καλλιστεία η μισ Δανία ανακηρύχθηκε μισ Υφήλιος. Σε αντίθεση ο Ελ. Βενιζέλος ζητούσε νέο δάνειο για την Ελλάδα από την Ευρώπη.

Οι πολιτικές συνέπειες της κρίσης

Οι οικονομικές δυσκολίες οδήγησαν, πρώτον, σε πραξικοπήματα, δεύτερον σε απόπειρα δολοφονίας κατά του Ελ. Βενιζέλου, και τελικά στη δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά. Μια από τις πρώτες πράξεις του Ι. Μεταξά ήταν να αρχίσει την πληρωμή του εξωτερικού χρέους. Ταυτόχρονα, πήρε νέο δάνειο από την Αγγλία, με δύσκολους όρους. Έτσι μεγάλωσε το εξωτερικό χρέος.

Στην Αμερική το 1932 εκλέχτηκε νέος πρόεδρος ο δημοκρατικός Φραγκλίνος Ρούσβελτ. Αυτός υποσχέθηκε μια νέα πολιτική, που ονομάστηκε Νιου Ντιλ. Μείωσε τα έξοδα του κράτους. Τα χρέη παραμερίστηκαν. Κι ακόμα, ο Ρούσβελτ υποτίμησε το δολάριο. Μείωσε τις καλλιέργειες και έκανε μεγάλα δημόσια έργα, για να πολεμήσει την ανεργία. Τα μέτρα που πήρε, άρχισαν να φέρνουν αποτελέσματα γύρω στα 1934.

Στην Ευρώπη, η κρίση που ξεκίνησε με το Κραχ της Νέας Υόρκης, οδήγησε στη ενδυνάμωση των φασιστικών καθεστώτων.

Από το 1932 ο ναζισμός είχε εξαπλωθεί στη Γερμανία κι ο φασισμός επικρατούσε στη Νότια Ευρώπη. Νέο κύμα ελλήνων μεταναστών έφτασε στην Αμερική μετά το 1936.

Την ίδια χρονιά τα πρώτα σύννεφα του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου άρχισαν να φαίνονται στον ορίζοντα.

«Ο πλούτος του εδάφους», τοιχογραφία του Μπεν Κάνινγκαμ σε ταχυδρομείο στην Καλιφόρνια. Τι μπορεί να θέλει να πει με το έργο του ο ζωγράφος;

Ο Φραγκλίνος Ρούσβελτ υπογράφει ένα από τα έγγραφα της Νέα Συμφωνίας (Νιου Ντιλ).

- Επισκέψου τη δικτυακή διεύθυνση του Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος», αν θέλεις να μάθεις περισσότερα πράγματα για τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τη ζωή του.
- Διάβασε στο βιβλίο: «Η Ελλάδα στον νεότερο και σύγχρονο κόσμο. Ματιές από την ιστορία της στον διεθνή χώρο» για το Κραχ της Wall Street στον ιστότοπο www.ediamme.edc.uoc.gr/.
- Διάβασε το βιβλίο: «Τα Σταφύλια της οργής», του Τζον Στάινμπεκ. Πρόκειται για την ιστορία των ταπεινών και καταφρονημένων της Αμερικής στα χρόνια της μεγάλης οικονομικής κρίσης, στις αρχές της δεκαετίας του 1930.
- Δες την ταινία: «Μπόνι και Κλάιντ» του Άρθουρ Πεν με τους Γουόρεν Μπίτι, Φέι Νταναγουέι. Η Μπόνι Πάρκερ και ο Κλάιντ Μάρου ήταν δύο από τους πιο διάσημους κακοποιούς της δεκαετίας τους 1930 στην Αμερική.

Μάχη της Κρήτης Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

της Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Μάχη της

ΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

μάχη της

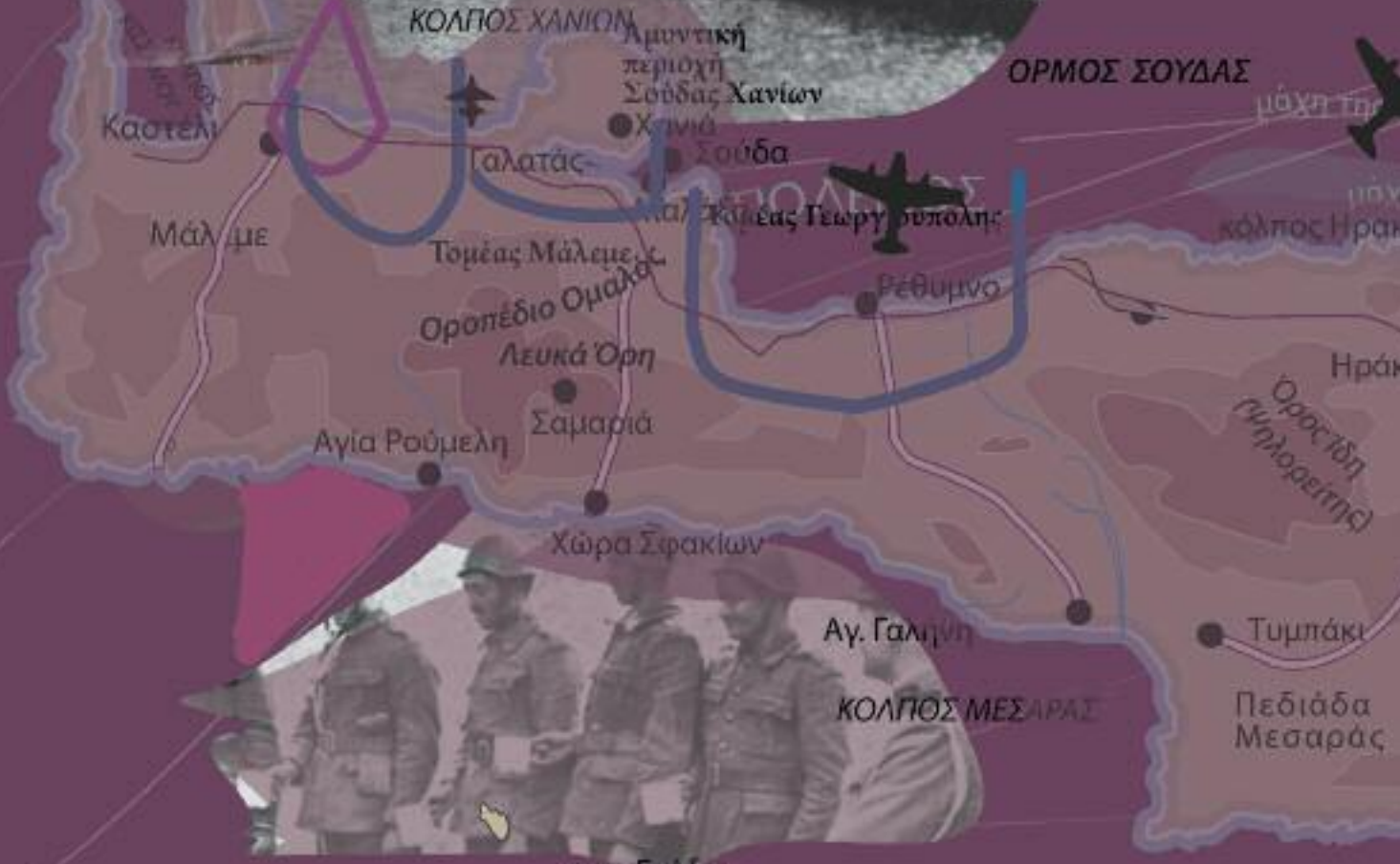
μάχη της

μάχη της Κρήτης Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

νησ. Γραμβούσα

Δυτική ομάδα επίθεσης (Κοιμητής)

Κεντρική ομάδα επίθεσης (Αρης)

μάχη της

μάχη της

κόλπος Ηράκ

Ορος Ίδη (Γιηλορετσί)

Τυμπάκι

Πεδιάδα Μεσαράς

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για τη συμμαχία της Ελλάδας και της Αυστραλίας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά και για τη βοήθεια της ελληνικής παροικίας στην Αυστραλία για την αντιμετώπιση των Γερμανών στην Κρήτη.

Μάχη της Κρήτης Β' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

20 Μαΐου 1941, η Μάχη της Κρήτης

- Τι δείχνει η εικόνα;
Γιατί είναι ενωμένες
οι σημαίες της Ελλάδας,
της Αγγλίας, της
Αυστραλίας
και της Νέας Ζηλανδίας;
Τι γράφει η επιγραφή;

Το διεθνές μνημείο της
Αντίστασης και της
Ειρήνης στο Πρέβελη
Ρεθύμνου.

Το πρωί της 20ης Μαΐου του 1941, η Ελλάδα, η Αγγλία, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία ενώθηκαν για να πολεμήσουν τους γερμανούς αλεξιπτωτιστές στην Κρήτη. Αυτή η μάχη έμεινε στην Ιστορία με το όνομα Μάχη της Κρήτης.

Ο χάρτης δείχνει τις κινήσεις των Γερμανών και των Ιταλών κατά των βαλκανικών χωρών.

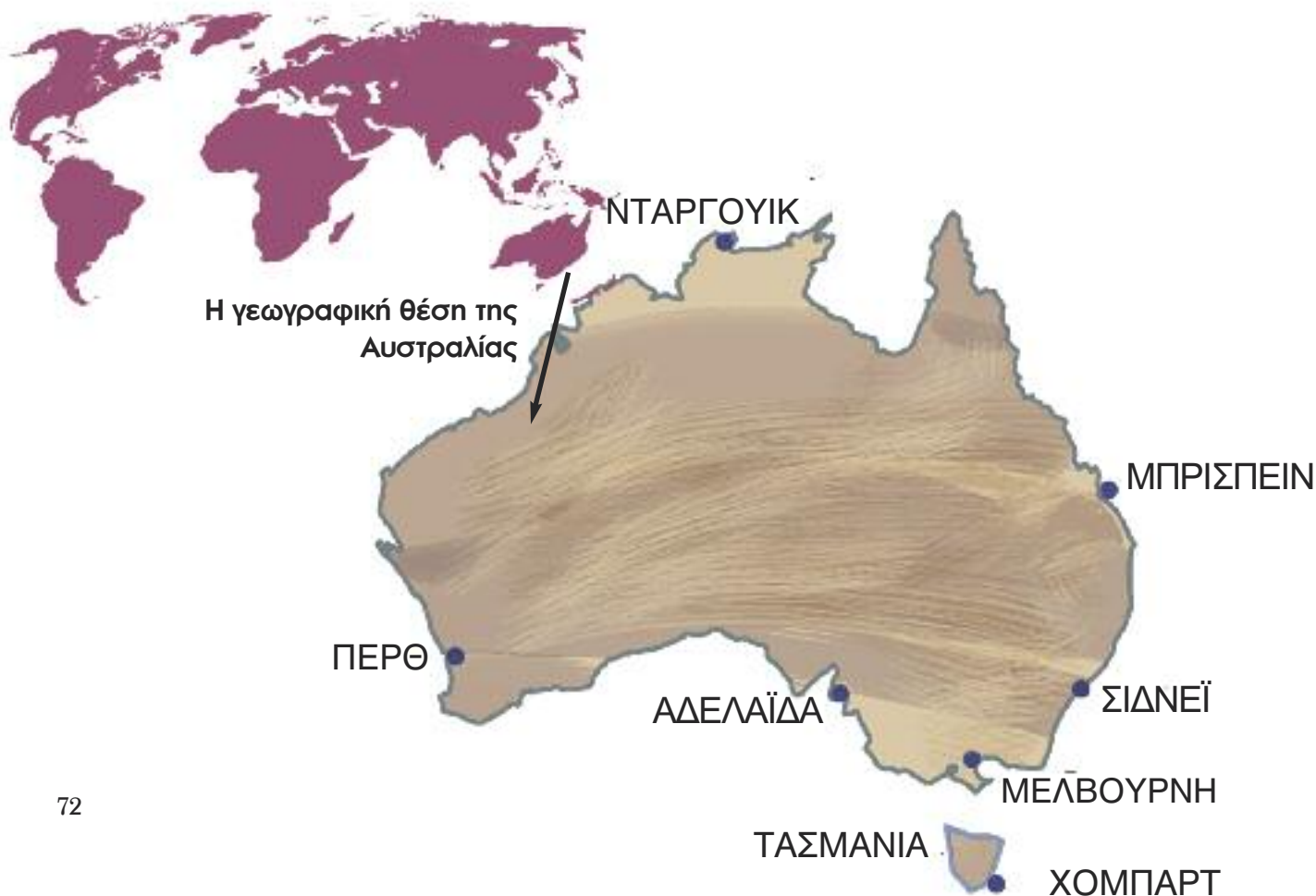

Η συμμετοχή της Αυστραλίας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

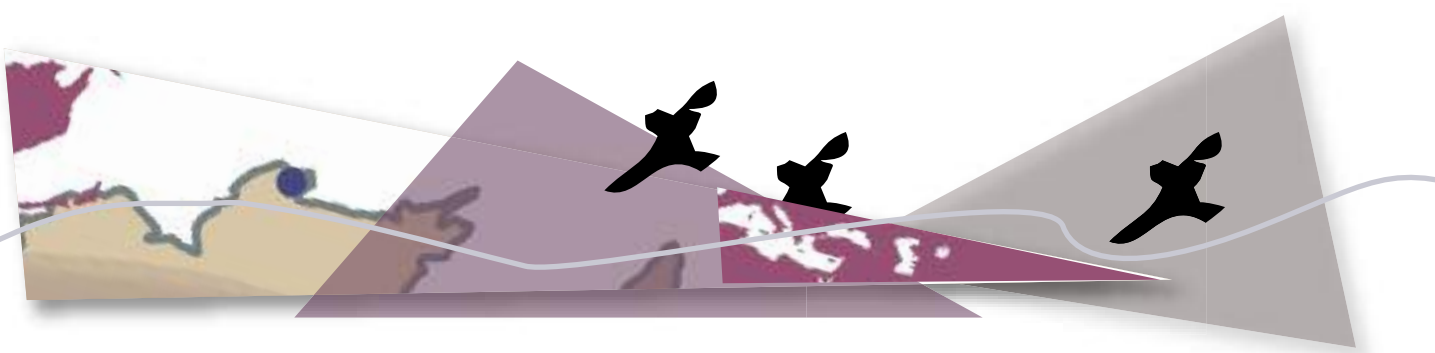

Στις 3 Σεπτεμβρίου 1939, ο πρωθυπουργός της Αυστραλίας ανακοίνωσε τη συμμετοχή της Αυστραλίας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Σχεδόν ένα εκατομμύριο Αυστραλοί, άνδρες και γυναίκες, πήραν μέρος στον πόλεμο κατά της Γερμανίας και των συμμάχων της. Η Ελλάδα ήταν ήδη ένας από τους στόχους των γερμανικών δυνάμεων. Και οι Έλληνες της Αυστραλίας βοήθησαν την Ελλάδα στον αγώνα της. Έστειλαν χρήματα και έγιναν εθελοντές στον αυστραλιανό στρατό που έφτασε στη χώρα. Ένας από αυτούς ήταν ο Κωνσταντίνος Αρόνεϊ. Αυτός είχε αγωνιστεί μαζί με τους Αυστραλούς στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στην Καλλίπολη και αλλού. Τον Οκτώβριο του 1939 έφυγε πάλι για την Ευρώπη και πολέμησε στη Μάχη της Κρήτης. Μάλιστα, επειδή ήξερε ελληνικά, βοήθησε πάρα πολύ τους συμπολεμιστές του.

Φύλλο ιατρικής εξέτασης του Κωνσταντίνου Αρόνεϊ, λίγο πριν ταξιδέψει για την Κρήτη.

Η γεωγραφική θέση της Αυστραλίας

Οι Αυστραλοί έφτασαν στην Ελλάδα τον Μάρτιο του 1941 μαζί με τις βρετανικές δυνάμεις, για να βοηθήσουν στον πόλεμο κατά των Γερμανών. Στις 9 Απριλίου οι Γερμανοί κατέλαβαν την Ελλάδα. Μέχρι το τέλος του μήνα, οι ελληνικές και οι συμμαχικές δυνάμεις νικήθηκαν. Οι Βρετανοί, μαζί με τους Αυστραλούς, μεταφέρθηκαν με πλοία στην Αίγυπτο ή στην Κρήτη. Τον Απρίλιο του 1941 8.500 χιλιάδες Αυστραλοί έφτασαν στη Σούδα. Οι περισσότεροι επέστρεψαν στην Αυστραλία. Ωστόσο, 2.500 στρατιώτες βρίσκονταν ακόμη στην Κρήτη, τον Μάιο του 1941. Αυτοί έμειναν γνωστοί ως Creforce.

Έλληνες της Αυστραλίας ανεβαίνουν στο πλοίο Σπράθνεβερ μαζί με Αυστραλούς. Δεύτερος από αριστερά είναι ο φιλέλληνας ταγματάρχης του Αυστραλιανού Στρατού, Αλεξάντερ Σέπαρντ.

Βρετανοί και αυστραλοί
στρατιώτες μαζί με εφόδια
και πυρομαχικά ανεβαίνουν
στο πλοίο για την Κρήτη.

Βρετανοί και αυστραλοί
στρατιώτες περνούν
μπροστά από Κρητικούς.

Στιγμές από την καθημερινή ζωή των στρατιωτών στην Κρήτη. Βρετανοί, αυστραλοί και ελληνες στρατιώτες μοιράζονται ένα ρόφημα και τρώνε.

• Παρατήρησε τις παραπάνω εικόνες. Γράψε μία παράγραφο για το πώς θα μπορούσε να είναι μία μέρα των στρατιωτών των Συμμαχικών Δυνάμεων στην Κρήτη.

Η γεωγραφική σημασία της Κρήτης στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Στην περιοχή των Χανίων είχε εγκατασταθεί ο βασιλιάς Γεώργιος Β' και η εξόριστη ελληνική κυβέρνηση. Είχαν φτάσει στην Κρήτη με βρετανικό πλοίο, για να λειτουργήσει στο νησί το ελληνικό κράτος. Η κατάληψη της Κρήτης από τους Γερμανούς οδηγούσε στην κατοχή ολόκληρης της Ελλάδας.

Για τους Βρετανούς η Κρήτη αποτελούσε ένα σημαντικό τμήμα της Μεσογείου, για να μεταφέρουν ελεύθερα εφόδια και άνδρες. Ακόμη έτσι έλεγχαν τους δρόμους προς και από τα λιμάνια της Ινδίας και της Αυστραλίας. Για τους Γερμανούς η κατάληψη της Κρήτης θα περιόριζε τη δύναμη του βρετανικού πολεμικού ναυτικού.

Επίσης, οι Γερμανοί ήθελαν να καταλάβουν την Κρήτη, για να έχουν εκεί μία αεροπορική βάση. Έτσι, θα μπορούσαν να ελέγχουν τους θαλάσσιους δρόμους στην ανατολική Μεσόγειο, να επιτεθούν με ασφάλεια στη Ρωσία αλλά και να οργανώσουν μία επίθεση στην Αφρική.

Η σημασία της κατοχής της Κρήτης για τους Γερμανούς φαίνεται στη διαταγή του Α. Χίτλερ για την άμεση κατάληψη της Κρήτης.

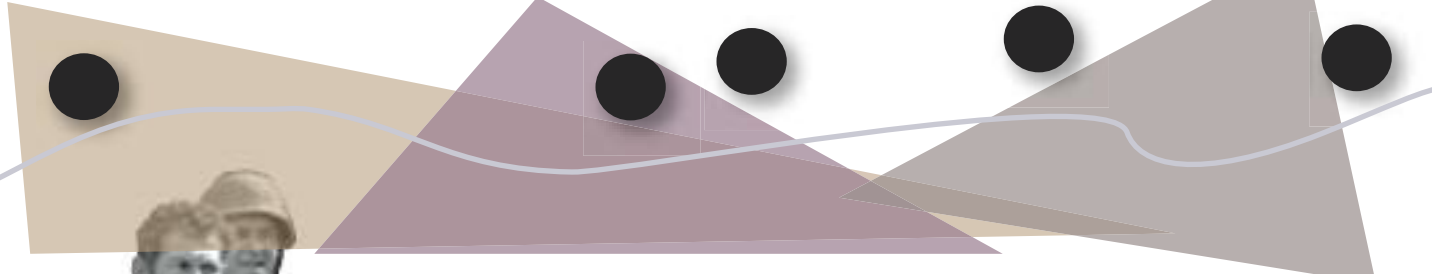
Οδηγία Αρ. 28

Σαν ορμητήριο για τη διεξαγωγή του από αέρος πολέμου κατά της Αγγλίας στην ανατολική Μεσόγειο, πρέπει να προετοιμασθεί η κατάληψη της Κρήτης

Επιχείρηση Ερμής

Στις 25 Απριλίου ο Αδόλφος Χίτλερ διέταξε την εισβολή στην Κρήτη και την ονόμασε επιχείρηση Ερμής. Οι Βρετανοί έλεγχαν τη θάλασσα γύρω από την Κρήτη. Έτσι, οι Γερμανοί αποφάσισαν να επιτεθούν από τον αέρα. Είχαν στη διάθεσή τους 1.190 αεροπλάνα και 29.000 άνδρες, ενώ οι Ιταλοί, που τους βοήθησαν, συμμετείχαν με 3.000 στρατιώτες. Οι Συμμαχικές Δυνάμεις που έλαβαν μέρος στη Μάχη της Κρήτης ήταν 32.000 στρατιώτες και 1.500 αξιωματικοί, Άγγλοι, Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί. Μαζί μ' αυτούς πολέμησαν 11.500 Έλληνες στρατιώτες και άντρες της σχολής Χωροφυλακής και όλοι οι Κρητικοί. Ειδικότερα οι Κρητικοί δεν είχαν όπλα.

Οι Σύμμαχοι γνώριζαν με μεγάλες λεπτομέρειες το γερμανικό σχέδιο επίθεσης, γιατί είχαν κατορθώσει για πρώτη φορά να σπάσουν τον γερμανικό κώδικα επικοινωνιών. Όμως, οι μεταφραστές δεν είχαν καταλάβει πως η επίθεση θα γινόταν από τον αέρα.

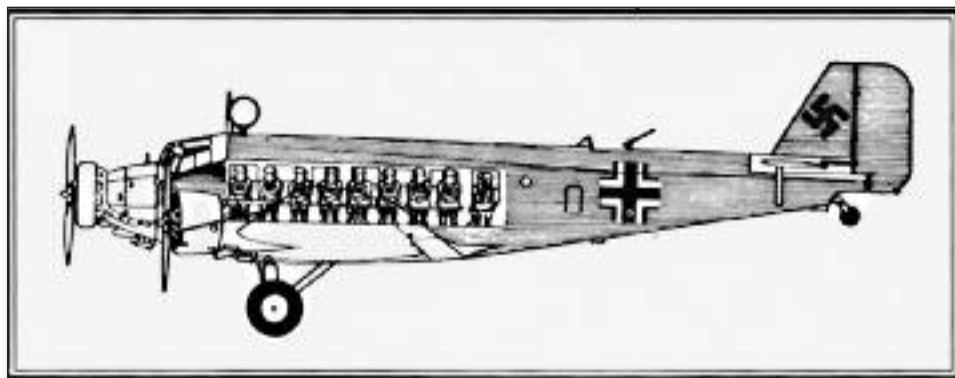
Λίγο πριν την εκτέλεση. Συγκέντρωση πληθυσμού στο Κοντόμαρι Χανίων

Οι οχτώ μέρες της Μάχης της Κρήτης

Οι πρώτοι γερμανοί αλεξιπτωτιστές έπεσαν στο Μάλεμε, το πρωί της 20ης Μαΐου 1941. Μέχρι το βράδυ, η επίθεση είχε απλωθεί στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο. Οι Γερμανοί είχαν μεγάλες απώλειες την πρώτη μέρα. Ο διοικητής των γερμανικών δυνάμεων ήταν απογοητευμένος από την εξέλιξη των επιχειρήσεων, γιατί πίστευε πως η νίκη θα ήταν εύκολη. Το βράδυ της ίδιας μέρας, μετά από μεγάλες περιπέτειες, ο βασιλιάς Γεώργιος Β' και η εξόριστη ελληνική κυβέρνηση μεταφέρθηκαν με βρετανικό πολεμικό πλοίο στην Αίγυπτο.

Σχέδιο του
γερμανικού
αεροπλάνου με τους
αλεξιπτωτιστές στη
θέση τους.

Γερμανοί στρατιώτες
προετοιμάζονται
για την Κρήτη.

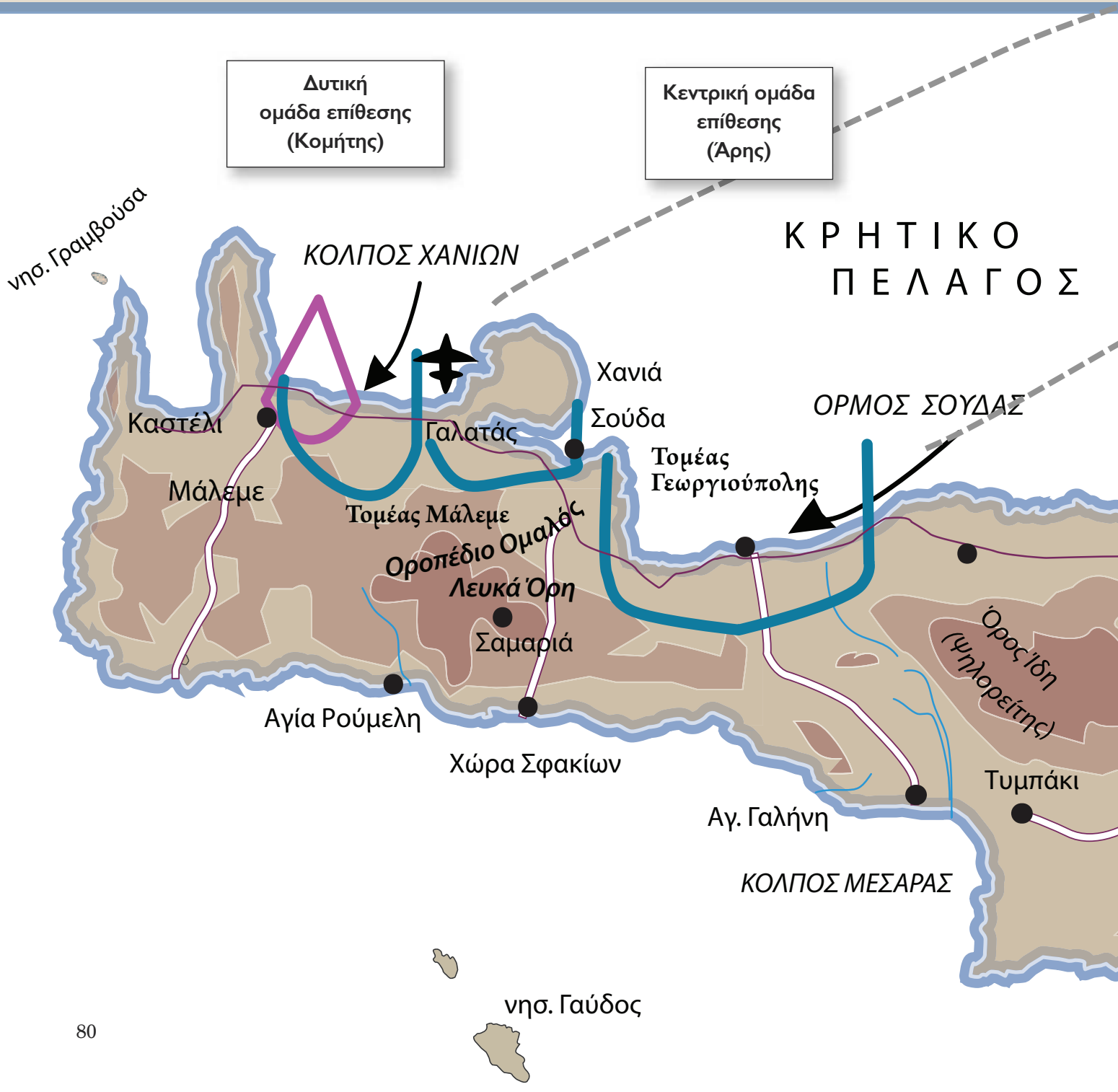

Την επόμενη μέρα οι μάχες συνεχίστηκαν. Οι Γερμανοί κατάφεραν να καταλάβουν το αεροδρόμιο στο Μάλεμε. Η κατάληψη του αεροδρομίου είχε σημασία για τη συνέχεια της Μάχης της Κρήτης. Στις 28 Μαΐου οι Γερμανοί είχαν σχεδόν νικήσει τις Συμμαχικές Δυνάμεις. Έτσι, το Λονδίνο αποφάσισε την απόσυρση των δυνάμεων της Αγγλίας, Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας από την Κρήτη και τη μεταφορά τους στην Αίγυπτο. Όσες μονάδες δεν τα κατάφεραν, παραδόθηκαν στους Γερμανούς. Την 1η Ιουνίου, με την παράδοση 5.000 μαχητών στα Σφακιά, επικράτησαν οι Γερμανοί. Ο αγώνας δεν σταμάτησε εκεί. Οι Κρητικοί σε συνεργασία με τους Βρετανούς, τους Αυστραλούς και τους Νεοζηλανδούς, που έμειναν στην Κρήτη, συνέχισαν την αντίσταση κατά των Γερμανών. Ανάμεσα στους Αυστραλούς που έμειναν ήταν και οι Έλληνες από την ελληνική παροικία της Αυστραλίας.

Πίνακας του
Μ. Θαλασσινού για
τη Μάχη της Κρήτης.

Τομείς άμυνας και επίθεσης της Κρήτης 20 Μαΐου 1941

Χάρτης της Κρήτης, όπου φαίνονται οι θέσεις των Συμμάχων και τα σημεία που έπεσαν οι γερμανοί αλεξιπτωτιστές.

Ανατολική ομάδα επίθεσης (Ωρίων)

ΛΥΒΙΚΟ ΠΕΛΑΓΟΣ

Οι συνέπειες της Μάχης της Κρήτης

Οι Δυνάμεις του Άξονα κατέλαβαν ολόκληρη την Ελλάδα. Αμέσως μετά την κατάληψη της Κρήτης, οι Γερμανοί άρχισαν τις «Επιχειρήσεις Αντεκδίκησης». Αυτές ήταν εκτελέσεις, αναγκαστικές επιτάξεις, πυρπόληση χωριών και συστηματική εξόντωση του ανδρικού πληθυσμού του νησιού. Υπολογίζεται ότι πάνω από 2.000 Κρητικοί όλων των ηλικιών έχασαν τη ζωή τους την πρώτη εβδομάδα του Ιουνίου. Ολόκληρα χωριά καταστράφηκαν. Ωστόσο, οι Έλληνες δεν σταμάτησαν την ένοπλη αντίσταση κατά των γερμανών κατακτητών και ο αγώνας στην Κρήτη τους έδωσε ακόμα πιο μεγάλη δύναμη.

Εκτελέσεις Κρητικών,
πίνακας
του Μ. Θαλασσινού.

Και ενώ τελικά οι Συμμαχικές Δυνάμεις έχασαν από τους Γερμανούς, σε βάθος χρόνου αποδείχτηκε πως η Μάχη της Κρήτης επηρέασε τη δύναμη και την ψυχολογία των Γερμανών, με αποτέλεσμα να μην καταφέρουν άλλες σημαντικές νίκες στη συνέχεια. Αντίθετα, οι Έλληνες απέκτησαν την ελπίδα πως θα νικήσουν και οργάνωσαν ακόμα καλύτερα την αντίσταση. Και τα συναισθήματα των Συμμάχων άλλαξαν για τους Έλληνες προς το καλύτερο. Ειδικότερα οι Αυστραλοί συνδέθηκαν πάρα πολύ με την Ελλάδα και άλλαξε ο τρόπος που έβλεπαν τους Έλληνες μετανάστες.

Βομβαρδισμός στο Ηράκλειο, πίνακας του Μ. Θαλασσινού.

Χήρα και ορφανά
παιδιά.

Παιδιά μπροστά
από τάφο.

Ορφανά αδέλφια.

Ίδρυμα 14-6-972
Δώρα Καπετανάκη
Πόμπιαν
Δώρα μου συγχώρησε
μου / ο δέος γέ σου
συγχώρησε.
Σίγησε μου τα
παιδιά γονείς
& αδέρφια
Τυρενί γομεν γάτρ
πίστεως πατρίδος
έκοιτώγισα
έε φητώ
Σπύρος

Γράμμα του
Σπύρου
Καπετανάκη,
λίγο πριν τον
εκτελέσουν
οι Γερμανοί.

- Διάβασε το γράμμα του Σπύρου Καπετανάκη. Σε ποιον γράφει και για ποιον λόγο;

Δεσμοί φιλίας μεταξύ Ελλήνων και Αυστραλών

Στις 11 - 6 - 1941, το Γερμανικό Στρατηγείο επαίνεσε τον ηρωισμό των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στην Κρήτη αλλά και στην ηπειρωτική Ελλάδα, κάτι που είναι πρωτοφανές και ανεπανάληπτο στην ιστορία των Παγκοσμίων Πολέμων.

Οι TIMES του Λονδίνου τόνιζαν: Η Μάχη της Κρήτης υπήρξε το συναρπαστικότερο γεγονός του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η αποθέωση του ανθρώπινου ηρωισμού.

Οι δεσμοί φιλίας που δημιουργήθηκαν κατά τη Μάχη της Κρήτης μεταξύ Ελλήνων και Αυστραλών είχαν ως συνέπεια οι απλοί πολίτες να καταφεύγουν σε δύσκολους καιρούς στη χώρα των παλιών συμπολεμιστών και φίλων τους ως μετανάστες. Οι οργανώσεις αυστραλών αλλά και ελληνοαυστραλών βετεράνων του Δευτέρου Παγκόσμιου Πολέμου είναι ισχυρές. Έτσι, προβάλλεται η χώρα μας μέσα από τις εκδηλώσεις μνήμης για την επέτειο της Μάχης της Κρήτης, σήμερα στο νεκροταφείο της Σούδας βρίσκονται οι τάφοι 197 Αυστραλών και 447 Νεοζηλανδών που έχασαν τη ζωή τους στη Μάχη της Κρήτης. Ονόματα δρόμων και μνημεία στην Κρήτη την Αυστραλία και στη Νέα Ζηλανδία θυμίζουν την παρουσία και τη βοήθεια των αυστραλών και νεοζηλανδών στρατιωτών. Επίσης, αποφασίστηκε η διδασκαλία της Μάχης της Κρήτης στα αυστραλιανά σχολεία και σε αυτά της Κοινοπολιτείας.

Έλληνες εύζωνες και αυστραλοί στρατιώτες γιορτάζουν την απελευθέρωση από τους Γερμανούς, το 1945 στην Αδελαΐδα.

Το νεκροταφείο των Συμμάχων στη Σούδα Χανίων.

Ελληνοαυστραλιανό μνημείο στη Μελβούρνη.

- Γιατί να γιορτάζεται με κάθε επισημότητα η Μάχη της Κρήτης, αφού κέρδισαν οι Γερμανοί; Γράψε μία παράγραφο για να εξηγήσεις τους λόγους.
- Διάβασε το βιβλίο της Τζένης Τζομπανάκη: «Creforce. The Anzacs and the battle of Crete» και το βιβλίο του Φιλ Καφκαλούδη με τίτλο: «Someone else's war».
- Βρες στον ιστότοπο [http: www.awm.gov.au/exhibitions](http://www.awm.gov.au/exhibitions), τους πίνακες του αυστραλού Μαικλ Γουϊντερ, με θέμα τη Μάχη της Κρήτης. Παρουσίασε στην τάξη το έργο του.

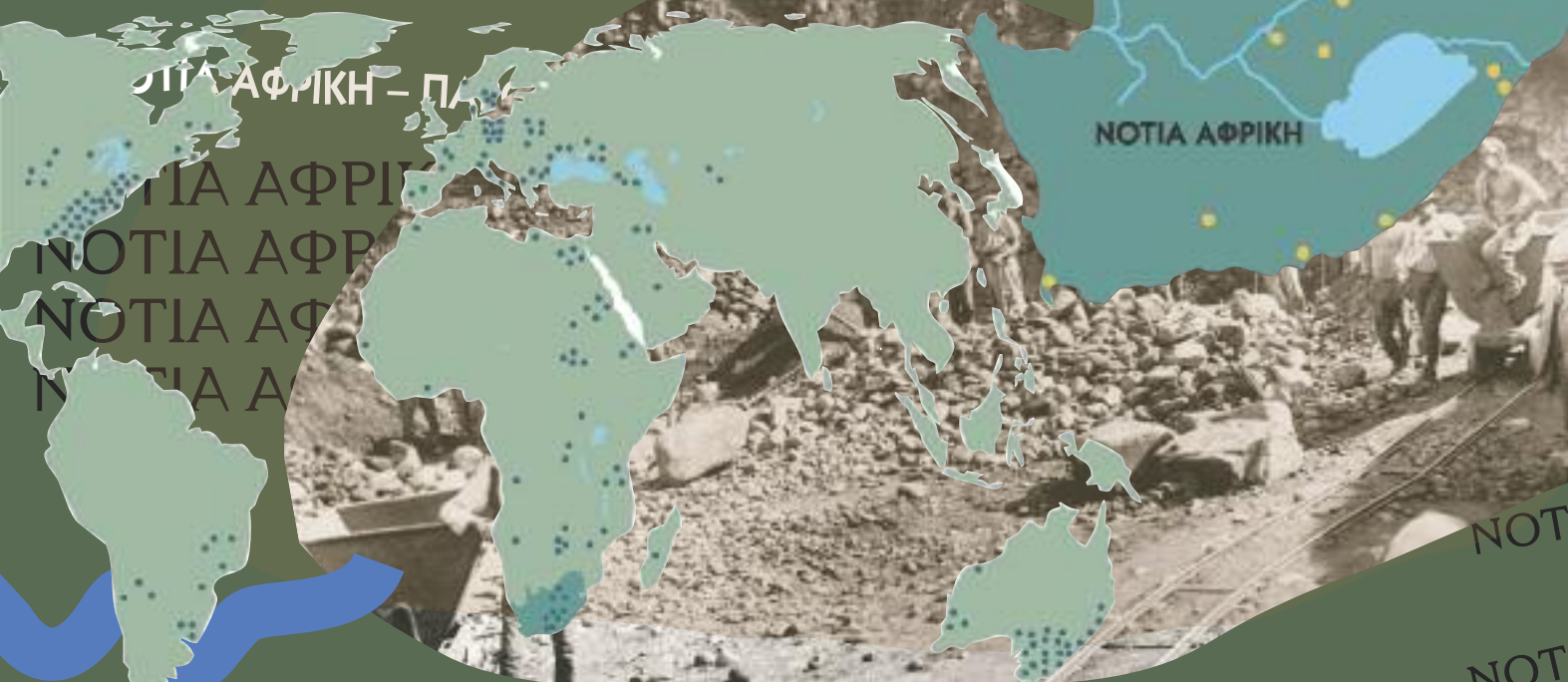
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

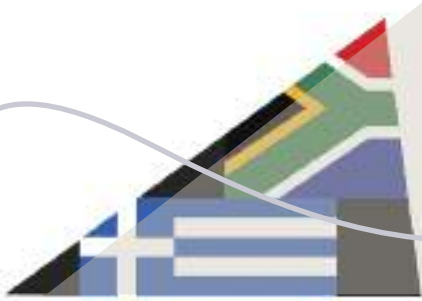
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ
ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

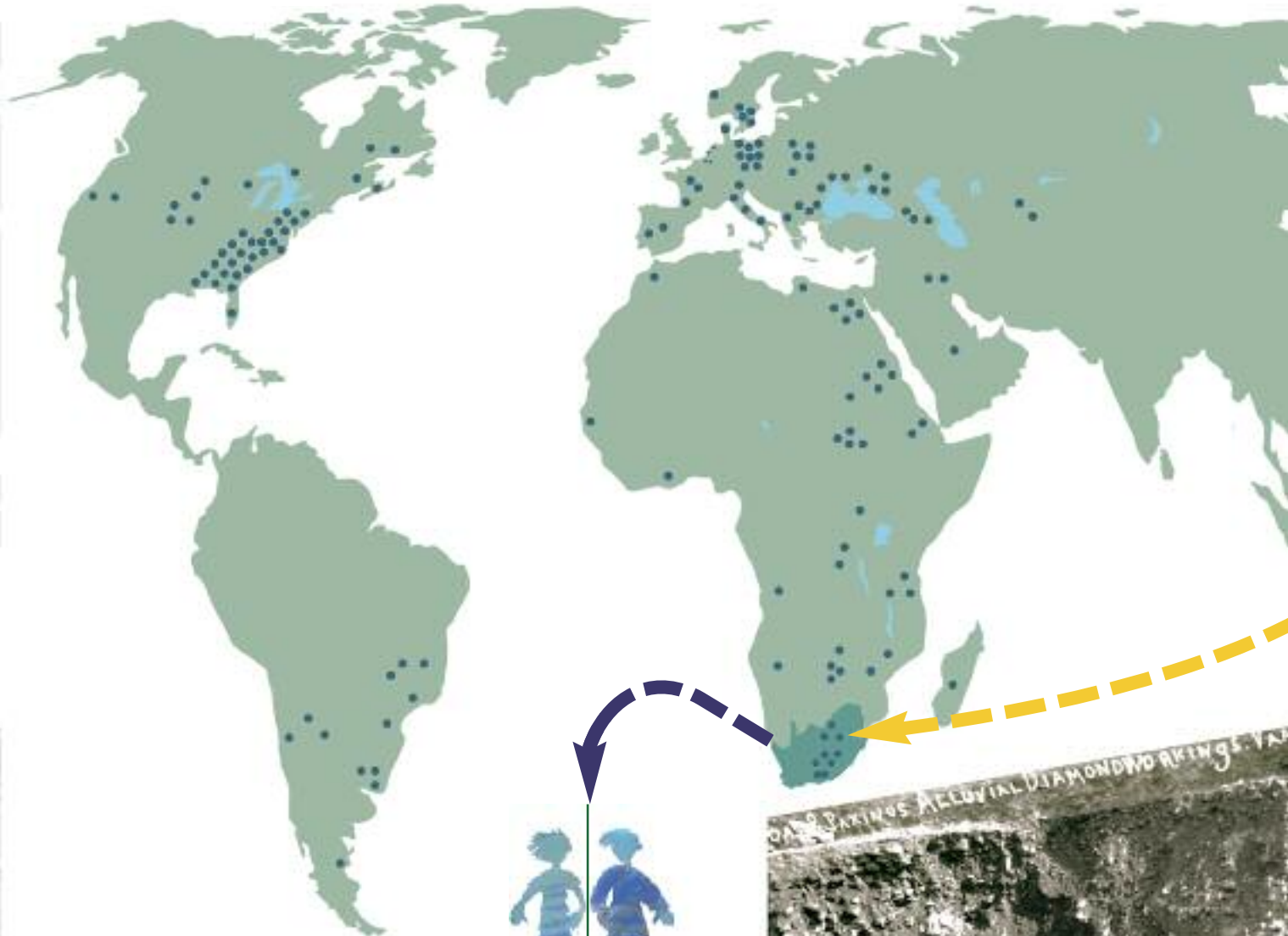
ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ – ΠΑΡΟΙΚΙΑ – ΕΛΛΑΔΑ

Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για τους Έλληνες, που πήγαν στη Νότια Αφρική τη δεκαετία του 1960, και για τις σχέσεις που αυτοί είχαν με την Ελλάδα.

Η μετανάστευση πριν το 1960

Διασπορά των Ελλήνων ανά γεωγραφικό χώρο

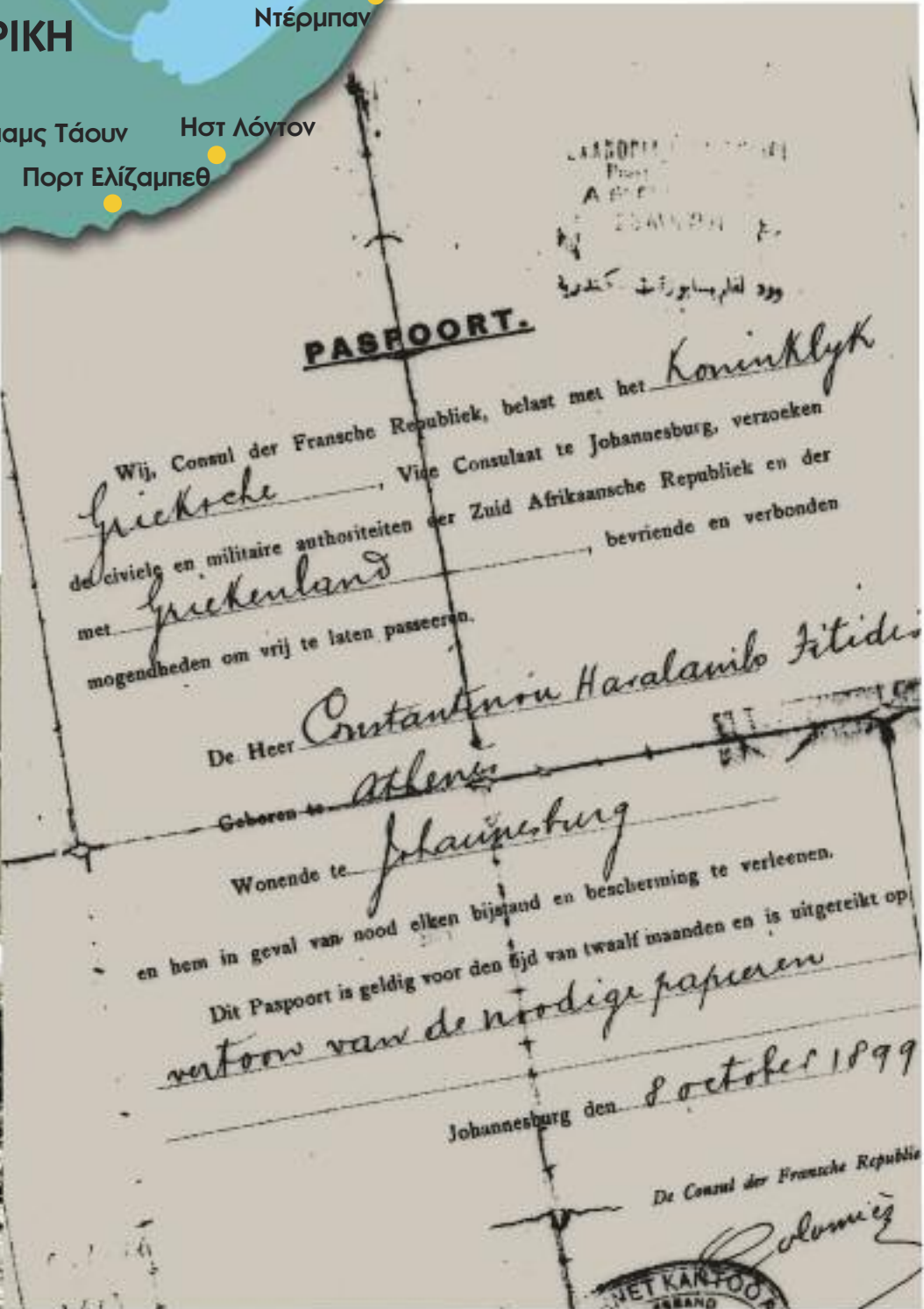
Πρωτοπόροι έλληνες μετανάστες στα μεταλλεία.

● Πόλεις με τους πιο πολλούς Έλληνες.

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Κέηπ Τάου
 Κινγκ Γουίλιαμς Τάου
 Πορτ Ελίζαμπεθ
 Ντέρμπαν
 Πήτερμάριτςμπουργκ
 Μπουλφοντέιν
 Κίμπερλυ
 Κλέρκνορντ
 Γιοχάνεσμπουργκ
 Ράστενμπεργκ
 Μπόκξμπουργκ
 Νέλσμπρούιτ
 Τζέρμιστον
 Γουέλκομ
 Ηστ Λόντον

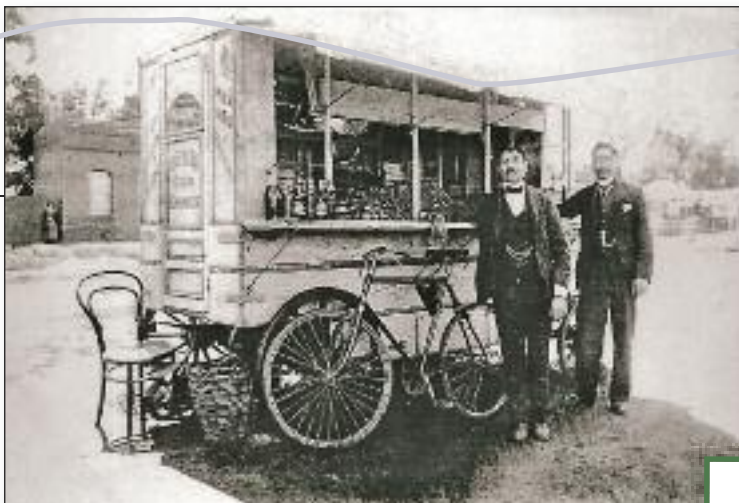

Οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες στη Νότια Αφρική

Στο τέλος του 19ου και την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα, λίγοι Έλληνες μετανάστευαν στη Νότια Αφρική. Από τις αρχές της δεκαετίας οι Έλληνες μετανάστες αυξήθηκαν. Αυτό έγινε για δύο, κυρίως, λόγους. Ο πρώτος ήταν η Μικρασιατική Καταστροφή. Ο δεύτερος ήταν οι περιορισμοί που έβαλαν οι ΗΠΑ στη μετανάστευση. Στη Νότια Αφρική οι Έλληνες μπορούσαν να βρουν δουλειά κι έτσι έγινε η καινούρια πατρίδα τους.

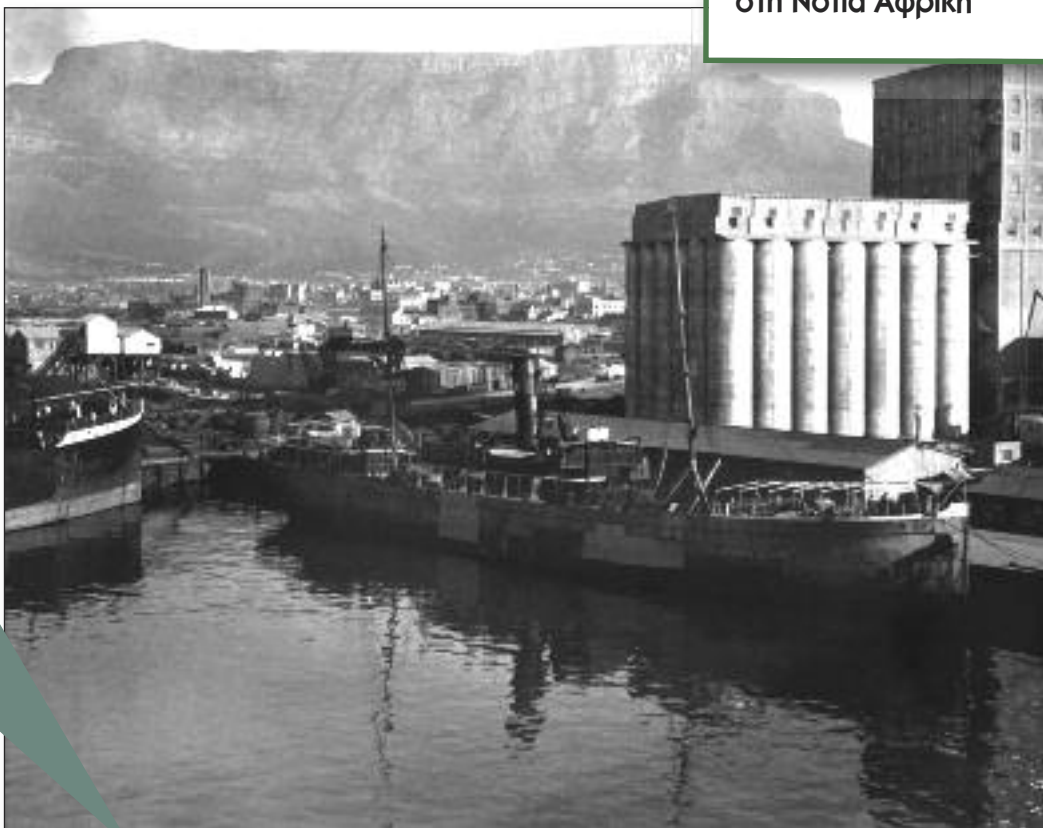
Οικογενειακή φωτογραφία
πρωτοπόρων αποίκων.

Από τις πρώτες δουλειές το «Στρητ καφέ».

**Στο Κεϊπ Τάουν ιδρύθηκε
το Ελληνικό Σωματείο
Αλληλοβοήθειας, που έγινε η πρώτη
οργανωμένη ελληνική κοινότητα
στη Νότια Αφρική**

Φορτηγά πλοία και σιταποθήκη στο λιμάνι του Κέϊπ Τάουν το 1929.

- Παρατήρησε τον χάρτη της Νότιας Αφρικής και σημείωσε την πόλη που ζεις.
- Με τι είδους εργασίες πιστεύεις ότι θα ασχολούνταν οι πρώτοι έλληνες μετανάστες στη Νότια Αφρική;

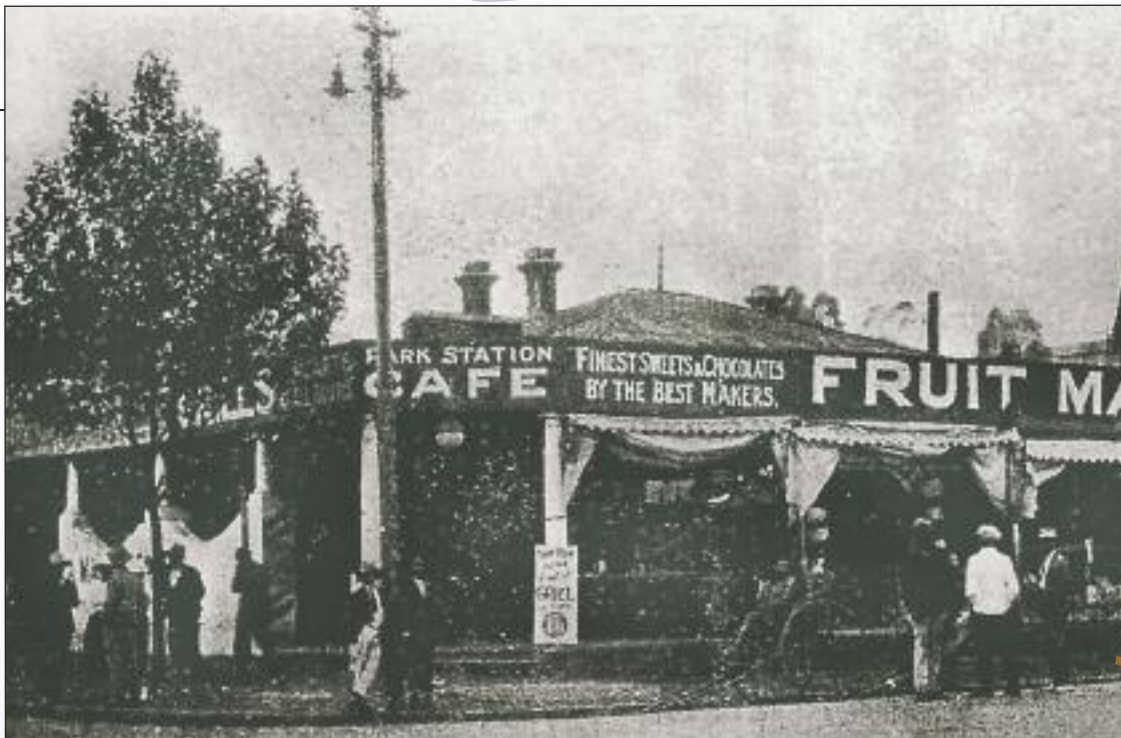
Η μετανάστευση μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Καθώς η Νότια Αφρική έδινε στους έλληνες μετανάστες πολλές ευκαιρίες, ο αριθμός τους αυξήθηκε στις δεκαετίες '40 και '50, εξαιτίας του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και των μεταπολεμικών προβλημάτων στην Ελλάδα. Την ίδια εποχή, όμως, η είσοδος μεταναστών στη Νότια Αφρική έγινε πιο δύσκολη. Η πολιτική της κυβέρνησης δεν ξεχώριζε μόνο τους λευκούς από τους έγχρωμους αλλά διέκρινε και τους λευκούς σε Βορειοευρωπαίους και Νοτιοευρωπαίους.

Τα πράγματα ήταν δύσκολα για τους Έλληνες. Εκείνη την εποχή, κάποιος μπορούσε να πάρει άδεια εισόδου στη χώρα, μόνο αν ήταν ειδικός και απόλυτα αναγκαίος για μια συγκεκριμένη εργασία. Επίσης, έπρεπε κάποιος, ήδη εγκατεστημένος στη χώρα υποδοχής, να δώσει γραπτή εγγύηση ότι θα παραχωρούσε ο ίδιος δουλειά στο νεοφερμένο και θα τον βοηθούσε.

Γιοχάνεσμπουργκ 1939. Η ελληνική κοινότητα της πόλης είναι η μεγαλύτερη και ισχυρότερη στη Νότια Αφρική.

Από τις πρώτες επιχειρήσεις
Corner Cafe.

18 ώρες την ημέρα πίσω από
τον πάγκο.

- Ποιους νομίζεις ότι προτιμούσε σαν μετανάστες η κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής, τους Βορειοευρωπαίους ή τους Νοτιοευρωπαίους; Για ποιον λόγο πιστεύεις ότι γινόταν αυτή η διάκριση;

Η μετανάστευση κατά το 1960 -1970

Περισσότεροι Έλληνες μετανάστευσαν στη Νότια Αφρική κατά την περίοδο 1960-1970. Αυτό έγινε, πρώτον, εξαιτίας των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών στην Ελλάδα. Και δεύτερον, γιατί έγιναν λιγότερο αυστηροί οι κανονισμοί για τη μετανάστευση στη Νότια Αφρική.

-
- Βρες ποιες ήταν οι συνθήκες στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία 1960 – 1970, που ανάγκαζαν τους Έλληνες να μεταναστεύουν.

Το απαρτχάιντ και οι έλληνες μετανάστες

Το 1961 οι Νοτιοαφρικανοί ίδρυσαν το Τμήμα Μετανάστευσης, για να παίρνουν εξειδικευμένους μετανάστες από την Ευρώπη. Η χώρα είχε ανάγκη αυτές τις ειδικότητες, επειδή το καθεστώς που ίσχυε (απαρτχάιντ) δεν επέτρεπε στους ντόπιους να ασχοληθούν με τις τέχνες και τα επαγγέλματα. Έτσι δημιουργήθηκε έλλειψη σ' αυτούς τους κλάδους. Οι Έλληνες που ήρθαν τότε στη Νότια Αφρική ήταν τεχνίτες, σιδηροτεχνίτες, οικοδόμοι και επιστήμονες. Αργότερα, όμως, που χαλάρωσαν τα μέτρα, οι μετανάστες ήταν ελεύθεροι να εργαστούν, όπου ήθελαν. Τότε άνοιξαν πολλά ελληνικά εμπορικά καταστήματα, εστιατόρια και σούπερ μάρκετ. Αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη μίας αξιόλογης ελληνικής παροικίας.

- Αναζήτησε πληροφορίες για το καθεστώς του απαρτχάιντ.

Η ελληνική παροικία στη Νότια Αφρική

Η ελληνική παροικία ήταν οργανωμένη. Οι έλληνες μετανάστες ίδρυσαν κοινότητες σε πολλές πόλεις, όπου ζούσαν πολλοί ομογενείς, όπως στις παρακάτω: Κέιπ Τάουν, Πρετόρια, Γιοχάνεσμπουργκ, Ντέρμπαν, Ράστενμπεργκ, Πορτ Ελίζαμπεθ. Το επίσημο όργανο της ελληνικής παροικίας στη Νότια Αφρική ήταν η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων και Σωματείων, που ιδρύθηκε το 1982.

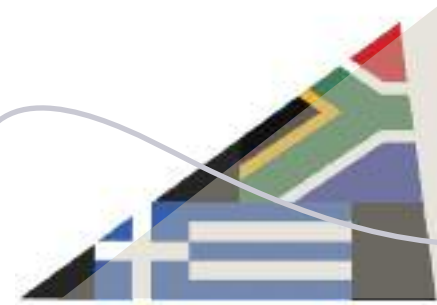

Ο Άγιος Γεώργιος
και η κοινοτική αίθουσα
στο Κέιπ Τάουν.

- Ονόμασε πόλεις της Νότιας Αφρικής που έχουν σήμερα τους περισσότερους έλληνες μετανάστες.

Τα ελληνικά ακούγονταν παντού. Υπήρχαν εκκλησίες, σχολεία, αθλητισμός, πολιτιστικές οργανώσεις, θέατρο, εφημερίδες, λογοτεχνία, καλλιτέχνες. Οι νέοι άρχισαν να μορφώνονται και πολλοί κατόρθωσαν να ξεχωρίσουν σε όλους τους τομείς των επιστημών.

Η οικονομική άνεση της παροικίας έκανε τα ταξίδια ευκολότερα και έφερε την Ελλάδα πιο κοντά. Ένα μέρος από τα χρήματα, που κέρδιζαν από τις οικονομικές τους δραστηριότητες στη χώρα υποδοχής, επέστρεφαν με διάφορους τρόπους στην πατρίδα τους. Βοηθούσαν τους δικούς τους που είχαν μείνει πίσω, αλλά και τον τόπο της καταγωγής τους.

Το πρώτο ελληνικό
σχολείο στο
Γιοχάνεσμπουργκ.

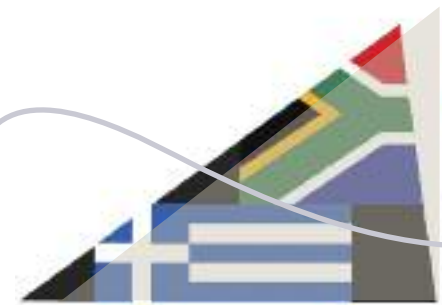

Από γιορτή της παροικίας για την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου.

Ημέρα γκολφ, ελληνική κοινότητα στην Πρετόρια.

-
- Τι είδους πολιτιστικές δραστηριότητες γίνονται από την ελληνική κοινότητα στην πόλη που μένεις;

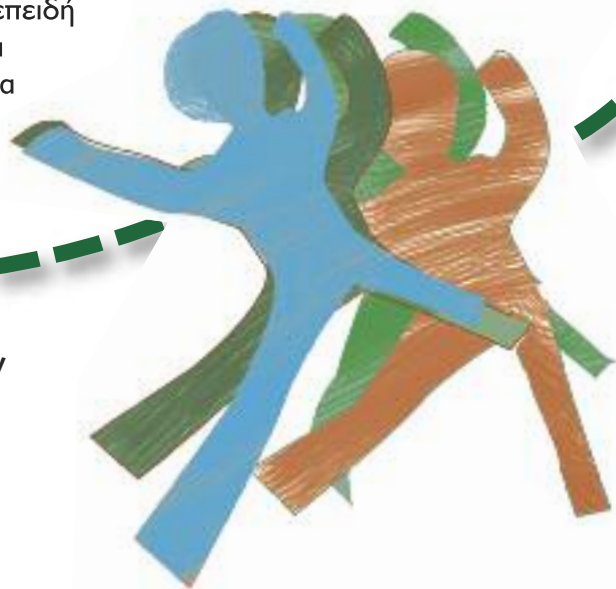
Τα εθνικά θέματα της Ελλάδας

Εκδήλωση για εθνική επέτειο. Επίσκεψη έλληνα πρέσβη στην Κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ.

Τα εθνικά θέματα της Ελλάδας πάντα απασχολούσαν την ελληνική παροικία της Νότιας Αφρικής. Οι Έλληνες της παροικίας αντέδρασαν με συγκινητικό τρόπο στον πόλεμο του 1940, στη δικτατορία, στο Πολυτεχνείο, στην εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο και στη Μεταπολίτευση. Πνευματικοί άνθρωποι και επιχειρηματίες της παροικίας είχαν στείλει επιστολή στον τότε πρόεδρο Νέλσον Μαντέλα, με την οποία ζητούσαν να μην πουλήσει η κυβέρνησή του ελικόπτερα στην Τουρκία. Η πώληση επιθετικών όπλων στην Τουρκία πραγματικά δεν έγινε, επειδή η χώρα αυτή παραβίαζε τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το γεγονός αυτό ήταν ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της ελληνικής παροικίας.

• Βρες πληροφορίες για τον Νέλσον Μαντέλα.

Το απαρτχάιντ και ο αποκλεισμός των ελλήνων μεταναστών

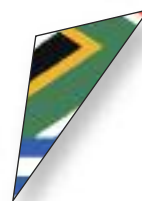
Η πολιτική του απαρτχάιντ ξεκίνησε στη Νότια Αφρική από το 1948. Αυτό το καθεστώς των φυλετικών διακρίσεων απέκλειε τους ιθαγενείς αλλά και τους μετανάστες, που δεν προέρχονταν από τους παλιούς δυτικοευρωπαίους αποίκους.

Οι Έλληνες ανήκαν σ' αυτήν την κατηγορία. Με αυτήν την πολιτική η νοτιοαφρικανική κυβέρνηση έκλεισε όλα τα ημερήσια ξενόγλωσσα σχολεία. Από τότε η ελληνική γλώσσα διδασκόταν στα απογευματινά και κυριακάτικα σχολεία. Στα κρατικά σχολεία πίεζαν τους Έλληνες μαθητές να αφομοιωθούν. Παρόλα αυτά οι Έλληνες αντιστέκονταν.

Απέναντι στο απαρτχάιντ δεν είχαν την ίδια στάση όλοι οι Έλληνες. Πολλοί το δέχτηκαν. Κάποιοι, όμως ήταν εναντίον αυτού του συστήματος και ορισμένοι πήραν θέση ανοιχτά.

Ένας από τους πιο διακεκριμένους δικηγόρους για τα ανθρώπινα δικαιώματα ήταν ο Γεώργιος Μπίζος. Ο ίδιος ήταν και ένας από τους συνηγόρους του Νέλσον Μαντέλα.

Τη δεκαετία του 1980, η μετανάστευση από την Ελλάδα στη Νότια Αφρική μειώθηκε, πρώτον, της πολιτικής αστάθειας, δεύτερον εξαιτίας της αύξησης της τρομοκρατίας και τρίτον της διεθνούς αποδοκιμασίας του καθεστώτος των φυλετικών διακρίσεων.

- Ποια στάση κράτησαν οι έλληνες μετανάστες στην πολιτική του απαρτχάιντ στη Νότια Αφρική;

Επίσκεψη του προέδρου Νέλσον Μαντέλα στην Ομοσπονδία των Ελληνικών Κοινοτήτων.

Ο εκδημοκρατισμός της Νότιας Αφρικής

Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 επικράτησε η δημοκρατία. Το σύνταγμα της χώρας, το οποίο ψηφίστηκε μετά την αλλαγή του καθεστώτος της Νότιας Αφρικής, το 1994, προστατεύει τα δικαιώματα όλων των εθνοτήτων που ζουν στη χώρα σχετικά με την ταυτότητα, την θρησκεία και τη γλώσσα τους. Ακόμη γίνεται ειδική αναφορά στην προστασία της ελληνικής γλώσσας.

Η πολιτιστική παρουσία των Ελλήνων στη Νότια Αφρική

Σήμερα υπάρχουν πολλοί έλληνες πανεπιστημιακοί σε διάφορα νοτιοαφρικανικά πανεπιστήμια καθώς και πολλοί επιστήμονες. Από το 1984 λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο του Γιοχάνεσμπουργκ η μοναδική έδρα νεοελληνικών σπουδών σ' όλη την Αφρική. Η έδρα είναι αναγνωρισμένη από την Ελλάδα και ενισχύει τη θέση του απόδημου ελληνισμού της Νότιας Αφρικής, καλύπτοντας και τις ανάγκες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η παρουσία των Ελλήνων είναι σημαντική στη λογοτεχνία, με κείμενα γραμμένα στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Σημαντικό τμήμα της πολιτιστικής παρουσίας των ομογενών καλύπτει η Ελληνική Πνευματική Κίνηση Νοτίου Αφρικής, που ιδρύθηκε το 1978.

Η χορωδία της ΕΠΝΕΚ (Ελληνική Πνευματική Κίνηση Νότιας Αφρικής) σε γιορτή της παροικίας για την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου.

Το ελληνικό Γηροκομείο
«Νομίκειος Στέγη».

Ο σκοπός της είναι η προβολή του ελληνικού πολιτισμού και οι πολιτιστικές ανταλλαγές μεταξύ Νότιας Αφρικής και Ελλάδας. Επίσης, οργανώνει πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις στη Νότια Αφρική και στην Ελλάδα. Επιπλέον, λειτουργεί το Λύκειο Ελληνίδων με πολλές δραστηριότητες και πιο σημαντική τη συγκέντρωση του αρχαιακού υλικού του ελληνισμού της Νότιας Αφρικής. Η ελληνική εκκλησία, ο ελληνικός ραδιοφωνικός σταθμός και οι ελληνικές εφημερίδες στη Νότια Αφρική κάνουν σοβαρή προσπάθεια για την προβολή και διατήρηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Διάφοροι σύλλογοι ιδρύθηκαν στην παροικία και ένωσαν τους Έλληνες. Αυτοί κρατούν ζωντανά τα έθιμα των τόπων τους, βοηθούν μέλη τους, που έχουν ανάγκη και δίνουν υποτροφίες σε φοιτητές.

Ελληνικός Αθλητικός
Σύλλογος (Ε. Α. Σ) στο
Γιοχάνεσμπουργκ.

Οι δεσμοί των Ελλήνων της παροικίας με την Ελλάδα είναι στενοί. Ενδιαφέρονται για τη γλώσσα τους, την ταυτότητά τους, και την πατρίδα τους.

Η ελληνική παροικία στη Νότια Αφρική σήμερα

Η ελληνική παροικία είναι σήμερα μια από τις πιο πλούσιες παροικίες στη χώρα και παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία της. Έλληνες επιχειρηματίες απασχολούν, ως εργοδότες, περίπου, 150.000 έως 200.000 άτομα.

Ένα μέρος, όμως, των Ελλήνων της Νοτιοαφρικανικής Ένωσης βλέπει το μέλλον της χώρας αυτής πολιτικά αβέβαιο. Η μεγάλη εγκληματικότητα δημιουργεί αισθήματα ανασφάλειας στην ελληνική παροικία. Γι' αυτό πολλά μέλη της επιλέγουν είτε να επιστρέψουν στην Ελλάδα είτε να εγκατασταθούν σε άλλες χώρες, κυρίως, στην Αυστραλία. Έτσι, ο αριθμός των ανθρώπων της παροικίας μειώνεται. Η οικονομική άνοδος της χώρας σταματά. Η αγορά έχει πια αρκετά εργατικά χέρια και μάλιστα με χαμηλά ημερομίσθια. Στο πολιτικό επίπεδο η αβεβαιότητα για το μέλλον της χώρας αρχίζει να εμφανίζεται.

Το μέλλον της ελληνικής παροικίας στη Νότια Αφρική δεν είναι αισιόδοξο. Οι Έλληνες θέλουν να παραμείνουν στη χώρα, η οποία έχει πολλές προοπτικές και ευκαιρίες. Ελπίζουν ότι τα πράγματα μπορεί να αλλάξουν προς το καλύτερο. Αν δε γίνει, η ελληνική παροικία κινδυνεύει.

- Αναζήτησε πληροφορίες για τη ζωή των Ελλήνων στην αφρικάνικη ήπειρο και φτιάξε ένα λεύκωμα. Θα σε βοηθήσει το βιβλίο

- «Από τη ζωή των Ελλήνων στην Ν. Αφρική» και ο ιστότοπος: «Οί Έλληνες στη μαύρη Ήπειρο» <http://omogeneia.ana-mpa.gr/specials/africa/>.

- Διάβασε το βιβλίο της Ντόλλης Νταλκά, «Κάτω απ τον ίδιο ουρανό» που περιγράφει τη ζωή μιας ελληνικής οικογένειας στη Ροδεσία.

ΑΦΡΙΚΗ

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
και στην πορεία προς την ανεξαρτησία

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

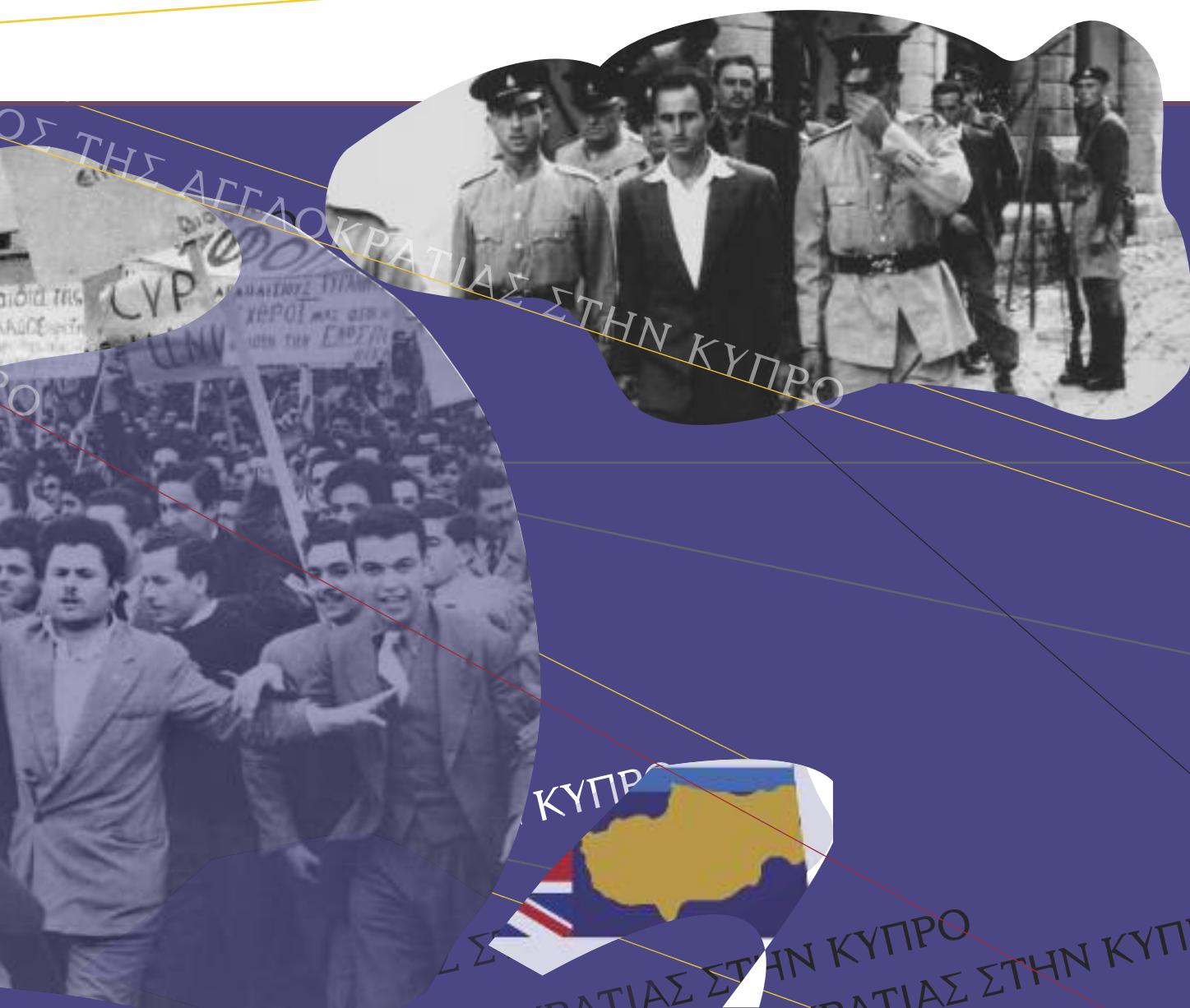
Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Σ' αυτήν την ενότητα θα μιλήσουμε για την πορεία της Κύπρου προς την ανεξαρτησία και για το πώς αυτή επηρέασε τις σχέσεις της Κύπρου και της Ελλάδας με την Αγγλία, αλλά και με την ελληνική και την κυπριακή παροικία στην Αγγλία.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

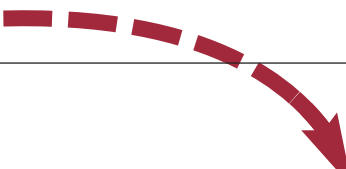

Με αφορμή μια φωτογραφία

• Παρατηρώντας τη φωτογραφία που έχει τραβηχτεί στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στην Αγγλία, διακρίνουμε τον έλληνα πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο αλλά και πολλούς Κύπριους που ζουν στην Αγγλία. Τι είναι αυτό που συνδέει τα πρόσωπα μεταξύ τους και τις χώρες απ' όπου κατάγονται; Για να βρούμε την απάντηση ανατρέχουμε στις ιστορικές μας γνώσεις.

Τον Ιούνιο του 1920 η Κύπρος ήταν αγγλική αποικία και επιθυμούσε την ένωσή της με την Ελλάδα. Το γεγονός αυτό συνδέει τις τρεις ενδιαφερόμενες χώρες, οι οποίες όμως δεν συμφώνησαν στην Ένωση και η Κύπρος τελικά ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος.

Στις 25 Ιουνίου 1920 το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης απένειμε στον Ελευθέριο Βενιζέλο τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα της Νομικής. Στη φωτογραφία στον κήπο του Κολλεγίου All Souls καθισμένος στα αριστερά του Ελ. Βενιζέλου (όπως βλέπουμε τη φωτογραφία) ο πρέσβης Ιωάννης Γεννάδιος και στα αριστερά του ο λεμεσιανός βουλευτής Νικόλαος Κλ. Λανίτης, μέλος της κυπριακής «εθνικής πρεσβείας» που βρισκόταν τότε στην Αγγλία. Στην ίδια σειρά ο δεύτερος από δεξιά είναι ο δωδεκανήσιος Μιχαήλ Βολονάκης, καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για πολλά χρόνια, γυμνασιάρχης του Παγκυπρίου Γυμνασίου Λευκωσίας. Στην πάνω σειρά, τέταρτος από αριστερά, είναι ο λεμεσιανός Ζήνων Γ. Ρωσσίδης, τότε φοιτητής της Νομικής, κατόπιν διπλωμάτης, πέμπτος από αριστερά ο Λουκής Ζ. Περίδης, αρχαιόφιλος, λόγιος και βουλευτής από τη Λάρνακα και πρώτος από δεξιά ο Αντώνης Ιντιάνος, τότε φοιτητής της Νομικής και κατόπιν νομικός και λόγιος.

— Αρχείο Αριστείδη Α. Κουδονάρη,
Λευκωσία

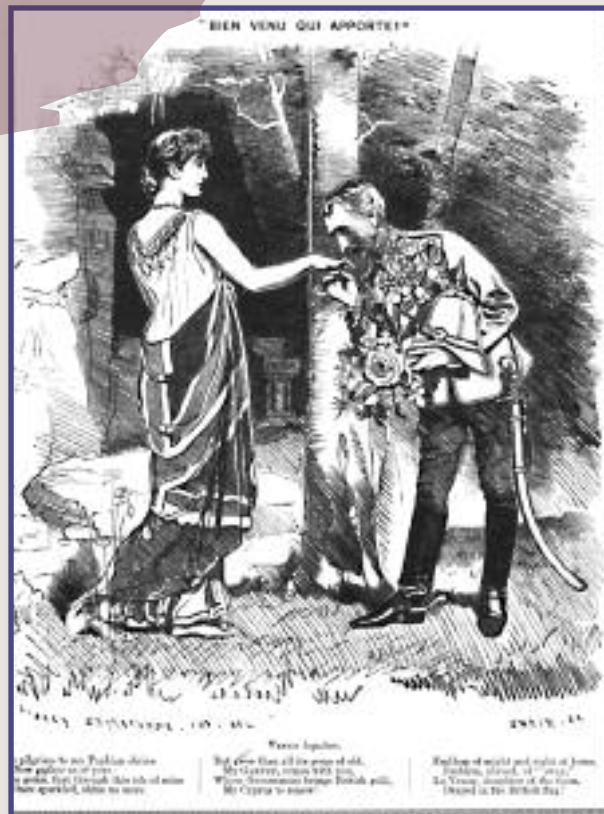

Η Κύπρος αποικία της Αγγλίας

Η Αγγλία ήθελε να εμποδίσει τη Ρωσία να κατέβει στη Μεσόγειο. Γι' αυτό υπόγραψε συμφωνία με την Τουρκία (9 Ιουλίου 1878). Σύμφωνα μ' αυτή τη συμφωνία, η Αγγλία θα βοηθούσε την Τουρκία, αν η Ρωσία καταλάμβανε εδάφη της στην Ασία. Σε αντάλλαγμα ο Σουλτάνος έδωσε την Κύπρο στην Αγγλία για να τη διοικήσει, πληρώνοντας, όμως, φόρο σαν ενοίκιο. Η Αγγλία θα χρησιμοποιούσε την Κύπρο σαν βάση για να προστατεύσει τις αποικίες της στην Ασία.

Στις 22 Ιουλίου 1878 έφτασε στην Κύπρο ο πρώτος αρμοστής, υποστράτηγος Γκάρνερ Γούσλυ. Οι άγγλοι στρατιώτες δεν συνάντησαν καμία αντίσταση. Οι Κύπριοι πίστευαν πως τα πράγματα θα άλλαζαν. Ήταν ευχαριστημένοι που θα γλίτωναν από την κακή διοίκηση των Τούρκων.

Η Κύπρος σαν Αφροδίτη, φοράει τη βρετανική σημαία και δέχεται το χειροφίλημα του άγγλου Ύπατου αρμοστή.

1878: Εσωτερικό ενός σπιτιού στο χωριό
Αυγόρου.

• Παρατηρώντας τη φωτογραφία,
μπορείτε να περιγράψετε πώς ζούσαν
οι Κύπριοι εκείνη την εποχή;

Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος

Αποχώρηση Τουρκίας – Ενέργειες της Αγγλίας Θέση της Ελλάδας – Αντίδραση της Κύπρου

Η Κύπρος
και το όνειρό της.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος είχε ιδιαίτερη σημασία για την Κύπρο. Η Τουρκία πήγε με το μέρος της Γερμανίας. Τον Νοέμβριο του 1914 η Αγγλία ακυρώνει την συμφωνία που είχε κάνει με την Τουρκία το 1878. Η Κύπρος ανήκει πια στη Βρετανική Αυτοκρατορία. Τον Οκτώβριο του 1915 η Αγγλία προσφέρει την Κύπρο στην Ελλάδα και της ζητάει να μπει μαζί της στον πόλεμο με τη συμμαχία της Αντάντ. Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας, Αλέξανδρος Ζαΐμης, δεν δέχτηκε την προσφορά, γιατί δεν ήθελε να μπει η Ελλάδα στον πόλεμο. Μ' αυτόν τον τρόπο ικανοποιούσε τον βασιλιά, που ήταν γερμανόφιλος.

Στο τέλος του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, μια κυπριακή πρεσβεία με επικεφαλής τον αρχιεπίσκοπο Κύριλλο Γ΄ πήγε στο Λονδίνο. Εκεί ζήτησε την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Ο Ελ. Βενιζέλος πίστευε ότι τη λύση έπρεπε να τη βρει η Αγγλία. Τον Οκτώβριο του 1920 η

Αγγλία δεν δέχτηκε την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Η Κύπρος αντέδρασε στην πολιτική της Αγγλίας. Δημιούργησε μια πολιτική οργάνωση που θα αγωνιζόταν για το θέμα αυτό. Με τη Συνθήκη της Λωζάννης, τον Ιούλιο του 1923, η Τουρκία δέχτηκε η Κύπρος να ανήκει στη Βρετανία.

Την 1η Μαΐου 1925 η Κύπρος ανακηρύχτηκε «Αποικία του Στέμματος». Ο αρμοστής θα λεγόταν Κυβερνήτης.

• Μπορείτε να καταλάβετε ποιο ήταν το όνειρο της Κύπρου;

Διαδήλωση Κυπρίων υπέρ της Ένωσης
έξω από την εκκλησία της Αγίας Νάπας στη Λεμεσό.

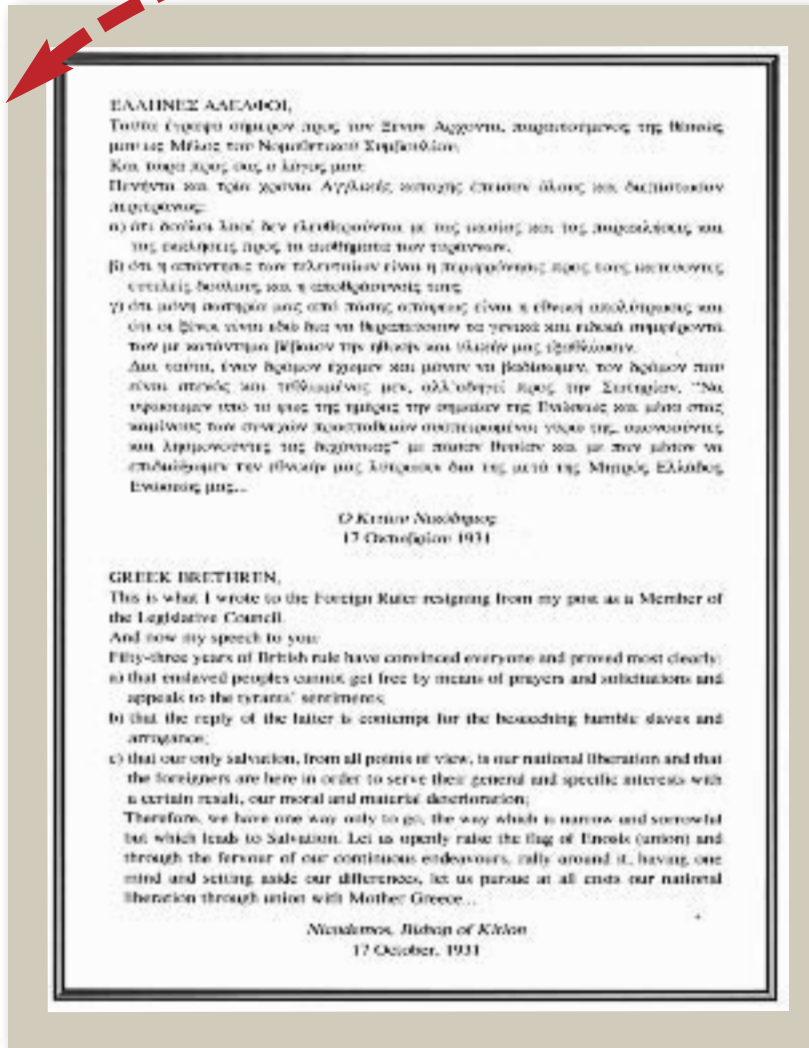

Οκτωβριανά

**Κύπρος
η εξέγερση του λαού
Αγγλία
καταστολή της
εξέγερσης
Ελλάδα
καταδίκη από την
κυβέρνηση
συμπαράσταση από
το λαό**

Η προκήρυξη του
Μητροπολίτη Κιτίου.

•Τι προτρέπει ο
Μητροπολίτης τους
Κυπρίους να κάνουν
για να πετύχουν τη
σωτηρία τους;

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΔΕΛΦΟΙ,
Τούτοι είναι οι λόγοι προς τον Στρατηγό Αγγλικό, αρμοστήρα της Βουλής
μπροστά της Βουλής του Νομοθετικού Συμβουλίου.
Και τους λόγους τους ο λόγος μου.
Πενήντα και τρία χρόνια Αγγλική κατοχή έπαισαν όλους μας δικτατορικών
αποφάσεων:
α) ότι όλοι μας δεν είπαμε ποτέ με τους πατέρες και τους αρχιερείς και
τους ευλόγους προς τα αυτιά μας των πατέρων,
β) ότι η απάντηση των πλεονεξίων είναι η περιφρόνηση προς τους ιστορικούς
επιτάγες θεολογίας και η αποθέωση της
γ) ότι μόνο σωτηρία μας από πάσης οπτικής είναι η εθνική αποδέσμευση και
ότι οι ξένοι είναι εδώ για να διαπραγματευτούν τα γενικά και ειδικά συμφέροντα
των με κωλύματα βίβλων της θρησκείας και θύλων μας εξουσίας.
Δια τούτοι, έναν θυμόν έχουμε και μανίαν να βολύωμεν, τον θυμόν που
είναι απείρος και τελευτώνος μας, αλλά ορθός προς την Στιγίαν. "Να
υποστηρίξω από τα χέρια της τριφυλίας της Βουλής και από τους
καρδίας των στεγνών δημοκρατικών συλλογισμένων γόδων της, ακουσιώντες
και ληρωσιώντες της θεογονίας" με πικρή Βουλής και με τον ελπίαν να
επιβιώσων τον θύον μου Λαόπου δια της μετά της Μητρός Ελλάδος
Ενοικίας μας...

Ο Κιτίου Νικόλαος
17 Οκτωβρίου 1931

GREEK BROTHERN,
This is what I wrote to the Foreign Ruler resigning from my post as a Member of
the Legislative Council.
And now my speech to you:
Fifty-three years of British rule have convinced everyone and proved most clearly:
a) that enslaved peoples cannot get free by means of prayer and supplications and
appeals to the tyrants' sentiments;
b) that the reply of the latter is contempt for the beseeching humble slaves and
arrangements;
c) that our only salvation, from all points of view, is our national liberation and that
the foreigners are here in order to serve their general and specific interests with
a certain zeal, our moral and material deterioration;
Therefore, we have one way only to go, the way which is narrow and successful
but which leads to Salvation. Let us openly raise the flag of Union (amion) and
through the fervour of our continuous endeavours, rally around it, having one
mind and setting aside our differences, let us pursue in all ends our national
liberation through union with Mother Greece...

Nicolaos, Bishop of Kitia
17 October, 1931

Ο λαός της Κύπρου αντέδρασε στην αγγλική πολιτική με εξέγερση τον Οκτώβριο του 1931. Η εξέγερση επεκτάθηκε για λίγες ημέρες σε όλο το νησί με λεηλασίες ή καταστροφές δημοσίων κτηρίων, καταστημάτων και αποθηκών τροφίμων, με αποκορύφωμα το κάψιμο του κτηρίου του Κυβερνείου στη Λευκωσία. Τα γεγονότα σταμάτησαν όταν έφτασε ο στρατός και φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν οι Κύπριοι που ξεκίνησαν τα επεισόδια. Στην Ελλάδα τα Οκτωβριανά προκάλεσαν συγκίνηση, εκδηλώσεις αλληλεγγύης και αντιβρετανικές διαδηλώσεις. Η ελληνική κυβέρνηση, όμως, καταδίκασε τις αντιδράσεις και στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

Παλμεροκρατία

Μετά τις εξεγέρσεις του 1931 η αγγλική κυβέρνηση στην Κύπρο αναγκάστηκε να πάρει πολύ αυστηρά μέτρα. Κυβερνήτης τότε ήταν ο Ρίτσαρντ Πάλμερ. Η διακυβέρνηση του θεωρείται η χειρότερη περίοδος της Αγγλοκρατίας. Έτσι, ολόκληρη η δεκαετία του 1930, με τους ανελεύθερους νόμους και την καταπάτηση των λαϊκών ελευθεριών, επικράτησε να ονομάζεται «παλμεροκρατία».

Όταν ξεκίνησε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και έγιναν γνωστές στην Κύπρο οι νίκες των Ελλήνων κατά των Ιταλών, επικράτησε μεγάλος ενθουσιασμός. Η Αγγλία χαλάρωσε τα αυστηρά μέτρα και εκμεταλλεύτηκε αυτό τον ενθουσιασμό για να ενισχύσει τη θέση της στον πόλεμο. Ζήτησε από τους Κυπρίους να καταταχθούν ως εθελοντές και να πάρουν μέρος στον πόλεμο στο πλευρό της Ελλάδας. Οι Κύπριοι έδειξαν μεγάλη προθυμία και κατατάχθηκαν περίπου 30.000 στρατιώτες.

Κύπριοι στρατιώτες αποβιβάζονται στον Πειραιά. Δεκέμβριος 1940.

Ο πρώτος κυπριακός λόχος που αναχώρησε για το μέτωπο.

Κύπριοι εθελοντές, μέλη του ΑΚΕΛ που παρελαύνουν στη Λεμεσό.

Ομάδα εθελοντριών του κυπριακού γυναικείου σώματος στη Βόρειο Αφρική.

•Τι πιστεύετε ότι επιδίωκαν οι Κύπριοι με τη συμμετοχή τους στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τι περίμεναν οι Άγγλοι;

Το «ενωτικό» δημοψήφισμα του 1950

Συμφωνία Αγγλίας – Ελλάδας.
Κύπρος: δημοψήφισμα - πρεσβείες-
διαπραγματεύσεις

Η εφημερίδα «Νέος Κυπριακός Φύλαξ» αναγγέλλει τη διενέργεια ενωτικού δημοψηφίσματος.

Οι βρετανικές υποσχέσεις στη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, για ελευθερία και δικαιοσύνη αποδείχτηκαν ψεύτικες, ο κυπριακός λαός αποφάσισε να διεκδικήσει την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα με ένα δημοψήφισμα. Ο άγγλος κυβερνήτης Α. Ράιτ δήλωσε ότι το κυπριακό ζήτημα έχει κλείσει. Η ελληνική κυβέρνηση είχε την άποψη ότι το δημοψήφισμα δεν θα ωφελήσει.

Το δημοψήφισμα, όπου για πρώτη φορά είχαν δικαίωμα ψήφου και οι γυναίκες, έδειξε ότι ολόκληρος ο λαός ήθελε την ένωση με την Ελλάδα. Η κυπριακή ηγεσία έστειλε πρεσβεία στο εξωτερικό για να δείξει και τους τόμους των χιλιάδων υπογραφών των πολιτών. Η «Πρεσβεία» του 1950, με πρόεδρο τον μητροπολίτη Κυρήνειας Κυπριανό, επισκέφτηκε την Αθήνα και τη Νέα Υόρκη, έδρα του ΟΗΕ. Αν και στην Αθήνα την υποδέχτηκαν με ενθουσιασμό, ο πρωθυπουργός Νικόλαος Πλαστήρας αρνήθηκε να παραλάβει τους τόμους του δημοψηφίσματος, επαναλαμβάνοντας ότι η συζήτηση του ζητήματος δεν μπορούσε να γίνει εκείνη τη στιγμή.

- Τι ήθελαν να πετύχουν οι Κύπριοι με το δημοψήφισμα; Το πέτυχαν τελικά;

Ενωτικό δημοψήφισμα 15-22 Ιανουαρίου 1950:
«Αξιούμεν την Ένωσιν της Κύπρου με την Ελλάδα».

Τελικά τους τόμους παρέλαβε ο Πρόεδρος της Βουλής Κωνσταντίνος Γόντικας στις 3 Ιουλίου 1950. Μαζί 200 βουλευτές από όλα τα κόμματα είπαν ότι αποδέχονταν με υπερηφάνεια το κυπριακό δημοψήφισμα. Στο Λονδίνο η «Πρεσβεία» συνάντησε δυσκολίες. Το Υπουργείο Αποικιών αρνήθηκε την τυπική παραλαβή των τόμων του δημοψηφίσματος. Ενώ και τα Ηνωμένα Έθνη είχαν αρνητική αντίδραση.

Διαμαρτυρία στο κέντρο της Λευκωσίας στις αρχές της δεκαετίας του 1950.
Ένα σύνθημα στα χέρια των διαδηλωτών προειδοποιεί: «Άγγλοι η υπομονή μας εξηντλήθη».

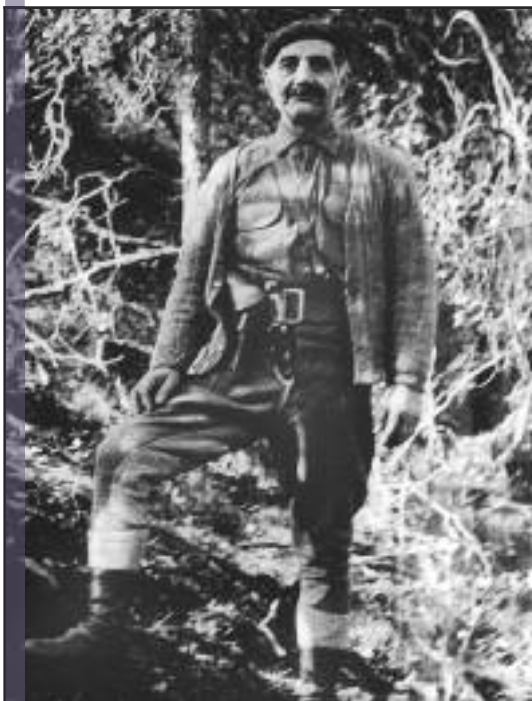

Διαδήλωση στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών, αμέσως μετά την απόρριψη της προσφυγής στον ΟΗΕ.

Ο ένοπλος αγώνας των Κυπρίων

Στις 20 Οκτωβρίου 1950 έγινε αρχιεπίσκοπος ο Μακάριος Γ'. Το 1954 κατέθεσε την πρώτη προσφυγή για το Κυπριακό στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Τα αποτελέσματα δεν ήταν θετικά, ενώ η βρετανική κυβέρνηση εξακολουθούσε να έχει σκληρή στάση. Επομένως, ο ένοπλος αγώνας ήταν η μόνη λύση. Αρχηγός του στρατιωτικού αγώνα έγινε ο Γεώργιος Γρίβας. Πολλοί πίστευαν ότι μέσα σε λίγους μήνες με την εξέγερση θα λυνόταν το Κυπριακό. Τον Ιανουάριο του 1955 μπήκε στην οργάνωση ο Γρηγόρης Αυξεντίου, έφεδρος αξιωματικός του ελληνικού στρατού. Η δράση της ΕΟΚΑ, της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών, άρχισε την 1η Απριλίου 1955, με εκρήξεις βομβών σε κυβερνητικά κτήρια. Παράλληλα οργανώθηκαν μαθητικές αντιβρετανικές διαδηλώσεις.

Ο Γεώργιος Γρίβας με το ψευδώνυμο «Διγενής» έγινε ο αρχηγός της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών, το 1955 – 1959.

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου υπήρξε ο σημαντικότερος μετά τον ίδιο το Γρίβα, διοικητής μονάδων της ΕΟΚΑ.

Το Μάρτιο του 1957 παγιδεύτηκε από βρετανικές δυνάμεις κοντά στη μονή Μαχαιρά αλλά εξακολούθησε να αντιστέκεται επί ώρες, έως ότου οι βρετανοί τον έκαψαν με πετρέλαιο και χειροβομβίδες.

ΩΡΑ 3^η ΠΡΩΪΝΗ
**ΑΛΛΕΠΑΛΛΗΛΟΙ ΨΕΣΙΝΑΙ ΕΚΡΗΞΕΙΣ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ ΚΑΙ ΛΑΡΝΑΚΑ**

ΩΡΑ 3^η ΠΡΩΪΝΗ
**ΑΛΛΕΠΑΛΛΗΛΟΙ ΨΕΣΙΝΑΙ ΕΚΡΗΞΕΙΣ
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ ΚΑΙ ΛΑΡΝΑΚΑ**

Μεγάλη πυρκαϊά εις τὸν Ραδιοφωνικὸν σταθμὸν, ὅπου εἰσῆλθον τρεῖς ἄρματι ἐνοπλοὶ προσωποφόροι. — Ζημίαι εἰς τοὺς στρατιῶνας ἐν Λευκωσίᾳ καὶ τὸ Γραφεῖον Παιδείας. — Αἱ εἰς Λάρνακα ἐκρήξεις ἐσημειώθησαν εἰς τὴν Ἀπυθνομίαν, τὸ Διοικητήριον καὶ τὰ Δικαστήριον.

Κατὰ τὴν 03:40 π. μ. πραγματοποιήθη ὁρατὸν ἐξέλιξις ἡ Ἀπυθνομία ἀνεπιτυχῶς ἐπὶ σκοτεινῶν καὶ ἐπὶ ἀφάντων ἐκρήξεων καὶ ἐντροπῶν ἐπὶ κακοῖς ἀγνώστοις ἀπὸ τῶν κλιβῶν τῶν καὶ ἐξήλθον εἰς τὴν πόλιν, τρεῖς ἄρματα προσωποφόροι τῶν τῶν αὐτῶν τῶν ἐκρήξεων τῶν αὐτῶν. Ἄρματα δύο προσωποφόρα εἰς Ἀπυθνομίαν ἀφαιρέθησαν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Πύλης Παρῶν Ἀπυθνομικῆς Ἀρχαίας, κατεβυθίσθησαν ἡ μὲν εἰς πρὸς ἄρμα, ἡ δὲ ἄλλη πρὸς ἀνατολὰς, ἐξέλιξον τὴν τοῖχον τῆς πόλεως Τελεφερίου ἠκούστο ἐπιχειρήματα ἀρμυρῶν κακοποροῦν.

Ἡ πρώτη ἐκρήξις, ἦτορ καὶ ἦτορ ἀρμυρῶν τῶν ἐνοπλοῦν 0-0 ὄρατο, εἰδόμενα τῶν καλοῦντων ἐπὶ κέντρου καὶ ἀρμυρῶν. Αἱ ἐκρήξεις μὲν μολοποροῦν ἐντροπῶν ἐπιτεροῦνται κατὰ πρῶτον ἐπιτεροῦνται μερικῶν κλιβῶν καὶ ἀλλῶν, ἀποσπασθῶν 20 κλιβῶν ἢ τοὺς ἡ τελεφερίου. Ἡ ὄρατος ἀρμυρῶν εἰς ἀρμυρῶν κλιβῶν καὶ ἀρμυρῶν.

Ὁρατὸν ἡ κλιβῶν, ἡ ἐκρήξις εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν.

Ἄρματα ἀρμυρῶν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν.

**ΠΥΡΚΑΪΑ ΕΙΣ ΤΟΝ
 ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΝ ΣΤΑΘΜΟΝ**

Ὁρατὸν εἰς τὸν σταθμὸν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὸν σταθμὸν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν.

ΕΙΣ ΛΑΡΝΑΚΑ

Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν.

ΚΑΙ ΕΙΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΝ

Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν. Ὁρατὸν εἰς τὴν πόλιν, ὄρατο ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων καὶ τῶν ἀρμυρῶν, αἱ ἀρμυρῶν καὶ ἀρμυρῶν.

Ἡ πρώτη σελίδα μιας ειδικής έκδοσης εφημερίδας που τυπώθηκε την 1η Απριλίου 1955. Γράφει ότι σειρά βομβών συγκλόνησε τη Λευκωσία, τη Λάρνακα και την Αμμόχωστο.

•Τι ήταν εκείνο που οδήγησε, κατά τη γνώμη σας, τους Κυπρίους στον ένοπλο αγώνα;

Διπλωματία

Α΄ φάση, διαπραγματεύσεις με τη συμμετοχή της Αγγλίας – Ελλάδας – Τουρκίας και την απουσία της Κύπρου

Η Βρετανία προσκάλεσε τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Τουρκίας για να συζητήσουν στο Λονδίνο το Κυπριακό. Η ελληνική κυβέρνηση δέχτηκε την πρόσκληση παρά τις αντιρρήσεις του αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Η Βρετανία είχε ρόλο διαιτητή. Στις 6 Σεπτεμβρίου 1955 η συνάντηση δεν είχε φέρει αποτέλεσμα. Το ίδιο απόγευμα στην Κωνσταντινούπολη έγιναν καταστροφές από Τούρκους σε βάρος των ελληνικών περιουσιών.

Β΄ φάση, διαπραγματεύσεις με τη συμμετοχή Αγγλίας- Κύπρου - Ελλάδας Στρατάρχης Τζον Χάρντινγκ

Στις αρχές Οκτωβρίου, έφτασε στην Κύπρο ο νέος Κυβερνήτης, στρατάρχης Τζον Χάρντινγκ, και στην Αθήνα ορκίστηκε πρωθυπουργός ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ο Χάρντινγκ ξεκίνησε συνομιλίες με τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο αλλά πήρε και μία σειρά αυστηρών μέτρων. Η νέα ελληνική κυβέρνηση υποστήριξε τις διαπραγματεύσεις Μακαρίου – Χάρντινγκ με παρεμβάσεις της στη Βρετανία και τις ΗΠΑ.

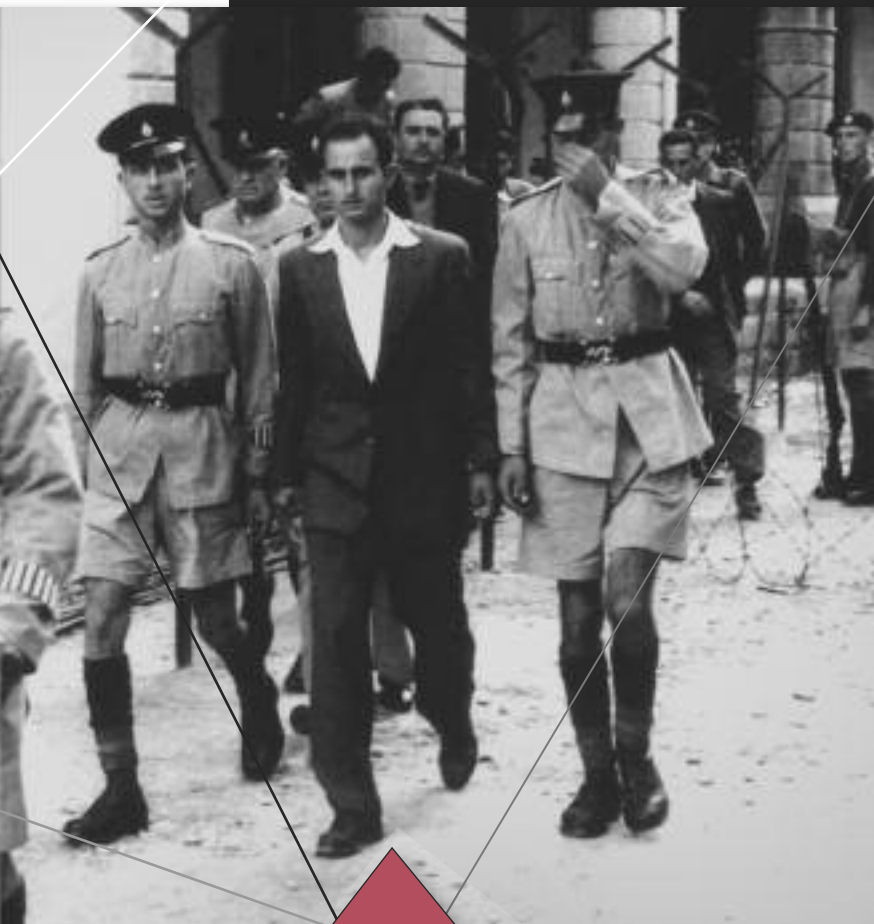

1 | 2
3

- 1) Συνάντηση του αρχιεπισκόπου Μακαρίου και του κυβερνήτη της Κύπρου σερ Τζον Χάρντιγκ στη Λευκωσία, το φθινόπωρο του 1955.
- 2) Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής και ο υπουργός εξωτερικών Σπ. Θεοτόκης στην Αθήνα, τον Οκτώβριο του 1955.
- 3) Ένα σύνθημα της ΕΟΚΑ – «Χάρτινγκ Μολών Λαβέ» κρέμεται από ένα τοίχο στη Λευκωσία.

Η σκληρή στάση της Αγγλίας

Στις 28 Οκτωβρίου ανακοινώθηκε η πρώτη θανατική καταδίκη μέλους της ΕΟΚΑ, του Μιχαήλ Καραολή.

Κατηγορήθηκε για τον φόνο ελληνοκύπριου αστυνομικού. Τον Νοέμβριο η ΕΟΚΑ πραγματοποίησε τις πρώτες επιθέσεις σε στρατιωτικούς στόχους.

Ο Χάρντινγκ κήρυξε την Κύπρο σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Η ποινή θανάτου θα επιβαλλόταν και σε όσους συλλαμβάνονταν μεταφέροντας όπλα ή πυρομαχικά.

Οι συλλήψεις γίνονταν κατά εκατοντάδες, με βασανιστήρια. Ο ίδιος ο Μακάριος συνελήφθη στο αεροδρόμιο της Λευκωσίας στις 9 Μαρτίου και εξορίστηκε στις Σεύχέλλες. Στις 10 Μαΐου κρεμάστηκαν οι μαχητές της ΕΟΚΑ: Μιχαήλ Καραολής, 22 χρονών και Ανδρέας Δημητρίου, 23 χρονών, στον περιβόλο των Κεντρικών Φυλακών Λευκωσίας. Τα γεγονότα αυτά προκάλεσαν έντονες διαμαρτυρίες στην Αθήνα με μεγάλες διαδηλώσεις. Κατά τη διάρκεια αυτών των διαδηλώσεων σκοτώθηκαν τρεις διαδηλωτές από τα πυρά αστυνομικών.

Ο Μιχαήλ Καραολής, μεταξύ δύο αστυνομικών, μετά την απόρριψη της έφεσής του εναντίον της καταδίκης του σε θάνατο.

Διαμαρτυρόμενες Ελληνοκύπριες ζητούν την απελευθέρωση των συζύγων τους.

Ομαδική σωματική έρευνα στην οδό Λήδρας στη Λευκωσία, 3 Απριλίου 1956.

Μετά την εξορία του αρχιεπισκόπου Μακαρίου, το Μάρτιο του 1956, τα μέτρα της αποικιακής κυβέρνησης έγιναν πιο σκληρά: συλλήψεις και φυλάκιση Ελληνοκυπρίων και στρατόπεδα συγκέντρωσης σε στρατόπεδα πρόστιμα έρευνας, συλλογικά πρόστιμα σε ολόκληρες κοινότητες. Ωστόσο η βρετανική αυτή πολιτική δεν έκαμψε το φρόνημα του αγωνιζόμενου ελληνικού κυπριακού λαού.

Συλλήψεις μαθητών του Παγκύπριου Γυμνασίου.

Επιβολή κατ' οίκον περιορισμού από τα βρετανικά στρατεύματα 1957.

Η βία κορυφώνεται

Ο Υπουργός Εξωτερικών Θεοτόκης κατηγορήθηκε από την Κύπρο ότι ήταν υποχωρητικός. Αντικαταστάθηκε από τον Ευάγγελο Αβέρωφ. Οι απαγχονισμοί συνεχίστηκαν, με αποκορύφωμα τον απαγχονισμό του δέκαεπτάχρονου Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Στις 28 Μαρτίου 1957 ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος απελευθερώθηκε και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα.

Ο ανδριάντας του
Ευαγόρα Παλληκαρίδη.
Πάφος, Κύπρος

• Ποιο σκοπό νομίζετε ότι είχαν τα σκληρά μέτρα της αγγλικής κυβέρνησης;

Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος απευθύνεται στο λαό των Αθηνών στις 17 Απριλίου 1957, μετά την απελευθέρωσή του από την εξορία. Οι Βρετανοί του απαγόρευσαν να γυρίσει στην Κύπρο. Στην Αθήνα παρακολουθούσε μαζί με την ελληνική κυβέρνηση την εξέλιξη του Κυπριακού μέχρι τις συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου, τον Φεβρουάριο του 1959.

Η περίοδος διακυβέρνησης του Χιου Φουτ

**Διαπραγματεύσεις με Αγγλία – Κύπρο – Ελλάδα - Τουρκία
Συγκρούσεις Ελλήνων – Κυπρίων, εμφύλια ελληνική διαμάχη, Τούρκοι εξτρεμιστές**

Η βρετανική κυβέρνηση διόρισε νέο κυβερνήτη τον Χιου Φουτ που έφτασε, τον Δεκέμβριο του 1957 στην Κύπρο και δήλωσε την αντίθεσή του στη βία. Ο νέος κυβερνήτης της Κύπρου Σερ Χιου Φουτ δεν ήθελε να παραχωρηθεί αυτοδιάθεση στην Κύπρο. Ήταν, όμως, φιλελεύθερος και μετριοπαθής. Αυτό που ήθελε ήταν να συμφωνήσουν η Κύπρος και η Αγγλία.

Στο σκίτσο παρουσιάζεται ο Χιου Φουτ να βρίσκεται στην είσοδο του Κυβερνείου, ανάμεσα σ' έναν οπλοφόρο της ΕΟΚΑ και σ' έναν αξιωματούχο της βρετανικής κυβέρνησης, με μια χειροβομβίδα στο χέρι.

Σ' αυτό το σκίτσο παρουσιάζεται ο Χιου Φουτ σαν Σολομώντας που προσπαθεί να αποφασίσει ποιος από τους τρεις διεκδικητές – η ΕΟΚΑ, η Τουρκία ή η Βρετανία – έχουν δικαίωμα πάνω στο μωρό, την Κύπρο.

• Μπορείτε να ερμηνεύσετε και να σχολιάσετε τα παραπάνω σκίτσα;

Το αποτέλεσμα ελληνοτουρκικών συγκρούσεων. Βρετανικά στρατεύματα τοποθετούν συρματοπλέγματα για να χωρίσουν τον ελληνικό και τον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας.

Ένας ελληνοκύπριος καταστηματάρχης πουλάει το εμπόρευσμά του, από ένα αμαξάκι, μετά τον εμπρησμό του καταστήματός του από τους Τούρκους.

Βρετανοί στρατιώτες στους δρόμους της Λευκωσίας κατά τη διάρκεια ταραχών από Τουρκοκυπρίους.

Στους πρώτους μήνες του 1958 η κατάσταση γινόταν πιο δύσκολη εξαιτίας των συγκρούσεων μεταξύ Ελλήνων και Κυπρίων, αλλά και της εμφύλιας ελληνικής διαμάχης. Στον τουρκοκυπριακό χώρο κυριαρχούσε η εξτρεμιστική οργάνωση Βόλκαν, με συνθήματα «Η Κύπρος είναι τουρκική» και «διχοτόμηση ή θάνατος». Υποστήριζαν ότι, αν η Κύπρος ενωνόταν με την Ελλάδα ή γινόταν αυτόνομη, οι Τουρκοκύπριοι θα αφανίζονταν. Μεταξύ των Ελλήνων και των Τούρκων της Κύπρου είχαν ξεκινήσει βίαιες συγκρούσεις. Έδιναν την εντύπωση στο εξωτερικό ότι η συμβίωση τους ήταν αδύνατη. Η βία που χρησιμοποίησαν οι Τουρκοκύπριοι τον Ιούνιο – Ιούλιο 1958, μετά από παρακίνηση της τουρκικής κυβέρνησης, είχε ως στόχο να φανεί ότι μόνη λύση ήταν η διχοτόμηση της νήσου.

Πρόταση Αγγλίας για τη λύση του προβλήματος

Το σχέδιο Μακμίλλαν- Φουτ: τρεις κυβερνήσεις, βρετανός κυβερνήτης-εκπρόσωποι Ελλάδας-Τουρκίας στη διοίκηση

Στις 19 Ιουλίου ανακοινώθηκε το σχέδιο Μακμίλλαν - Φουτ. Αυτό προέβλεπε συνεργασία των τριών κυβερνήσεων στη διακυβέρνηση του νησιού, με βρετανό κυβερνήτη και εκπροσώπους της Ελλάδας και της Τουρκίας στη διοίκηση. Ήταν μία πρόταση που «έλυνε» το πρόβλημα με φιλικό τρόπο, γι' αυτό και η κυβέρνηση των ΗΠΑ πρότεινε να την δεχτούν. Οι νέες προτάσεις δεν έγιναν δεκτές από τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο και την ελληνική κυβέρνηση. Ο βρετανός ηγέτης ήθελε να γίνει δεκτό το σχέδιό του. Η ελληνική πλευρά, όμως, το έκρινε απολύτως απαράδεκτο. Η ελληνική κυβέρνηση θα απορρίψει ξανά το σχέδιο Μακμίλλαν, στις 20 Αυγούστου. Αντίθετα, η τουρκική κυβέρνηση απάντησε θετικά, συμφωνώντας με τα βρετανικά σχέδια.

Άφιξη του βρετανού πρωθυπουργού Χάρολντ Μακμίλλαν στην Αθήνα, στις 7 Αυγούστου 1958. Τον υποδέχεται ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής.

•Τι πρότεινε το σχέδιο Μακμίλλαν και γιατί η ελληνική πλευρά το θεώρησε απαράδεκτο;

Συμφωνία Τουρκίας – Ελλάδας

Κατά τη συνάντηση κορυφής στη Ζυρίχη από τις 5 έως τις 11 Φεβρουαρίου 1959, η Ελλάδα και η Τουρκία κατέληξαν σε συμφωνία για τη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στις 19 Φεβρουαρίου αυτή η συμφωνία επικυρώθηκε και στο Λονδίνο.

Σύμφωνα με όσα συμφωνήθηκαν για την Κύπρο τον Φεβρουάριο του 1959, η Ελλάδα, η Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο έπρεπε να φροντίσουν για την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στις 13 Δεκεμβρίου 1959 έγιναν οι προεδρικές εκλογές και νικητής ήταν ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Αντιπρόεδρος ήταν ο Φαζίλ Κουτσιούκ. Στις 16 Δεκεμβρίου η Μεγάλη Βρετανία παρέδωσε τη διακυβέρνηση του τόπου στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Φωτογραφία από τη συνάντηση κορυφής στη Ζυρίχη. Διακρίνονται αριστερά ο πρωθυπουργός και ο υπουργός εξωτερικών της Τουρκίας Αντνάν Μεντερές και Φατίν Ρουστού Ζαρλού και δεξιά οι Κωνσταντίνος Καραμανλής και Ευάγγελος Αβέρωφ Τοσίτσας.

Απελευθέρωση κρατουμένων στη Λευκωσία, στα τέλη του Φεβρουαρίου 1959, μετά την υπογραφή των συμφωνιών του Λονδίνου.

Η θριαμβευτική υποδοχή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου από τον κυπριακό λαό, την 1η Μαρτίου 1959.

Η επάνοδος του Μακαρίου μετά από τρία χρόνια αναγκαστικής απουσίας από τη Μεγαλόνησο – από το Μάρτιο του 1956 οπότε είχε εκτοπιστεί από τους Βρετανούς – έδειχνε ότι η Κύπρος έμπαινε πλέον στο δρόμο της ανεξαρτησίας.

• Δείτε τις παραπάνω φωτογραφίες και αναφέρετε δύο από τις συνέπειες της υπογραφής της συνθήκης του Λονδίνου και της Ζυρίχης.

Η Αγγλία – η Ελλάδα – η Τουρκία παίρνουν τις τελικές αποφάσεις

Οι συμφωνίες για τη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας σταμάτησαν την αντιπαράθεση μεταξύ της ΕΟΚΑ και των βρετανικών δυνάμεων. Ο Γεώργιος Γρίβας επισκέφτηκε την Αθήνα, στις 17 Μαρτίου 1959 μετά τη μυστική αναχώρησή του από την Κύπρο με το τέλος της δράσης της ΕΟΚΑ. Ο τελευταίος βρετανός κυβερνήτης της Κύπρου σερ Χιου Φουτ υπέγραψε τις Συνθήκες. Η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της, στη 16 Αυγούστου 1960.

Ο έλληνας πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής καλωσορίζει το «Διγενή», που είναι ζωσμένος με τα άρματά του, φορώντας την αντάρτικη στολή του.

Ο αρχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας «Διγενής» χαιρετά το τεράστιο πλήθος που τον καλωσόρισε στο αεροδρόμιο της Αθήνας, σαν ένδοξο νικητή των βρετανικών δυνάμεων στην Κύπρο.

• Δείτε τις παραπάνω φωτογραφίες και περιγράψτε τον Γεώργιο Γρίβα «Διγενή»

Ο κυπριακός λαός πανηγυρίζει για την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ως προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, στη 13 Δεκεμβρίου 1959.

Ο τελευταίος βρετανός κυβερνήτης της Κύπρου σερ Χιου Φουτ υπογράφει τα κείμενα των Συνθηκών με τις οποίες η Κύπρος αποκτά την ανεξαρτησία της, στη 16 Αυγούστου 1960. Παρακολουθούν ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο τουρκοκύπριος ηγέτης Φαζίλ Κιουτσούκ (δεξιά).

Ελληνοκύπριος χωρικός γονατισμένος, καλωσορίζει τους στρατιώτες του Ελληνικού Στρατιωτικού Αποσπάσματος κατά την άφιξή τους στην Κύπρο, στις 17 Αυγούστου 1960, μια μέρα μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Ανεξαρτησίας.

Ο Πρόεδρος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Αντιπρόεδρος Φαζίλ Κιουτσούκ καλωσορίζουν το τουρκικό απόσπασμα κατά την άφιξή του στην Κύπρο στις 17 Αυγούστου 1960.

• Η λύση της Ανεξαρτησίας της Κύπρου πιστεύετε ότι ικανοποίησε τον κυπριακό λαό;

Θησαυρός ιστορικών εννοιών

Άδεια εισόδου: επίσημο έγγραφο που εξασφάλιζε στους μετανάστες την είσοδό τους στη χώρα υποδοχής.

Ανεξαρτησία: όταν μια χώρα είναι ελεύθερη, δεν έχει κατακτηθεί, αποφασίζει μόνη της τα σύνορά της και τον τρόπο διοίκησής της.

Ανθρώπινα δικαιώματα: τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που πρέπει να έχουν όλοι οι άνθρωποι και για να μπορούν να ζήσουν με αξιοπρέπεια.

Απαρτχάιντ: ο φυλετικός διαχωρισμός, που ξεκίνησε για πρώτη φορά στη Νότιο Αφρική, το 1948 και θεωρούσε τους Μαύρους κατώτερους από τους Λευκούς.

Βαλκανικοί Πόλεμοι: ο Α΄ και Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος έγιναν στα Βαλκάνια το 1912-1913. Στον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο η Βαλκανική Συμμαχία (Σερβία, Μαυροβούνιο, Ελλάδα και Βουλγαρία) επιτέθηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για να ελευθερώσει τη Μακεδονία και ένα μεγάλο μέρος της Θράκης. Στη συνέχεια, διαφώνησαν για το μοίρασμα των εδαφών, γεγονός που οδήγησε στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο, στον οποίο πήρε μέρος και η Ρουμανία.

Εδαφική ακεραιότητα: διατήρηση των εδαφών ενός κράτους.

Εκδημοκρατισμός: ίσα δικαιώματα σε όλους, κατάργηση όλων των διακρίσεων.

Εμπορικοί σταθμοί: λιμάνια στη θάλασσα ή πόλεις στην ξηρά, όπου συγκεντρώνονται τα προϊόντα που διακινούνται με το εμπόριο.

Ένοπλος αγώνας: μάχη, πόλεμος.

Δημοψήφισμα: όταν η κυβέρνηση μιας χώρας ζητήσει από τους πολίτες της να ψηφίσουν για ένα σοβαρό ζήτημα με ένα «ναι» ή με ένα «όχι».

Διαφωτισμός: πνευματική κίνηση στην Ευρώπη τον 18ο αιώνα, που πίστευε στη χρήση του ορθού λόγου και υπερασπιζόταν τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Διχοτόμηση: μοίρασμα, διαχωρισμός, τεμαχισμός στα δύο μιας χώρας.

Δυνάμεις του Άξονα: κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου οι Δυνάμεις του Άξονα ήταν η Γερμανία, η Ιταλία και η Ιαπωνία.

Κοινωνία των Εθνών: η Κοινωνία των Εθνών ιδρύθηκε το 1919 και σταμάτησε το 1946. Ήταν ένας σύνδεσμος κρατών που είχαν στόχο να μην γίνονται πόλεμοι.

Κραχ της Wall Street: η οικονομική κρίση του 1928 στην Αμερική.

Κυπριακό ζήτημα: μετά την κατάληψη της Κύπρου από τους Άγγλους (1878), οι Έλληνες Κύπριοι ζήτησαν ξανά την ανεξαρτησία και την ένωση της μεγαλονήσου με την Ελλάδα.

Μακεδονικός Αγώνας: ήταν η ένοπλη σύγκρουση μεταξύ, κυρίως, Ελλήνων, Βουλγάρων, Σέρβων και Τούρκων για τα εδάφη της Μακεδονίας και την υπεράσπιση των κατοίκων της. Ο Μακεδονικός Αγώνας κράτησε από το 1904 ως το 1908.

Μακεδονομάχοι: αξιωματικοί που πολέμησαν στη Μακεδονία στο πλευρό των αντάρτικων και επαναστατικών ομάδων για την προστασία του ελληνικού πληθυσμού.

Μάχη της Κρήτης: στις 20 Μαΐου του 1941 οι Γερμανοί επιτέθηκαν με αλεξιπτωτιστές στην Κρήτη για να την καταλάβουν. Οι Κρητικοί μαζί με Άγγλους, Αυστραλούς και Νέοζηλανδούς πολέμησαν τους Γερμανούς. Τελικά, μετά από δέκα μέρες κέρδισαν οι Γερμανοί.

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

www.argolikivivliothiki.gr
www.awm.gov.au/
www.diasporic.org/mnimes/
www.greekencyclopedia.com/
www.hprrt-archives.gr/
www.hellenicparliament.gr/
www.historyreport.gr/
www.kathimerini.gr/
www.library.ucy.ac.cy/el
www.ime.gr/chronos/
www.imma.edu.gr/imma/
www.mam.avarchive.gr/portal/
www.museduc.gr/
www.naa.gov.au/
www.palmografos.com
www.panhellenicpost.com/
www.hellenicparliament.gr/
www.tovima.gr/
www.venizelosarchives.gr/res.asp
www.xanthi.ilsp.gr/cultureportalweb/
www.yaunatakabara.blogspot.gr

Ενδεικτική βιβλιογραφία πηγών και εικόνων

Beevor Anthony Κρήτη: η μάχη και η αντίσταση, Γκοβόστης, Αθήνα 2004.

Clogg Richard, Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας 1770-2000, Κάτοπτρο, Αθήνα 2001.

Ewer Peter, Forgotten ANZACS: the campaign in Greece. 1941, Carton North Vic. Scribe Publications, 2008.

Richter A. Heinz, Η Μάχης της Κρήτης, Γκοβόστης, Αθήνα 2001.

Ακριβοπούλου Σοφία, Παραδουνάβιες ηγεμονίες, Η Καθημερινή, Αθήνα 2011.

Βακαλόπουλος Απόστολος, Ο Μακεδονικός Αγώνας (1904-1908) : ως κορυφαία φάση των αγώνων των Ελλήνων για τη Μακεδονία, Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1985.

Βερέμης Αθανάσιος, Γουλιμή Γιούλα, Ελευθέριος Βενιζέλος κοινωνία-οικονομία-πολιτική στην Εποχή του, Γνώση, Αθήνα 1989.

Βιστωνίτης Αναστάσης, Η πύρρειος νίκη του Γκέρινγκ, «Το Βήμα»/ «Βιβλία», 19.6.2011

Γούναρης Βασίλειος, Ο Μακεδονικός Αγώνας μέσα από τις φωτογραφίες του, 1904-1908 , Τα Νέα, Αθήνα 2001.

Δαμανάκης Μιχάλης (επιμ.), Από τη ζωή των Ελλήνων στην Αυστραλία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2004.

Δαμανάκης Μιχάλης (επιμ.), Από τη ζωή των Ελλήνων στη Μαύρη Θάλασσα, Ρέθυμνο 2004.

Ευθυβούλου Ά. και Μαρίνα Βρυωνίδου, 100 χρόνια Κύπρος, Πολιτιστικός Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας, Λευκωσία 2001. Κύπρος Από την αρχαιότητα έως σήμερα, Κότινος, Αθήνα 2007.

Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τόμοι ΙΔ΄, ΙΕ΄, ΙΣΤ΄. Έκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1970-2000.

Καγγελάρης Κώστας, Νότια Αφρική: Απαρτχάιντ, το στίγμα, Ελληνική Ευρωεκδοτική ΕΠΕ, Αθήνα, 1986

Κόρμαλης Αθανάσιος, Ανατολική Θράκη, Πελασγός, Αθήνα 1994.

Κωνσταντινίδης Στέφανος, Επισκόπηση της νεότερης κυπριακής ιστορίας. Κοινωνικές δομές, θεσμοί και ιδεολογία: Από την οθωμανοκρατία και την αγγλοκρατία στην ανεξαρτησία, Ταξιδευτής, Αθήνας 2011.

Μιχελακάκη Θεοδοσία, Από τη ζωή των Ελλήνων στην Ν. Αφρική, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2004.

Μιχελακάκη Θεοδοσία (επιμ.), Από τη ζωή των Ελλήνων στην Αμερική, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2004.

Παναγιωτάκης Γεώργιος, Κρήτη – Ιστορία – Εικόνες, τόμος Γ΄ Ελευθέριος Βενιζέλος – Κρήτες Μακεδονομάχοι. Μάχη της Κρήτης – Εθνική Αντίσταση, 50 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης, Ηράκλειο 1991.

Παπάζογλου Λεωνίδα (επιμ. Γ. Γκολομπίας / Κ. Αντωνιάδης), Φωτογραφικά πορτραίτα από την Καστοριά και την περιοχή της την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, Θεσ/νίκη, 2005

Τάμης Αναστάσιος, Ιστορία των Ελλήνων της Αυστραλίας, 1830-1958, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1997.

Τοφάλλης Κύπρος, Νεότερη Ιστορία της Κύπρου, Από την Αγγλοκρατία (1878) μέχρι σήμερα, Ελληνικό Ινστιτούτο Λονδίνου, Λονδίνο 2010.

Τράπεζα της Ελλάδος Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών, Η κρίση του 1929. Η ελληνική οικονομία και οι εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος για τα έτη 1928-1940, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2009.

Χαραλαμπίδη Φώτη, “Η Μάχη της Κρήτης στον Τύπο”, Εφημερίδα Ο Κόσμος.

Χασιώτης Ιωάννης κ.ά. (επιμ.), Οι Έλληνες στη διασπορά, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2006.

Χατζιωσήφ Χρηστος (επιμ.), Ιστορία της Ελλάδας τον 20ο αιώνα, τόμοι Α1, Α2, Β1, Β2, Βιβλιόρμα, Αθήνα 2007.

Χατζιωσήφ Χρηστος, Προκόπης Παπαστράτης, (επιμ.), Ιστορία της Ελλάδας τον 20ο αιώνα, τόμοι Γ1, Γ2, Βιβλιόρμα, Αθήνα 2007.

Χουρδάκης Αντώνης (επιμ.), Ιστοριοδρομίες 1, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 2004.

Χουρδάκης Αντώνης (επιμ.), Ιστοριοδρομίες 2, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2006

Χουρδάκης Αντώνης (επιμ.), Η Ελλάδα στον νεότερο και σύγχρονο κόσμο . Ματιές από την ιστορία της στον διεθνή χώρο, Ρέθυμνο 2007.

Ψυχογυός Κ.Ε. (επιμ.) Η Κρήτη στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950: Μάχη της Κρήτης, κατοχή, αντίσταση, εμφύλιος, Πεπραγμένα διμερίδας: 26-27 Μαΐου 2006, Πολιτιστικό Κέντρο Ιεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας & Αποκορώνου, Ιστορική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης, 2012.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον κ. Κατσώνη Κώστα για τη φωτογραφία του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, Πάφος 2013.

